Poštarina plaćena u gotovu.

Riječ Božja

U ime franjevaca

izdavaju O. PETAR VLAŠIĆ i O. KRSTO BELAMARIĆ

GODINA 5 | Rujan-Listopad 1934 | SVESKA 5

Izlazi svakog drugog mjeseca — Predplata: Din 100 godišnje.

Uprava u ZAGREBU, Franj. Samostan Gospe Lurdske (Vrbanićeva 13). Ovamo se šalju sve pretplate i reklamacije.

Rukopisi se šalju na Nadbiskupski Duhovni Sud u Beogradu (Jov. Ristića 20).

S A D R Ž A J :

Str.

Katehetsko-apologetske propovijedi O. P. Vlašića:

DESET ZAPOVIJEDI BOŽJIH U NAŠE DOBA.

1 Nedj. 15 po Duh. Slijedi IV z. Treba rano početi s odgojem djece 341
2 Nedj. 16 po Duh. Slijedi IV z. Kakav treba da bude odgoj 345
3 Nedj. 17 po Duh. Slijedi IV z. Roditelji su dužni upućivati svoju djecu na dobro 349
4 Nedj. 18 po Duh. Slijedi IV z. Roditelji su dužni odvraćati svoju djecu od zla 353
5 Nedj. 19 po Duh. Slijedi IV z. O velikoj odgovornosti roditelja 359
6 Nedj. 20 po Duh. Slijedi IV z. O dužnostima podložnika i poglavara 363
7 Nedj. 21 po Duh. V z. O tjelesnom ubistvu 368
8 Nedj. 22 po Duh. Slijedi V z. O duševnom ubistvu . . . 372
9 Nedj. 23 po Duh. Slijedi V z. Tri ljute zmije koje truju savremeno društvo 376
10 Na blagdan Krista Kralja (O. Ban) 382

NA DANE SVETACA:

11 Na Malu Gospu (O. Ban) 387
12 Sv. Terezija (St. Kolander) 389

PRIGODNI GOVORI:

13 Euharistijski govori (po franc. O. Nola) 395
14 Na zahvalnu nedjelju (St. Kolander) 397
15 Trećoredske konferencije (O. Gugić) 400

Iz Uredništva i Uprave

Upozorujemo vlč. gg. svećenike da se djela O. Vlašića ne mogu više dobivati za Misne intencije, jer raspoloživih intencija nemamo.

Izašlo je novo (šesnaesto) djelo našeg urednika O. P. Vlašića pod naslovom

Naši Uzori:

U ovom djelu, koje opseže 483 stranice velike osmine nalazi se preko stotinu potpuno obrađenih propovijedi na dane Svetaca. O poznatijim Svecima imadu po tri ili dvije propovijedi, o manje poznatim po jednu. Pored toga na kraju knjige nalaze se opće propovijedi na dane Apostola, Mučenika, Ispovjednika Biskupa i ne Biskupa, sv. Djevica i ne Djevica, Sveca čije se moći štuju i sv. Zaštitnika mjesta. Propovijedi su sabrane iz četiriju godišta „Riječi Božje" i ujedno izdane.

Naručuju se kod pisca u Beogradu (Jov. Ristića 20 ili u knjižarama. Cijena broš. din. 40, uvez. din. 65.

RIJEČ BOŽJA

GODINA 5 | Rujan 1934 | SVESKA 5

KATEHETSKO-APOLOGETSKE PROPOVIJEDI O. P. VLAŠIĆA

DESET ZAPOVIJEDI BOŽJIH

U NAŠE DOBA

Nedjelja 15 po Duhovima

Slijedi IV. zapovijed B.: Treba rano početi s odgojem djece.

„I dade ga materi njegovoj". L. 7 15

Značajno je što sveti evanđelist kaže poslije čuda uskrisenja naimskog mladića: „I dade ga materi njegovoj". Božanski Spasitelj, uskrisivši toga mladića, povjerio ga je brizi njegove majke, koja ga je mrtva oplakivala.

Slično radi Bog prigodom rođenja svakog djeteta. Čim koje dijete dođe na svijet, višnji Tvorac povjerava ga u prvom redu brizi njegovih roditelja. Otac i majka treba da uzmu to dijete kao „dar Božji" (Ps. 126) i za nj se brinu u tjelesnom i duhovnom pogledu. Čim se dijete rodilo, započinje za roditelje stroga dužnost, da nad tim Božjim darom bdiju, da ga već tada počnu dobro odgajati. Od prvih početaka zavisi uspjeh odgoja.

„Drvo se savija dok je mlado"; kaže naša narodna poslovica; tako se i čovjek odgaja dok je mlad.

„Star vo ne uči se orati", govori opet naša narodna poslovica: tako ćeš i odraslo dijete uzalud nastojati na dobro sklonuti. Treba početi za rana, od prvih dana.

O toj važnoj dužnosti roditelja hoću da vam danas govorim, i to:

1 kolika je šteta, ako se za rana ne počne s odgojem;

2 kolika je sreća, ako se dijete počne rano dobro odgajati;

3 kako je stroga dužnost roditelja da rano počnu odgajati svoju djecu.

I.

Kolika je šteta, ako se za rana ne počne s odgojem.

Dođite sa mnom u jednu njivu. Zemlja je tu veoma dobra i raskopana je i izorana i zasijana. I vremenske prilike bile su povoljne: obilna kiša padala je u svoje doba a žarko sunce nije uskratilo svoje topline. Pa ipak, što vidite? Na njivi uzrastao samo korov, samo trnje i drače, samo štetna trava.

Kako to, pitate vi u čudu.

Evo zašto: Gospodar te njive nije na vrijeme uskopao zemlju, zakasnio je s oranjem i sijanjem, pa je sav njegov trud bio uzaludan. Dobro sjeme izginulo je u zemlji, u kojoj se uvriježila divlja trava.

Tako vam se događa i sa čovjekom. Ako propustite dobro ga odgajati u prvoj njegovoj mladosti, pritegnuće u njemu zla strana, i taj će čovjek biti nesretan svega svoga života.

Duh Sveti kaže: „Dobro je čovjeku da nosi svoj jaram od djetinstva svoga" (Plač Jer. 3 [27]). To znači, da je korisno i potrebno da se čovjek od djetinstva priuči dobru.

Nažalost u moderno doba na ovo se malo pazi. Polaže se velika briga da se dijete već od rođenja tjelesno razvija, a malo ili ništa se ne brinu roditelji, da u mlado srce svog djeteta već za rana ubace sjeme dobrog nauka. Uči se dijete kako će se vladati pred svijetom, a propušta se učiti ga kako će se vladati pred Bogom. Govore: To ćemo kasnije učiniti, kad dijete odraste.

a) Poznavao sam malu djevojčicu od pet godina. Bila je iz odlične obitelji. Roditelji su joj našli „guvernantu" (odgojiteljicu), koja je malu poučavala u svjetskim manirama. Na začuđenje sviju, koji su je poznavali, ta je mala djevojčica od pet godina znala lijepo pjevati, pa i plesati najmodernije plesove, pa i pretstavljati razne pozorišne komade. Čuo sam iz njezinih ustiju neke riječi, koje se ne bi smjele čuti ni iz ustiju starijih. Upitao sam njezine roditelje, da li se dijete zna prekrstiti i Bogu se moliti. Dobio sam odgovor: Velečasni, još je to malahno dijete, ne može ona to naučiti." — Dakle i lijepo pjevati i plesati i pretstavljati, pa i neskladne riječi izgovarati, to može naučiti ta mala djevojčica, zato ima dovoljnu dob, a da se nauči prekrstiti i Bogu se moliti, za to je još malahna. To je moderni odgoj.

b) Jednom engleškom svećeniku kazala je jednoć neka dama: „Neću još da poučavam svoje dijete. Malahna je". Svećenik joj odvrati: „Dobro, dobro, gospođo, nećete vi, ali hoće davao."

c) Jedan učeni pisac kaže: „Je li čovjeku deset godina, on je već učinjen čovjek. Škola će ga učiniti geometrom, odvjetnikom, trgovcem, zanatlijom itd., ali je čovjek učinjen." Htio je reći, da ono što je usađeno u srce djetinje do desete godine, teško se da promijeniti. Ako je on iskvaren do desete godine, ko da ga više popravi?

d) Neka je mati imala sinčića, kojemu su bile tek četiri godine. Upita jednog svećenika, kad bi imala da počne odgajati svoje dijete. Svećenik joj odgovori: „Ako još niste započeli, vi ste izgubili četiri godine. Zgodno vrijeme odgoja počinje sa prvim posmijehom, što se pojavlja na licu djetinjem."

e) Jedan zloglasni razbojnik bio je osuđen na vješala. Vješanje je bilo javno, na glavnom trgu grada, pred mnoštvom naroda. Pred samo vješanje opazi osuđenik među mnoštvom jednu staricu gdje gorko plače. Prepoznao ju je. Bila je to njegova majka. Zamoli suca da mu dade tu posljednju milost, da može posljednji put pozdraviti svoju majku. Bi mu udovoljeno molbi. Dovedoše nesretnu ženu, shrvanu od boli, na stratište, da se posljednji put u životu oprosti sa svojim sinom. Ovaj se približi plačnoj majci kao da će je zagrliti i poljubiti. Ali mjesto poljupca, na zaprepaštenje svega naroda, nesretni sin zahvati svojim zubima grkljan svoje majke i tako ga izgrize, da je nesretna žena onesviješćena pala na zemlju. Sa ustima punim majčine krvi stade sin zvijer zavijati: „Prokleta majko! Da si me u djetinstvu već od početka dobro odgojila, ne bih ja danas svršio na vješalima!"

Oh! koliki će sinovi i kćeri proklinjati svoje roditelje, jer su zanemarili da ih već od početka u djetinstvu njihovome dobro odgoje!

II.

Kolika je sreća, ako se dijete počne rano dobro odgajati.

Naprotiv, koliki blagosiljaju svog dobrog oca i dobru majku, jer su ih već iz malahna uputili na dobar put!

a) Sv. Petar Kanizij svedrno je zahvaljivao Bogu što mu je dao dobre roditelje, koji su ga još iz malih nogu poučavali u dobru te je tako proveo svoje mladenačko doba u strahu Božjemu i u čistoći srca. Zato je on, kao svećenik, toliko nastojao oko dobrog odgoja djece.

b) Sv. Grgur Naziazenski, glasoviti biskup i pjesnik iz prvih vremena kršćanstva, slavi u velike u jednoj pjesmi svoje roditelje, što su ga dobro odgojili. Jednoga dana, tako pripovijeda Svetac, pozove me majka k sebi, prihvati mi obe ruke, stavi ih na svete knjige, pače među listove svetih knjiga, da se tako pomiješaju sa vječnim istinama. Zatim me ljubezno zagrli i poče mi govoriti: „Sine moj dragi! Kad si bio sasvim malen, tvoj te dobri otac vodio k oltaru Gospodnjemu, da Gospodu zahvali što nam te dao i da te Njemu posveti. Evo ja te danas ponovno posvećujem Bogu na živu žrtvu, da odgovoriš nadi one koja te rodila molitvom i koja nikada ne prestaje moliti ovog velikoga Kralja

nebeskoga, da budeš stalan i revan u Njegovoj službi. Ovo je imanje, ovo je baština što ti ostavljam." — Te materinske riječi djelovale su silno na maloga Grgura i on je postao velikim svecem.

c) Slavni francuski biskup i kardinal Pijé, iz doba francuske revolucije, veliča uspomenu svoje dobre majke i zahvaljuje joj što ga je za rana na dobro uputila. Opisuje teške godine one siromašne seljačke kćeri, njegove majke, rođene u strašno doba revolucije; opisuje trude one siromašne radnice; radost mlade majke, koja poput Ane, majke Samuelove, posvećuje Bogu svoga sinčića, kojega je molitvama isprosila. Kaže koliko je ona muke pretrpjela, da ga izdrži u sjemeništu, napose kad mu je otac umro. Sjeća se njezinih dobrih opomena i blagih savjeta, pak veli: „Nikada ti, majko moja, neće moći moje riječ: izraziti ljubav, štovanje, harnost, za ono što si za mene učinila."

Eto, ta dobra siromašna seljanka, upućujući svoje dijete već za rana na dobro, odgojila je velikog biskupa i kardinala, diku Francuske i ures katoličke Crkve.

d) Majka sv. Kajetana posvetila je svoje dijete Bogu, čim je ovo došlo na svijet, a kad je samo malo počelo shvaćati, stala ga je upućivati na vježbe onih kreposti, kojih se dječak Isus pokazao divnim uzorom. Njezino nastojanje postiže najbolji uspjeh: Kajetan je već u svojoj djetinskoj dobi pokazivao tako plemenitu ćud, taku revnost u dobru, tako nježni strah Božji, tako osjetljivu ljubav prema bližnjemu, taku čistoću i druge kreposti, da su ga već tada nazivali svecem.

Ovako bih vam mogao na stotine i tisuće primjera nanizati, koji vam bjelodano svjedoče, kako dobri roditeljski odgoj, već iz malahna započet, donosi sreću i djetetu i njegovim roditeljima.

III.

Stroga je dužnost roditelja da rano počnu odgajati svoju djecu.

Baš zato, kršćanski roditelji, treba da i vi počnete već za rana odgajati svoju djecu. Još dok je dijete na tvojim prsima, o majko, neka usiše s materinskim mlijekom ljubav k svemu onomu što je dobro, sveto i kreposno. Još dok je na tvojim koljenima, o oče, neka se napuni svetog straha da Boga uvrijedi pa i najmanjim grijehom i da se čuva od svakoga zla.

a) Eno vidite božanskoga Učitelja! Učenici Njegovi odvraćaju majke, da ne dolaze k Njemu sa svojom dječicom, bojeći se da ne dosade umornom Učitelju. Ali gle! kako ih Isus prekara veleći im: „Pustite djecu i ne zabranjujte im dolaziti k meni, jer je takovih kraljevstvo nebesko." (Mt. 19 14). Eto vidite, Isus hoće, još dok su vaša djeca malahna da ih Njemu privedete dobrim kršćanskim odgojem.

b) Za svetog Tobiju starijeg čita se s osobitom pohvalom u Svetome Pismu, da je on već za rana počeo dobro odgajati svoga sina. Tu čitamo: „A kad Tobija bi čovjek, oženi se Anom od plemena svojega, i rodi s njom sina i nadjede mu svoje ime. I nauči ga iz malena bojati se Boga i uklanjati se od svakoga grijeha." (Tob. 1 10).

c) Albert Treći, hercog bavarski, vodio je osobitu brigu oko dobrog odgoja svoje djece. Pred očima je uvijek imao ovo važno odgojno načelo: „Odgajajte svoju djecu najprije za Boga i radi Boga, a onda tek za svijet." Svome sinu, nasljedniku prijestolja, govorio je: „Sine moj! Budi najprije kršćanin, pak čovjek, a onda knez!"

d) Glasoviti vojskovođa grof Huin nastojao je već za rana, dok su malahna, da u duši svoje djece pobudi želju za višim dobrima, a odvrati ih od lažnih zemaljskih dobara. „Sve je taština", ponavljao je on svojoj djeci, „osim Boga ljubiti i Njemu služiti". Cijela obitelj morala se svakog jutra kod njega sabrati i zajednički obaviti jutarnju molitvu. Već za rana vodio je svoju djecu u crkvu na sv. Misu, a poslije Mise iza doručka pročitao bi im misno evanđelje sa kratkim tumačem. Kad su djeca naučila čitati, pobrinuo se brižljivi otac za lijepe molitvenike i dobre knjige. Često je svoju djecu opominjao, da se uvijek otvoreno iskažu katolicima.

Kad su se neki čudili tom odgoju proslavljenog vojskovode, on im je odgovorio: „Ako i jesam vojskovoda i imam vojničke dužnosti, ja sam i otac, te imam i očinsku dužnost da dobro odgojim svoju djecu!"

Oh da bi takovih otaca što više bilo u našemu društvu!

Nedjelja 16 po Duhovima

Slijedi IV z. B. Kakav treba da bude odgoj

„I eto nade se pred njim neki čovjek, koji je bolovao od vodene bolesti." L. 14 2

U naše doba, nažalost, susrećemo često u našem društvu ljude koji boluju od vodene bolesti. To su oni, koji su zadojeni zemaljštinom, vremenitim interesima, a ne mare za vječna dobra, ne brinu se za spas svoje besmrtne duše.

To je u većini slučajeva posljedica lošeg domaćeg odgoja. Jer da su takovi već za rana odgojeni u kršćanskom duhu, ne bi se tako u duhovnom pogledu zaboravili. Ne bi njihova pamet bila naduta ispraznom znanosti ovoga svijeta, niti bi se njihovo srce povodilo samo za prolaznim zemaljskim dobrima, nego bi podizali svoju pamet k nebu i srce bi im težilo k vječnim dobrima.

Djeca su onakova kakova ih roditelji učine. Da jedna po sebi dobra zemlja donese dobre ili zle plodove, ovisi o onom, koji ju obrađuje. Ako siješ kukolj, ne ćeš žeti pšenicu. I obratno. Da mlada ptica nauči dobro ili rđavo pjevati, ovisi o tom, kako joj se pretpjeva; neće naučiti slavuljev pjev, ako nije prije slušala slavulja gdje pjeva. Mladi rak neće se nikada naučiti naprijed hoditi, dok vidi stare rakove gdje idu natraške. Tako dobro ili zlo vladanje vaše djece ovisi o tom, kakav ste im vi, o roditelji, odgoj dali.

Zato vam hoću danas govoriti o toj, tako važnoj temi: kakav treba da bude domaći odgoj. On treba:

1 da je vjerski, to jest kršćanski;

2 da se temelji na strahu Božjemu;

3 da ima za svrhu izgraditi savršenog čovjeka.

I.

Odgoj treba da je vjerski, to jest kršćanski.

„Vi ocevi, dovikuje sv. Pavao, vi ocevi, poučavajte svoju djecu i odgajajte ih kršćanski." (Ef. 6 4).

Odgoj bez vjere jest kao kuća sagrađena na pijesku. Ako podignete jednu kuću na pijesku, bez čvrstog temelja, vi znadete što će se od nje dogoditi. Prvi jači vjetar, prva nagla voda, prvi manji potres kuću će srušiti. Tako vam je i s djetetom, koje ste odgojili bez vjere: prvi napad strasti; prva pogibeljna okolnost, prvi jači duševni ili tjelesni udarac oboriće njegovu dušu.

Od kolike je važnosti kršćanski odgoj za pojedinca, kao i za cbitelji i za čitavo društvo, naglasio je slavno vladajući Papa Pijo XI. u svojoj epohalnoj Okružnici o kršćanskom odgoju mladeži, objelodanjenoj na svršetku god. 1929.

Evo što Sveti Otac kaže: *

„Od najveće je važnosti, da se u odgoju ne pogriješi, kao što je važno da se ne pogriješi i na putu prema posljednjem cilju, s kojim je usko i nužno povezan sav odgojni rad. Doista, budući da odgoj bitno sastoji u izgradnji čovjeka: kakav mora da bude i kako treba da se na ovoj zemlji vlada, eda postigne uzvišeni cilj, za koji je stvoren, jasno je, da kao što ne može biti pravog odgoja, a da nije sav uperen na posljednji cilj, tako u sadanjem redu Providnosti, odkako se Bog objavio u svome Jedinorođenome Sinu, koji je jedini „put, istina i život", ne može biti odgoja primjerenijeg i savršenijeg od kršćanskog odgoja.

* Ovo iz poslanice Sv. Oca biće najbolje, ako se čita, jer je teško sve na pamet naučiti, a šteta je propustiti i jednu riječ. U svom propovijedanju koji put ja sam pročitao koji duži navod Sv. Pisma ili Sv. Otaca ili drugih, i opazio sam da djeluje na slušatelje, jer je to neka promjena.

Odatle je očita prevelika važnost kršćanskog odgoja ne samo za pojedince, nego i za obitelj i za svukoliku ljudsku zajednicu, jer njezina savršenost ne može a da ne ističe iz savršenosti članova, koji ju sastavljaju. A isto se tako iz spomenutih načela jasno očituje, može se reći, nenadkriljiva uzvišenost rada oko kršćanskog odgoja kao onog, koji konačno smjera na to, da duša ma gojenaca osigura najviše dobro, Boga, i ljudskoj zajednici vrhunac blagostanja koji je moguć na ovoj zemlji. I to na način najuspješniji, koji je moguć sa strane čovjeka, to jest da čovjek sarađuje s Bogom oko usavršavanja pojedinaca i društva, u koliko odgoj usaduje u duše prvi, najmoćniji i najtrajniji životni smjer, po poznatoj riječi Mudraca: „Mladić od puta kojim je pošao i kad ostari neće otstupiti." Zato je sv. Ivan Zlatousti s pravom rekao: „Ima li što veličanstvenijeg nego upravljati dušama, nego izgrađivati čudoređe mladeži?"

Ali nema riječi, koja bi nam toliko otkrila veličinu, ljepotu i svrhunaravnu uzvišenost rada oko kršćanskog odgoja, koliko uzvišeni izražaj ljubavi, u kojem Isus, Gospod naš, poistovjetujući se s djecom kaže: „Ko jedno takovo dijete primi u moje, mene prima."

Tako sv. Otac Papa.

U tom duhu odgajala je svoju djecu plemenita majka Barbara Akarije. Imala je ona šestero djece. Prva njezina briga bila je da u srca svoje djece raspiri ljubav prema Bogu. Jednakom revnosti nastojala je prikazati im svaki grijeh i zabludu kao nešto veoma odvratno. Već iz rana priučila ih je na žrtvu i samozataju. Nabavljala im je odijelo primjereno njihovom položaju, ali bez ikakve kićenosti i taštine. Osobito je pazila da u njihovim srcima uguši porive oholosti i mekoputnosti. Djeca su morala svako jutro zajednički obavljati jutrnje molitve. Isto tako i večernje prije lijeganja. Poslije jutrnje molitve vodila bi dobra majka svako jutro svoju djecu u crkvu da slušaju sv. Misu. Danju su morali biti zaposleni bilo kojim radom, primjerenim njihovoj dobi.

Bila joj je osobita briga da svoje sinove i kćeri pripravi na prvu sv. Pričest, a poslije te slala ih je počešće na ispovijed i Pričest. U te dane davala bi im po nešto novca, da ga podijele siromasima i tako se priuče milosrdu. Slala ih je i u školu, ali samo u takvu, gdje je vladala stega i red. I nikada ih nije gubila s vida, nego se često raspitivala kod učitelja o njihovom uspjehu u školi i o njihovom ponašanju.

Kad su njezine kćeri ponarasle, dopuštala im je da idu na pristojne zabave, ali nikada same. Vazda ih je ona, ili koja druga povjerljiva osoba, pratila. Niti im je dopuštala da se tašto i gizdavo nose, nego su u svom odijevanju morale čuvati skromnost i čednost.

Nekoje prijateljice prigovarale su plemenitoj majci, što tako strogo odgaja svoju djecu, kao da će svi u samostan. Čestita bi žena odgovarala: „Moja djeca ne treba da budu redovnici ni redovnice, ali moraju biti dobri kršćani. Takovima ih ja i odgajam." I njezina djeca bila su sretna i ona s njima.

O kad bismo imali što veći broj ovako dobrih matera!

II.

Odgoj treba da se temelji na strahu Božjemu.

Sv. Pavao to naglasuje u poslanici Korinćanima: „Ocevi (i majke) odgajajte djecu svoju u nauci i strahu Božjemu." (Ef. 6 4).

Pod tim strahom Božjim razumijeva se: strah od grijeha, od zla. Roditelji, dakle, treba da usade u srca svoje djece sveti strah, kojim će se bojati Boga, uslijed česa će se s jedne strane čuvati od grijeha a s druge strane će nastojati vršiti svete Božje zapovijedi. To je onaj sveti strah Božji, za koji veli mudrac u Svetome Pismu, da je početak mudrosti. (Pr. S. 1 7).

a) Tako je odgajao svoga sina časni starac Tobija. On je mladog Tobiju naučio iz malena bojati se Boga i uklanjati se od svakoga grijeha. Časni mu je starac i kašnje, pred smrt svoju ponovio: „Čuj, sine moj, riječi usta mojih, i metni ih kao temelj u srce svoje... Svega vijeka svojega na umu imaj Boga, i čuvaj se, da ikada pristaneš na grijeh i ostaviš zapovijedi Gospoda Boga našega." (Tob. 1 10 i 4 6).

b) Tako je odgajala svog sina plemenita francuska kraljica Blanka Kastiljska. Ona je svom malom sinčiću Ljudevitu, potonjem slavnom kralju francuskome, više puta govorila, da bi ga voljela vidjeti mrtva, nego da samo jednim smrtnim grijehom uvrijedi Boga.

c) U jednanaestom vijeku, u jednom zabitnom brabantskom selu, živjela je siromašna obitelj. Obitelj iz koje je izišao sv. Gvido. Ta je obitelj bila siromašna zemaljskim, ali bogata nebeskim dobrima. Roditelji su odgajali svoju djecu ne po novopedagoškim knjigama, ne po načelima varavoga svijeta, nego po Evanđelju, u duhu Kristove nauke. Glavno je pravilo tog odgoja: „Boj se Boga i vrši Njegove zapovijedi." Dobri roditelji govorili su malome Gvidu sa starcem Tobijom: „Sinko dragi, mi posjedujemo puno, ako se Boga bojimo i ako se čuvamo od svakoga grijeha."

Eto, tako bi morali i današnji roditelji odgajati svoju djecu.

III.

Odgoj treba da ima svrhu izgraditi savršenog čovjeka.

Opet ću vam pročitati nekoliko redaka iz spomenute prekrasne okružnice slavno vladajućeg Pape Pija XI, o kršćanskom odgoju. U toj okružnici sv. Otac veoma lijepo ističe svrhu

kršćanskog odgoja:*

„Vlastita i neposredna svrha kršćanskog odgoja jest sarađivati s milošću Božjom u izgradnji pravog i savršenog kršćanina, to jest u izgradnji samog Krista u onima, koji su krštenjem preporođeni prema izrazu apostola: „Djeco moja, koju opet s mukom rađam, dok se Krist ne sačini u vama". Jer kršćanin mora živjeti vrhunaravnim životom u Kristu, „koji je život naš", i taj život javno očitovati u svim svojim djelima „da se i život Isusov očituje u smrtnom tijelu našem."

Baš zato kršćanski odgoj obuhvaća čitav krug ljudskog života: osjetnog i duševnog, razumnog i ćudorednog, individualnog i socijalnog, ne zato da ga bilo kako suzi, nego da ga uzdigne, ravna i usavršuje po Kristovom primjeru i nauku.

Stoga pravi kršćanin, plod kršćanskog odgoja, jest čovjek nadnaravan, koji postojano i dosljedno misli, prosuđuje i djeluje po zdravom razumu, osvijetljenim vrhunaravnim svjetlom Kristova primjera i nauka, ili kako se to dandanas kaže, on je pravi i savršeni muž karaktera (značaja). Jer pravog karaktera ne čini bilo kakova dosljednost i ustrajnost u vladanju, kojim upravljaju lični nazori pojedinaca, nego samo postojanost u slijeđenju vječnih načela pravde, kako priznaje i poganski pjesnik, kad u nedjeljivoj vezi hvali čovjeka „pravedna i vrlo postojana u svojoj odluci." A s druge strane ne može biti potpune pravednosti, osim ako se Bogu dade, što Bogu pripada, kako to čini pravi kršćanin."

Tako vas, eto, kršćanski ocevi i matere, vrhovni Otac Kršćanstva uči kako ćete odgajati svoju djecu. On vam pokazuje smjernice pravog kršćanskog odgoja: vi treba da svoju djecu odgajate u prvom redu za Boga, za nebo, za vječnost, za koju je svaki čovjek i stvoren. Zato treba da ih zadojite pravim kršćanskim duhom, da ih još malahne priljubite kreposti a odvratite od grijeha; da ugušujete neuredne sklonosti i strasti što se u njihovim dušama bude, a pobuđujete ih na sve što je dobro, sveto, plemenito.

Nedjelja 17 po Duhovima

Slijedi IV z. B. Roditelji su dužni upućivati svoju djecu na dobro.

„Ljubi Gospoda Boga svoga svim srcem svojim i svom dušom svojom i svom pameti svojom. Ovo je najveća i prva zapovijed." Mt. 22 35

* Što slijedi najbolje jednostavno pročitati.

Ovo bi trebalo da bude i prvo načelo roditeljskog odgoja. Roditelji moraju svoju djecu u prvom redu odgajati za Boga. Oni treba da nastoje da se njihova djeca već u početku svome zagriju ljubavlju Božjom; da već iz malahna ljube Boga svoga svim srcem svojim i svom dušom svojom i svom pameti svojom.

A ta ljubav prema Bogu treba da bude ne samo u riječima, nego da se odrazuje i u djelima. Samo onaj pravo ljubi Boga „svim srcem svojim i svom dušom svojom i svom pameti svojom", koji vrši Njegove svete zapovijedi, dakle koji čini dobro, koji živi kreposno. Roditelji dakle, da uzbude pravu ljubav Božju u srcima svoje djece, treba da ih upućuju na dobro.

To je velika i sveta vaša dužnost, kršćanski ocevi i majke, koju nikada ne smijete smetnuti s uma. To je i časna dužnost, jer vi time u svom domaćem krugu vršite u neku ruku svećeničku službu oplemenjujući srca svoje djece, usavršujući njihovu dušu, nastojeći da postanu slični božanskom srcu Kristu Gospodu, ili, da se poslužim riječima Apostola naroda, nastojeći da se Krist sačini u dušama vaše djece.

Kako ćete to učiniti? Kako ćete polučiti da djeca vaša krenu dobrim putem, putem kreposti, koji će ih sretne učiniti za života i u vječnosti?

1 Vašom dobrom riječju;

2 dobrom vjerskom poukom;

3 budnim nadzorom nad njihovim vladanjem.

I.

Dobra očinska i materinska riječ.

Prve riječi, koje dijete čuje, jesu riječi njegove majke i njegovog oca. I te riječi ostavljaju u pameti djeteta neizbrisivi trag. O tim prvim riječima u mnogočem zavisi dobro ili rđavo vladanje toga djeteta.

Toga treba da budete svjesni, o kršćanski ocevi i majke; treba da shvatite golemu važnost i nedogledne posljedice vaših prvih riječi, koje upravljate djeci svojoj, dok su na vašim prsima na vašim koljenima. Te prve riječi treba da budu takove, da djecu vašu upute na dobro.

Zato govorite svom malom djetetu svojim materinskim i očinskim glasom o dragome Bogu, o božanskome Spasitelju, o miloj majci Mariji, o anđelima i svecima, o nebu i vječnom životu. Govorite mu o ljepoti kreposnog života i o nagradi dobrog življenja: neka se već tada malo srce djeteta vašega zagrije za sve što je dobro, kreposno, kršćansko, sveto.

O koliki imaju da zahvale svu sreću svoga života, u vremenu i u vječnosti, baš prvim dobrim riječima svoje mile majke, svog dragoga oca!

a) Eno jednog slavnog biskupa Grgura Nazianskog, velikog crkvenog Naučitelja! On je takav postao trudom svoje dobre majke None.

b) Eno čuvenog Bazilija, također crkvenog Naučitelja i velikog sveca! Takvim ga je učinila njegova dobra majka Makrina.

c) Eno riječitog zlatousnog govornika Ivana Hrisostoma, također sveca. Na svetost ga je dovela u prvome redu njegova sveta majka Antuza.

d) Eno velikog Pape Grgura, vještog upravnika crkve, još vještijeg upravnika duša. Da je on postao tako svetim čovjekom ima da zahvali u prvom redu nastojanju njegove kreposne majke Silvije.

e) Eno slavnog francuskog kralja Ljudevita Devetoga. Da se on popeo ne samo na slavni francuski prijesto, nego da je podignut i na oltare, gdje ga se štuje kao sveca i kao pokrovitelja trećeg franjevačkog reda, zasluga je to u prvom redu njegove majke, plemenite Blanke Kastiljske.

f) I jedna priprosta siromašna mati može mnogo učiniti dobrom materinjom riječju.

Eno ja vidim onamo daleko, u prašumama Indije u Americi ženu siromašnog radnika. Ona drži na koljenima svoje dijete, i ne sluteći koliku će slavu to njeno dijete doživjeti. Ona mu govori: „Moje siromašno dijete! Posve malo mogu učiniti za tvoje tijelo; za tebe nemam nego svoje mlijeko i veliku radost osjećam da ti ga mogu dati do zadnje kapi. Za tvoj duh mogu još manje, jer sam neuka, nikakve škole nisam izučila. Ali ti evo stavljam višnjeg Boga pred oči, i strah Njegov u srce tvoje. I neka se to sveto ne izbriše nikada iz tvoje pameti, i strah Božji nikada da iščezne iz srca tvojega." I govoreći to dobra majka gorućim poljupcima obasipala je svoje siromašno dijete, zavito u neke odrtine.

To siromašno dijete jednog dana postalo je slavni pretsjednik Sjedinjenih Američkih Država, zvao se Abram Lincoln. Taj veliki državnik kazao je: „Sve štogod sam, sve sam dužan svojoj materi. Neka je uvijek blagoslovljena njezina uspomena."

II.

Dobra vjerska pouka.

Pored dobre riječi roditelji treba da poučavaju svoju djecu u svemu onome što će im biti korisno za život. Roditeljska kuća treba da bude prva škola za čovjeka.

A u prvom redu treba da roditelji svoju djecu pouče u vjerskim istinama. Iz malahna treba da ih uče najpotrebnije molitve i prve početke katekizma.

U današnje rastrovano doba, kad mladim dušama prijete tolike pogibelji; kad se šire tolike pogubne nauke, koje ih vode na zlo; kad ima toliko krivih učitelja, koji ih odvraćaju od istine, vi ste, kršćanski roditelji, pozvani da budete pravi učitelji svoje djece; dobri učitelj, koji će ih poticati na dobro. To je već u Starom Zavjetu naglasio Duh Sveti preko mudraca: „Poučavaj svoga sina (i svoju kćer) i daj si truda da ga (u dobru) poučiš." (Crkv. 30 13). — I opet: „Potiči svoju djecu na dobro" (Crkv. 42 5). — I opet: „Imaš li djece? pouči ih" (Crkv. 7 23).

I sv. Pavao to ponavlja: „Vi ocevi, poučavajte svoju djecu" (Ef. 6 4).

„Vi ste dušobrižnici u svojem domu" govori sv. Augustin ocevima i materama. Vi treba da date svojoj djeci prvu pouku. A ta pouka mora biti o Bogu, o vjeri, o čudoredu.

a) Tako su radili pred kakove dvije hiljade i petsto godina dobri roditelji čiste Suzane. Oni su živjeli u pokvarenom gradu Babilonu, pak su baš zato većim marom pregli oko odgoja svoje male kćerkice. Oni su joj čitali i tumačili Mojsijev zakon i upućivali je da se za života po njemu vlada. Samo Sveto Pismo pohvalom ističe te njihove vjerske pouke, kad veli: „Roditelji njezini (t. j. Suzanini), budući pravedni, odgojiše kćer svoju po zakonu Mojsijevu" (Dan. 13). I nema sumnje da su te roditeljske pouke najvećma utjecale na Suzanu, te se onako hrabro ponijela, kad su je ona dva nečasna starca nagovarala na grijeh.

b) Eno ja vidim, također u staro doba, u petom vijeku po Isusu, jednu dobru majku u starodrevnom Rimu. Ime joj je Leta; kći je Albina, čovjeka veoma sjajnoga i odličnoga roda, a žena plemenitog Toksacija. Bog ju je obdario porodom; ima malu kćer Pavlinu. I dobra majka shvati da joj je dužnost da što bolje odgoji svoje dijete. Pa bojeći se, da ne pogreši u načinu kršćanskog odgoja, obraća se molbom na učena i sveta svećenika, slavnog sv. Jeronima i moli ga, da joj napiše uputstva, kojih će se držati u odgoju svoje kćeri. Svetac usliša njezinu molbu i napisa Leti prekrasnu poslanicu o kršćanskom odgoju. On joj među ostalim piše:

„Ništa drugo nek se ne nauči slušati, ništa govoriti, već što je u vezi sa strahom Božjim. Ružnih riječi neka ne razumije, nek ne zna svjetskih pjesama. Jezik dok je mlad nek se privikava na psalme (molitvu). Nek su daleko od nje dječaci objesne dobi, a i samim djevojčicama, s kojima se druži, ne valja dati da idu u svjetovna društva, da zlo, kome bi se naučile, još gore ne nauče nju...

Teško se zatire što duh u djetinjoj dobi u se primi. Ko će vunenoj haljini crvenilom obojenoj vratiti prijašnju bjeloću? Čim se prvi put nov zemljani sud napuni, onoga će zadugo uzdržati i ukus i vonj..."

Po tim uputama odgajala je Leta malu Pavlinu i ova je posíala sveta žena.

III.

Roditeljski nadzor nad djecom.

Ali pored pouke, potrebno je da roditelji budno nadziru svoju djecu. Treba da paze što im djeca čine, što govore, kamo idu, s kim se druže, kakve knjige čitaju i tako dalje. Pa opaze li što nevaljala, treba to u zametku ugušiti. To je u prvome redu dužnost matera, jer su one svederno u kući, dok su ocevi zaposleni izvan kuće radom, kojim uzdržavaju svoje obitelji. Materinji nadzor nad djecom za njih je od neprocijenjive vrijednosti u životu. Materinje oko za djecu je svijetli tračak, koji im pokazuje svijetlu stazu života.

Sv. Franciska Šantal imala je više djece, a nad svima je vodila strogi nadzor, pazeći kako se vladaju. Svederno je bila uz njih. Razvijala im je razum, neka bi im prodro u srce duh požrtvovanja i pobožnosti. Iza jutrnje molitve činila bi im za nekoliko časaka razmišljati o kakvoj vjerskoj istini ili moralnoj zapovijedi, da odatle izvode naputak za svoj život. Kroz dan, opet bi majka zvala k sebi svoju dragu dječicu te ih poučavala u katekizmu i poticala na dobro. Divno je bilo vidjeti ovu plemenitu gospodu, gdje pretvara u školu jednu dvoranu svoje palače te uči svoju malu djecu moliti se Bogu, čitati i pisati. Još je učila napose svoje kćerke svakom radu i da se bave iglom i preslicom, učila ih da se priviknu prostoj nošnji, te da ne idu za modom i sjajem. Vrijedna da ju zato veliki i sveti biskup Franjo Saleški pohvali, koji joj je pisao: „Vanredno me veseli taj tvoj rad, što nosi dobar plod; posve odobravam da si ti školska učiteljica svojoj djeci. Bog će ti zato obilno platiti, jer On ljubi malahne."

Dao Bog da takovih matera bude što više u našemu društvu!

Nedjelja 18 po Duhovima

Slijedi IV z. B. Roditelji su dužni odvraćati svoju djecu od zla.

„Donesoše mu uzeta, koji je ležao na postelji." Mat. 9 2

Ovaj jadni uzeti nije bolovao samo od tjelesne bolesti. I njegova je duša bila bolesna, a to je za njega bilo gore nego tjelesna bolest. Zato je božanski Spasitelj izliječio prije dušu pa tijelo toga čovjeka.

Jedan mig svima roditeljima da i oni paze na dušu svoje djece, više nego li na samo tijelo, jer je duša kud i kamo važnija od tijela. Pa kad vide da duša njihove djece boluje, da su im djeca pošla rdavim putem, da čine nešto što ne valja, odmah treba da se požure i u zametku uguše klicu zla, klicu duševne bolesti.

Nažalost, na ovo se danas malo pazi. Pušta se djeci da rade što hoće. Pazi se samo na njihovo tijelo, i opazi li se da ono boluje, trči se po liječnika i ljekarije, a što je duša njihove djece bolesna, mnoge roditelje zato nimalo ne boli glava.

Kršćanski roditelji! Vi ste odgovorni za spas svoje djece. Vi treba da se brinete za njihovu dušu. Vi treba da djecu svoju već za rana odvraćate od zla. To je stroga vaša dužnost.

Tu ćete svoju dužnost ispuniti, ako:

1 ozbiljno opomenete svoju djecu, kad vidite da su na krivom putu;

2 ako ih blago kaznite, kad u čemu pogriješe;

3 ako im vi u dobru prednjačite.

I.

Ozbiljne opomene.

„Ono što je sv. Pavao kazao pastiru duša biskupu Timoteju, može se punim pravom kazati svakome ocu i majci, jer su oni prvi pastiri svoga malenoga domaćega stada, svoje djece: „Propovijedaj riječ, nastoj u zgodno vrijeme i u nevrijeme; opominji, zaklinji, karaj sa svom strpljivošću i naukom." (2 Tim. 4).

Sveto Pismo izrijekom naglasuje kako ocevi i matere moraju i oštrije postupati sa svojom djecom, ako ne ide na lijepe. „Imaš li djece? Onda savij njihovu šiju u mladosti, i smekšaj njegove grudi dok je dijete, da ne otvrdne i da te kašnje ne sluša i biće ti muka duši". Razlareni konj nesnosan je, tako i neobuzdani sin." (Crkv. 30).

a) Ugledajte se u slavnu sv. Moniku, majku sv. Augustina. Sam sveti Naučitelj opisuje nam što je sve njegova sveta majka radila, da ga na popravak svede. Često bi mu govorila o vječnom životu, dok je još malen bio, i znamenovala ga znakom sv. križa. Kad je Augustin poodrastao, opazi Monika na veliku svoju žalost, da se zaputio zlim putem. Ona ga opominje, no njemu se njene opomene čine ženska naklapanja, kojima pokoravati se bila bi sramota za mladića. Ona zato ne prestaje sve više opominjati, ne prestaje plakati i Bogu se moliti, dok njezine opomene, suze i molitve ne isposlovaše, što je tražila: obraćenje njezina zabludelog sina. I Augustin je, najviše zaslugom svoje dobre majke postao veliki svetac.

b) Ugledajte se u majku sv. Andrije Korsina! On se rodi u Firenci u Italiji god. 1302. Njegovi roditelji od visoka

roda Korsinijeva nijesu dugo imali djeteta, pa su se stoga zavjetovali da će prvo čedo, što će dobiti, posvetiti Bogu. Da ispune taj zavjet sa svom su pomnjom odgajali Andriju, svoga prvorođenca, no sva briga njihova bila uzalud. Mladić, kako je bio vatren, letio samo za zabavama a opomena roditeljskih nije slušao. Kad mu je bilo petnaest godina, stao je polaziti društva opakih mladića, baviti se o lovu, jašenju, zametati svađe, a roditelje bi još i opsovao, kad bi ga ukorili. Kad ga jednom majka ljubezno opomenula, a on se na nju ljutito osjekao, kroz plač zavikala majka za njim: „Nesretni sine, ti si doista onaj vuk, o kojem sam snila, da sam ga rodila."

Ove riječi žacnuše mladog Andriju, pak vrativši se majci, zamoli je, neka mu kaže, što znače. Majka mu ispripovjedi, gorke suze roneći, kako je onu noć prije nego će ga roditi, u snu vidjela, da je rodila vuka, a taj vuk, pošavši u crkvu da se je pretvorio u jagnje. I nato dobra majka sa svom ozbiljnošću nadostavi: „vuka poznam, nažalost, i predobro; to si ti, no jagnje, jagnje, gdje je?"

Ove riječi majčine raniše kao strelica srce Andrijino; cijelu je noć o njima razmišljao, sutradan išao u crkvu pred sliku Blažene Djevice Marije, a iz crkve se vratio kao nov čovjek. I postao je velikim svecem. Eto što može učiniti ozbiljna materina opomena.

II.

Treba i kazne upotrebiti.

Ako ne koriste ni ozbiljne opomene, posegnite za blagim kaznama. Na to vas upućuje sam Duh Sveti, koji vam preko mudraca veli: „Ne uskraćuj kara djetetu; kad ga biješ prutom neće umrijeti. Ti ga bij prutom i dušu ćeš mu izbaviti iz pakla." (Pr. Sal. 23 18). Tako i na drugim mjestima Svetog Pisma.

Ne smije se djeci popuštati, ne smije ih se pretjerano štediti. „Razmaženi odgoj, to je otrov omazan medom" veli crkveni Naučitelj sv. Jeronim.

a) Glasovita je u povijesti Crkve sv. Monika, mati slavnog crkvenog Naučitelja sv. Augustina. Vrline njezine divno je opisao njezin sin u svojim „Ispovijestima". Tu nam sv. Augustin pripovijeda kolikom je strogosti bila odgojena mlada Monika. „Strahu Božjemu priučila ju je šiba Kristova" govori Augustin. Učili su mudro i oprezno, ali su i svetu strogost upotrebljavali i oštro su korili, pa i kaznili, Moniku za svaku pogrešku. Maloj Monici nisu dopuštali izvan obroka ni vode se napiti, pa makar izgarala od žeđe. Činili su to zato, da ju se privikne umjerenosti i da joj se zauzda mladenačka naglost. Eto kolikom je strogosti bila odgojena ona koja je kašnje odgojila Crkvi velikoga muža, slav-

noga biskupa i Naučitelja. Kamo sreće, da bi se takovom strogosti odgajala savremena djeca!

b) Najprije engleške, a poslije mnoge svjetske novine javljale su očitim zadovoljstvom jedan događaj iz života mladog nasljednika engleskog prijestolja, sina carice Viktorije, princa od Valesa. On je stanovao u jednoj sobi, čiji su prozori sizali sve do tla. Njegova odgojiteljica, učiteljica Hiljard, dala mu je da nauči na pamet jedan zadatak. Mladom princu nije se dalo učiti, nego je kroz prozor gledao u vrt i prstima po prozoru šarao. Učiteljica ga isprvice uljudno i blago opomenu da uči. — „Neću", odvrati osorno princ. „Onda te moram kazniti", dometnu nešto strožije odgojiteljica. Ali carski sin još osornije odgovori: „Niti ću učiti niti me smiješ kazniti; ja sam nasljednik britanskog prijestolja, princ od Valesa." I govoreći to razbi nogom jedno staklo prozora.

Odgojiteljica dojavi to prinčevom ocu, Albertu, suprugu carice Viktorije. Ovaj dođe k mladom princu s Biblijom u ruci i pročita mu iz glave četvrte poslanice sv. Pavla Galaćanima: „Dok je baštinik malodoban, ne razlikuje se ništa od sluge, premda je gospodar od svega, nego je pod skrbnicima i upraviteljima sve do vremena, koje je otac odredio." Onda otvori drugo mjesto Svetog Pisma, i reče: A sada čuj što mudri Salamon piše: „Ko štedi prut, mrzi sina svojega, a koji ga ljubi, on ga svedrno drži pod stegom." (Pr. S. 13 24). I govoreći to ošinu nekoliko puta palicom jogunastog princa, koji je zapamtio tu lekciju i odslije bio poslušniji svojoj odgojiteljici.

Carica Marija Terezija naredi, da išibaju njezina tvrdoglavog sina. I kad su joj odvratili, da još nikad nijedan vojvoda nije bio tučen, primijetila je carica: „Vjerujem. Stoga i jesu onakovi." Uzgojitelju svoga sina dala je ona za prvu zadaću, da svoga gojenca nauči slušati i da slomi njegovu otpornu narav.

Ocevi i majke, koji me slušate. Ne štedite ni vi pruta kad su vaša djeca jogunasta, neposlušna, prkosna! Time ćete uspješno saviti vrat njihov i upregnuti ga u jaram stege.

III.

Dobar primjer roditelja.

Ali ako hoćete imati potpun uspjeh od svoga odgoja, onda treba da vi prednjačite dobrim primjerom. Bez toga nikako ne ide.

„Bolje jednom tvorom nego stoput zborom", kaže naša narodna poslovica. A stari su govorili: „Verba movent, exempla trahunt"; to znači: „Riječi potiču ali primjeri privlače."

„Jabuka ne pada daleko od stabla", opet veli naša narodna poslovica, a jedna druga: „Kakvo drvo takav klin, kakav otac takav sin, kakva majka takva kći."

Uzalud ćete se mučiti oko odgoja svoje djece, uzalud ćete trošiti riječi i opomene; uzalud ćete ih kažnjavati, da ih podobrite: ako vi ne činite ono, što djeci svojoj svjetujete. Rđav primjer ruši sve ono što se dobrom poukom sagradilo.

Sv. Pavao Apostol davajući upute svom učeniku Titu, kako će poticati na dobro povjereno si stado, pri kraju mu naglasuje: „A u svemu sam sebe podaji za primjer dobrih djela." (Tit. 2 1).

Isto i Timoteju: „Budi na izgled vjernima u riječi, u vladanju, u ljubavi, u vjeri, u čistoći." (I Tim. 4 12). Tako su dužni i roditelji prednjačiti svojoj djeci dobrim primjerom.

Sveti crkveni Naučitelj Jeronim poručuje kršćanskoj majci: „Ti budi kćeri svojoj učiteljica; na te nek se ugleda nevješto dijete, u tebi i u svome ocu ništa da ne vidi što bi joj bila grehota, kad bi uradila. Vi se sjećajte da ste roditelji djevice i da se ona može bolje poučiti primjerima nego li riječima." (Posl. Leti).

Iz Svetog Pisma, iz povijesti i iz svakidašnjeg života razabiremo, da su obično djeca dobrih roditelja dobra, naprotiv djeca opakih roditelja opaka.

a) Abraham, Izak, Tobija, Matatija, Zakarije i bezbrojni drugi pravednici Starog Zakona imali su dobru djecu.

b) Taney odaje svojoj majci ovo lijepo priznanje: „Ona je bila pobožna, dobra i ljubežljiva, povučena i jednostavna u svojim navikama. Za cijelog svog života nijesam je nikada čuo, da je kojem svomu djetetu kazala zlu riječ ili da je druge pretresala. Ja se sjećam njezinih pouka i sam na sebi iskušavam, kako su one vrijedne, sve do dandanas.

c) Papa Pijo VII. naslijedio je od svoje majke neobičnu pobožnost. Iza kako je ta žena dovršila odgoj svoje djece, stupila je u jedan samostan karmelićanki i tu umrla na glasu svetosti. Ona mu je, kako je Pijo VII. kasnije često pripovijedao, s velikom odlučnošću prorekla, da će jedamput postati papom, ali i da će kao papa dugo i puno trpjeti.

d) Henrik III. Anjou bio je ljubimac, a u politici i gojenac svoje majke Katarine Medici. S početka hrabar u času pogibli, izgubio je on kasnije, sve malo pomalo, u blatu pogrdnih razvratnosti čitavu svoju plemenitu muževnost. Jedan Francuz kaže za njega: „Razvrat pogasio je u njemu ratničku vatru i poduzetnost njegove prve mladosti. Sve je u njemu bilo otrovano: duh, srce i sud. Njegovo vladanje bilo je djetinjasto i fantastično; iz njega mogao si zaključivati na najružnije sklonosti. Njegova uprljana mašta priječila ga je, da ustrajno provede koji bilo plan. Otrov, od kojega je živjela Katarina Medici, ubio je svu njezinu djecu".

e) Sveta Terezija Avilska izrijekom priznaje, da su je dobri primjer njenih roditelja u velike poticali na krepostan život. U svom životopisu ova Svetica piše: „Imala sam kreposne i bogobojazne roditelje. Moj je otac rado čitao dobre knjige, a imao ih je i na španjolskom jeziku, da ih uzmognu čitati njegova djeca. To, i briga, s kojom nas je moja majka poticala na molitvu i na pobožnost prema Našoj Gospi i nekim Svecima, započe me buditi u dobi, čini mi se, od šest ili sedam godina. Pomagalo mi je, jer sam vidjela da moji roditelji nemaju sklonosti ni na što nego na krepost. A imali su ih mnogo. Moj je otac gojio osobitu ljubav prema siromasima i samilost prema bolesnicima i slugama. Bio je veoma istinit; niko ga neču da kune ili ogovara. Bio je veoma pošten.

I moja je majka imala mnogo kreposti, a provela je svoj vijek u tim teškim bolestima. Bila je posve čestita. Bila je vrlo blage ćudi i veoma oštroumna. Za života je podnjela velike nevolje. A umrla je baš pravo kršćanski."

Eto, nije čudo da je od tako kreposnih roditelja postala tako velika svetica.

f) U životu jednog sv. biskupa čita se ovaj grozni događaj:

Jednom se ovaj biskup šetao ulicama svoga grada. Odjednom čuje kako jedno malo dijete od 6 godina grdno psuje Boga i Svece. Približi mu se biskup i blago ga ukori, ali to dijete bezočno i drsko stade u lice biskupu psovati. Biskup ga mirno upita, kako se zove. „Zovem se vrag", odgovori dijete na zaprepaštenje svetog biskupa.

„Ali, kako ti je pravo ime, dijete" nastavi začuđeni biskup pitati.

„Vrag mi je ime", odvrati dijete, „što se to tebe tiče?"

„A kako ti je ocu ime?"

„I njemu je ime vrag", opet će dijete.

„A kako ti se zove majka?"

„I ona se zove vrag."

„Koja je tvoja kuća?"

„Moja je kuća vražja kuća."

Biskup je protrnuo slušajući takve odgovore iz ustiju šestogodišnjeg djeteta. I nije mirovao dok nije razbistrio tu strahovitu tajnu. Propita se za roditelje toga nesretnog djeteta i dozna ovo: Otac i majka tog djeteta živjeli su u vječitoj svadi. Često su se i tukli, a u toj tučnjavi muž bi govorio ženi: „Ti si vrag", žena mužu: „Ti si vrag", pa i svom malom djetetu, kad bi se naljutili, govorili bi mu „idi, vraže". To je sve djelovalo na onog nesretnog mališana, da je uistinu mislio da se i njegovi i on zovu „vrag" i da je njegova kuća „vražja kuća". A donekle je i bila to vražja kuća.

Kršćanski roditelji, koji me slušate! Pazite na svoje riječi i na svoje vladanje, osobito pred djecom. Neka djeca vide vaša dobra djela, i tako se i sama zaljube u dobro!

Nedjelja 19 po Duhovima

Slijedi IV z. B. O velikoj odgovornosti roditelja

„Kad to ču kralj, razgnjevi se". Mt. 22 7

Ovaj kralj u evandeoskoj priči razgnjevio se, što se pozvanici nisu odazvali njegovu časnom pozivu, da dodu na pir. Zato ih je pozvao na odgovornost i teško kaznio.

Višnji Kralj neba i zemlje srdi se na svakoga koji se ne odazivlje Njegovom milosnom pozivu, koji ne odgovara dužnostima svoga zvanja, pa sve takove On pozivlje na odgovornost.

I vi ćete, roditelji, jednog dana biti pozvani od Boga na odgovornost zbog vršenja vašeg roditeljskog poziva. Tražiće od vas višnji Otac strogi račun, kako ste odgajali ona mala čeda, koja su bila vaša tjelesna a Njegova duhovna djeca. I nađe li da ste u tom bili nemarni, ili, što je gore, da ste zlo odgajali svoju djecu, osjetićete teške posljedice Njegove pravedne srdžbe. Sv. Pavao kaže, da će se žena spasti rađanjem djece, ako ova ostanu (usljed njenog dobrog odgoja) u vjeri i ljubavi i svetosti i umjerenosti. (I Tim. 2 15). To se isto ima kazati i o ocevima. A dosljedno tome ima se kazati da će se osuditi otac i majka rađanjem djece, ako ta djeca, krivnjom roditelja, zbog lošeg odgoja, budu bez vjere, bez pobožnosti, bez ljubavi, bez umjerenosti, bez kreposti.

Stanite, o ocevi i majke, i ozbiljno promišljajte:

1 kako je velika vaša odgovornost pred Bogom;

2 kako Bog teško kažnjava roditeljski nehaj u odgoju;

3 pa onda čujte posljednje riječi, koje vam danas upravljam, nakon što sam vam već nekoliko nedjelja govorio o važnosti, potrebi, koristi i načinu kršćanskog odgoja.

I.

Velika je odgovornost roditelja pred Bogom.

Kad vi kome povjerite na čuvanje koju dragocijenu stvar, tražite od njega da ju on pomnjivo pazi i čuva. On je odgovoran, ako se ta dragocijenost ošteti ili izgubi.

Bog je vama, roditelji, povjerio na čuvanje stvar neprocijenjive vrijednosti, djecu vašu, koja koliko su vaša, toliko su i Božja; koliko imaju umrlo tijelo toliko imaju i neumrlu dušu. Vi ste dužni taj Božji dar, pomnjivo čuvati dobrim odgojem. Vi ste za djecu svoju odgovorni pred Bogom i On će jednoć od vas tražiti strogi račun: „Duše će djece vaše iz vaših ruku tražiti."

a) Bio je nekoć jedan pastir ovaca. Jednoga dana dodoše k njemu stražari, uhvatiše ga i baciše u tamnicu. Nije ni sam znao zašto. I nalazeći se u hladnoj i vlažnoj tamnici, počne promišljati i u sebi govoriti: „Zašto sam zapravo ja ovdje? Si-

gurno su me zamijenili s nekim drugim; jer, u koliko mi savjest kaže, nisam si svijestan nikakvog prestupka. Kakovo sam zlo učinio? Svaki dan sam molio krunicu. Zar je to zlo? Onda sam malko svirao na mojoj pastirskoj fruli i pjevao pjesme moga zavičaja. Ima li u tome što zla? Pleo sam košarice od trstike i vrbe, a o podnevu malko bi opočinuo u hladu kojeg sjenovitog stabla. Zar to nije dopušteno? Zašto su me dakle zatvorili? O pravdo, gdje si? Što činiš? Nevina čovjeka zatvoriti u tamnicu? Ko je to čuo i doživio?"

Ovako je siromašni pastir jadovao u tamnici hladnoj. I dok se on tako u sebi tužio, dođe sudčev glasnik i pozove ga na sud.

„Bez sumnje vi ste me, gospodine suče, zamijenili s nekim drugim", progovori pastir na sudu, „ili sam nepravedno teško oklevetan."

„Što govoriš o zamijeni, što o klevetanju", reče sudac strogim glasom. „Nijesi li ti taj i taj? Nijesi li po zanimanju pastir ovaca?"

Nesretni pastir sve to potvrdi.

„Dobro, kad si taj i taj, onda ćeš nekoliko dana odležati u tamnici."

„Ali zašto, gospodine suče", zavapi bijednik.

„Evo zašto" prihvati sudac: „Dok si bezbrižno svirao u frulu i pjevao, ili dok si spavao i počivao, tvoje su ovce načinile veliku štetu, zašle su u onaj vrt i ondje uništile sve zelje i sve cvijeće. To su bile glupe životinje, koje nemaju razuma i koje se ne može pozvati na odgovornost; ali si zato ti odgovoran, i ti moraš podmiriti štetu.

Dok si ti plandovao, tvoji rogati ovnovi preskočili su ogradu, zašli u onaj vinograd i tu načinili grdnu štetu. To su bezumne životinje i njih se ne može pozvati na odgovornost, ali si zato ti odgovoran, koji si morao na nje paziti i čuvati ih!"

Ocevi i majke! Smisao ove priče odnosi se na vas. Jednoć ćete se vi prikazati pred neumoljivim Sucem i možda, a da ni sami ne znate zašto, bićete postavljeni među one, koji su Mu s lijeve strane i čućete riječi osude.

Zašto? Evo zašto:

Dok ste vi dangubili s onim društvom, a svoju djecu ostavljali kod kuće bez nadzora, vaša djeca, primamljena od svakojake požude, preskočila su ograde Božjih zapovijedi i sašla u vrt nevinosti i čistoće, i tu skinula lišće sa bijelih ljiljana. Ona su bila kao bezumne životinje, jer se još nijesu znale služiti razumom; vaša je dužnost bila, da ih nadgledate, da ne učine što zla.

Dok ste vi, preveć udubljeni u zemaljske posle i zemaljske stvari, ostavljali s vida život vaše djece, vaša su odrasla djeca, poput onih rogatih ovnova preskakali plotove Božjih zakona i grdno griješili. Vaša je dužnost bila, ocevi i majke, da za njima štapon. idete i strogošću ih povratite na dobar put, kad nije milom išlo. Ali vi to niste činili, zato vi odgovarate za štetu,

što su oni nanijeli svojoj duši. Ne čudite se tome. Ako pastir odgovara pred svjetskim sudom za štetu koju su počinile njemu povjerene ovce; zar da višnji Sudac ne pozove na odgovornost one, kojima je neumrle duše povjerio?

II.

Bog teško kažnjava roditeljski nehaj u odgoju.

U proročanstvu Ezekijela proroka čitam: Teško pastirima Izraelovim koji pasu sami sebe. Ne trebaše li stado da pasu pastiri?... Slabe među njima ne krepiste i bolesne ne liječiste, ranjene ne zavijaste, odagnane ne dovodiste natrag, izgubljene ne tražiste... Jer nemaše pastira postaše hrana svim zvjerima poljskim... Zato, pastiri, čujte riječ Gospodnju: Ovako govori Gospod, Višnji: Evo me na te, pastire, tražiću ovce svoje iz ruku njihovih... (Ez. 34).

Vi ste, roditelji, pastiri svojoj djeci. Teško vama, ako ih ne pasete dobro. Teško vama, ako ih dobro ne čuvate. Teško vama, ako djeca vaša usljed vašeg nehaja postanu hrana divljih zvijeri strasti. Višnji Bog tražiće od vas dušu svakog vašeg djeteta.

Sv. Izidor crkveni Naučitelj veli, da se mnogi roditelji osuđuju navijeke, što se, po njihovoj krivici, gube njihova djeca. Ali već i na ovom svijetu Bog ne rijetko kazni roditelje, nehajne u odgajanju svoje djece.

a) Poznat je glasoviti sudac u Izraelu imenom Heli. Bio je sudac četrdeset godina. On je inače bio dobar čovjek, ali je imao nevaljane sinove, koji ne znadijahu za Gospoda i koji su zlo činili. Bili su na sablazan svemu Izraelu. Starac Heli znao je to; i nije da ih nije opominjao. Ali ih je sasvim blago opominjao, a da nigda nije posegnuo i za strožim mjerama. On im je samo govorio: „Zašto to radite? Jer ja čujem od svega naroda o zlim djelima što činite. Nemojte, djeco moja! Ono što ja čujem nije dobro, jer vi navaljujete grijeh na narod Gospodnji. Kad čovjek zgriješi čovjeku, sudiće mu Bog; ali kad ko zgriješi Gospodu, ko će se založiti za njega?"

Tako je govorio starac Heli. I mislio je da je ispunio svoju očinsku dužnost. Zato dalje nije ni prstom maknuo. A sinovi ga ne poslušaše, nego nastaviše činiti zlo.

Baš radi toga snade veliko zlo i neposlušne sinove i mlakog starca, koji je morao oštrije mjere poduzeti, da sinove svoje odvrati od zla. Bog javi Heliju: „Što ti paziš sinove svoje većma nego mene, gle! dolazi vrijeme kad ću ja otsjeći ruku tebi i ruku domu oca tvojega, da u domu tvomu neće više biti starca. I biće ti znak ono što će doći na oba sina tvoja, na Hofnija i na Finesa. Obojica će u jedan dan umrijeti."

To se i dogodilo, a s njima istog dana umre i otac njihov. Jer se zametnu žestoki boj Izraelaca sa Filistejima. I nadvladaše Filisteji. Poraz je bio vrlo velik i od Izraela pade trideset

hiljada pješaka. Kovčeg Božji bi otet i oba sina Helijeva, Hofni i Fines poginuše. I dotrča glasnik i javi to starcu Heliju, koji je u Silu čekao vijest o boju sjedeći na stolici kraj puta. A bilo mu je devedeset i osam godina, i oči mu bjehu potamnjele, i ne mogaše vidjeti. Glasnik dođe pred Helija i stane govoriti: „Idem s bojnog polja, s bojnog polja utekoh ja danas. Izrael pobježe ispred Filisteja i narod pretrpi veliki poraz; poginuše i oba sina tvoja, Hofni i Fines i kovčeg Božji je otet." Čim on spomenu kovčeg Božji, pade Heli sa stolice nauznako kod vrata, razbi glavu i umre, jer bi čovjek star i težak."

Eto, taj poraz Izraelaca, pogibija sinova Helijevih i sama naprasna smrt njegova bila je, po riječi Božjoj, kazna Božja za to što nije dobro odgojio svoje sinove.

III.

Zaključna riječ kršćanskim roditeljima.

Kršćanski ocevi i majke!

Već nekoliko nedjelja govorio sam vam o vašoj velikoj, časnoj, ali i teškoj i punoj odgovornosti dužnosti, o odgajanju vaše djece. Danas vam posljednji put o tom govorim u vezi sa četvrtom zapovijedi Božjom.

Odgajajte svoju djecu dobro! Odgajajte ih već iz malahna. Odgajajte ih u prvom redu za Boga, jer kad ste ih odgojili za Boga, odgojili ste ih i za sebe i za društvo.

Odgajajte ih za Isusa! Njemu privodite svoju djecu, u Njegovoj blizini neka ona budu, Njegove stope neka slijede. O koliko će tada biti sretna vaša djeca a i vi s njima!

Ja vidim jednu sliku. Prekrasnu sliku. Vidim božanskog Spasitelja, mila lica, blaga pogleda. Oko Njega su Njegovi učenici. A dolaze i mnoge majke noseći u naručaju svoju malu dječicu. Hoće da se potisnu do Isusa, da On njihovu dječicu blagoslovi. Učenicima nije to bilo pravo. „Ima Učitelj prečeg posla nego li se zabavljati djecom", mislili su oni. I odvraćali su majke i nisu im davali pristupa k Isusu. Ali ne misli tako Isus. On kori svoje učenike, i nareduje im da puste djecu k Njemu, govoreći im: „Pustite malahne k meni, jer je njihovo kraljevstvo nebesko."

Eto, čujete li, kršćanski roditelji? Isus hoće da djecu k Njemu dovodite, da ih On pomiluje, da ih blagoslovi.

Ko je od vas koji ne želi dobra djeci svojoj? A eto, najveće dobro što im možete dati, jest ako ih priveđete Isusu dobrim kršćanskim odgojem. Tada će ih Isus rado primiti iz vaše ruke, i On će ih blagosloviti i učiniti sretnima za života i u vječnosti. Amen.

Nedjelja 20 po Duhovima

Slijedi IV z. B: O dužnostima podložnika i poglavara

„I vjerova on i sav dom njegov." Iv. 4 53

Jednu lijepu sliku uređenih odnošaja između sluge i gospodara crta nam današnje sv. Evanđelje. Sluge su se u domu onog kraljevog čovjeka osjećale zadovoljnima, sigurno usljed dobrog postupka sa strane njihovog gospodara. Zato oni — sluge — učestvuju zabrinutosti njihovoga gospodara prigodom bolesti njegovog sina kao i radosti prigodom ozdravljenja. Oni hrle ususret zabrinutom ocu, da ga čim prije utješe veselom vijesti da je sin njegov ozdravio. I kad je gospodar vjerovao u Isusa, vjerovali su odmah i sve njegove sluge.

Danas, nažalost, rijetko je naći da vlada mirni odnošaj između slugu i gospodara, dotično između podložnika i poglavara. Svugdje se čuju tužbe jednih na druge, svugdje izbijaju svađe, često i otvorene pobune manjeg ili većeg zamašaja. Sluge se bune protiv gospodara, učenici protiv učitelja, radnici protiv poslodavaca, podložnici protiv starešina, državljanin protiv vladara.

Tako ne bi smjelo biti. Bog koji je u četvrtoj svojoj zapovijedi kazao: „Poštuj oca i mater", uključio je u toj zapovijedi i dužno poštovanje, koje podložnici, bilo koje vrsti, imaju iskazivati prema svojim zakonitim poglavarima. A kao što je u toj zapovijedi uključena dužnost za roditelje, da svoju djecu ljube i dobro i blago odgajaju, tako je u istoj zapovijedi uključena i dužnost za poglavara, da svoje podložnike ljube i blago s njima postupaju, i davaju im što ih po pravici ide.

Moja riječ, dakle, danas upućena je svima podložnicima: učenicima, slugama, radnicima, podložnicima, kao također i svima poglavarima: učiteljima, gospodarima, poslodavcima, svima koji imaju bilo koju državnu vlast.

1 Podložnici su dužni pokoravati se poglavarima;

2 poglavari su dužni blago postupati sa podložnicima;

3 jedne i druge treba da vezuje međusobna ljubav.

I.

Podložnici su dužni pokoravati se poglavarima.

Sv. Pavao Apostol to jasno naglasuje u poslanici Rimljanima (13): „Svaka duša neka se pokorava višim vlastima, jer nema vlasti da nije od Boga. A što su, od Boga su postavljene. Dakle, ko se protivi vlasti, protivi se naredbi Božjoj. A koji se protive, primiće osudu na sebe."

I prvak Apostolski sv. Petar to isto veli: „Pokoravajte se svakoj uredbi čovječjoj radi Gospoda; bilo kra-

lju kao poglavici, bilo upraviteljima kao onima koje on šalje da kazne zločince, a pohvale dobre... Sluge, pokoravajte se sa svim strahom gospodarima, ne samo dobrima i krotkima, nego i zlima. Jer je ovo milost, ako ko, svjestan da to Bog traži, podnese žalosti stradajući nepravedno. (I Petr. 2 13).

I Krist Gospod je to istaknuo, kad je ono kazao: „Dajte cesaru što je cesarevo, a Bogu što je Božje." (Mt. 22 21).

Slugama, napose, Apostol naroda dovikuje: „Sluge, da se pokoravaju svojim gospodarima u svemu, da budu ugodni, da ne odgovaraju, da ne pronevjere, nego da pokazuju u svemu pravu vjernost." (Titu 2 9).

Ta ista opomena vrijedi i za radnike i najamnike.

Sv. Ivan Zlatousti kaže da se protivi Bogu koji se ne pokorava zakonitim vlastima. To treba dobro da zapamte svi oni današnji buntovni učenici i sluge i radnici i podložnici bilo koje vrsti.

a) Lijepi primjer kako učenici, i uopće podložnici, treba da štuju i slušaju svoje učitelje, dotično poglavare, pruža mladi Samuel, koji se odgaja u šatoru Gospodnjem pod nadzorom svog učitelja Helija.

Jedne noći, bilo mu je tada oko dvanaest godina, dok je Samuel spavao ču neki glas, gdje ga zove. I misleći da ga zove njegov učitelj Heli, skoči sa postelje i pobrza Heliju govoreći: „Evo me, što si me zvao?"

„Nijesam te ja zvao", odvrati Heli; „vrati se i spavaj." I Samuel odmah otide natrag i zaspa.

Domala ču opet isti glas, i opet brzo ustane i pritrči k Heliju govoreći: „Evo me, što si me zvao."

A Heli mu opet odgovori: „Nijesam te zvao, sine moj; vrati se i spavaj."

Treći put ponovi se ista stvar. Tada učitelj reče svom učeniku razumjevši da ga Gospod zove: „Idi i spavaj, i ako te opet zovne, reci: „Govori, Gospode, sluga tvoj sluša." Tako poslušni učenik Samuel i učini i Gospod mu objavi, što je naumio učiniti sa domom Helijevim. (I Kr. 3).

b) I mladi David, dok je još bio podložnik Saulov, pruža svima svijetli primjer kako treba poštivati starije, sve one koji imaju kakovu vlast nad nama.

Saul je progonio Davida, a ipak je David ljubio i štovao Savla. Jednom javiše Saulu: „Eno Davida u pustinji Engadskoj". Tada uze Saul tri tisuće ljudi izabranih iz svega Izraela, i otide da traži Davida i ljude njegove i po vrletima, kuda samo divokoze prolaze. I dođe k torovima ovčjim ukraj puta gdje bijaše pećina. I Saul uđe u nju, a David i ljudi njegovi krijahu se u dnu pećine. I rekoše Davidu ljudi njegovi: „Evo dana, za koji ti reče Gospod: Evo ću ti predati neprijatelja tvojega u ruke, da

učiniš s njime što ti je volja." A David reče: „Ne dao Gospod da to učinim gospodaru svojemu." I odvrati riječima David sluge svoje, i ne dade im da ustanu na Saula. (I Kr. 24).

d) Slugama, napose, krasan primjer vjernosti i poslušnosti pruža sluga patrijarhe Abrahama, imenom Eliazer. Ovome gospodar povjerava delikatnu službu, da nađe u njegovoj rodbini u staroj domovini, čestitu djevojku za ženu njegovom jedincu Izaku. U tu svrhu šalje Abraham iz Palestine daleko u Mezopotamiju slugu Eliazera, daje mu mnogo novca za put i mnogo dragocijenosti za zaručnicu. Eliazer se dade na daleki put, vjerno ispuni gospodarevu želju, predade pošteno mladoj djevojci Raheli dragocijenosti svoga gospodara kao svadbene darove, i sretno se vrati natrag ispunivši u svemu volju gospodarevu. (Gen. 24).

Na oltarima štujemo tolike svece i svetice, koji su za života bili priprosti sluge ili sluškinje, kao jednu sv. Zitu, jednu sv. Dulu i druge. U službi svojoj bili su vjerni i pošteni služeći po uputi sv. Pavla svojim gospodarima kao Gospodu i Gospod je primio tu njihovu žrtvu i bogato je nagradio. Isto tako štujemo na oltarima i mnoge radnike.

II.

Poglavari su dužni blago postupati sa podložnicima.

Ali, u koliko su dužni podložnici štovati i slušati svoje poglavare, u toliko poglavari: učitelji, gospodari, poslodavci, državne vlasti, moraju sa svom pravednošću i blagošću postupati sa svojim podložnicima.

Gospodarima, i uopće svima poglavarima, dovikuje Apostol naroda sv. Pavao: „Vi gospodari, dobro postupajte sa slugama, ostavljajući prijetnju, znajući da je i njima i vama Gospodar na nebesima i On ne gleda ko je ko." (Ef. 6 9).

Na drugom mjestu u poslanici Timoteju isti sv. Apostol veli: „Ako se ko za svoje, osobito za domaće (među koje spadaju i sluge i radnici i podložnici) ne brine, odrekao se vjere i gori je od nevjernika." (I. Tim. 5 8).

U Starom Zavjetu čitamo: „Imaš li vjernog slugu, cijeni ga kao samog sebe; postupaj s njime kao sa svojim bratom." (Crkv. 33 31).

Na one poslodavce i gospodare koji uskraćuju zasluženu plaću radnicima i slugama, grmi sv. Jakov Apostol: „Gle, plaća poslenika, koji su želi njive vaše, a vi ste im otkinuli, viče, i vika žetelaca (radnika i slugu) dođe do uši Gospoda četa" (Jak. 5 1).

a) Svijetli primjer dobrog gospodara i vladara pruža prorok Samuel. Mnogo godina on je bio sudac u Izraelu i vrhovni gospodar njegov. A gledao je da svakome bude pravo. Zato je pod starost svoju mogao vedra čela izići pred svoj narod i ovako

mu govoriti: „Ja sam ostario i osijedio, a sinovi su moji s vama; išao sam pred vama od mladosti svoje, pa do danas. Evo me! Svjedočite pred Gospodom i pred Pomazanikom Njegovim. Kome li sam uzeo vola, ili kome sam uzeo magarca? Kome sam učinio nasilje ili s kim sam ja zlo postupao? Od koga li sam poklon primio, da bi zatvarao oči njega radi? Ja ću vam sve to vratiti."

A sav narod odgovori: „Nisi nam učinio nasilja, niti si sa nama zlo postupao; i nisi ništa ni iz čije ruke uzeo!"

Bi li mogli svi današnji poglavari, učitelji, poslodavci, gospodari, ovako vedra čela izaći pred svoje podložnike, učenike, radnike, sluge? I bi li od njih dobili ovako priznanje?

b) Jedan svijetli primjer blagog postupanja sa slugama i podložnicima pruža španjolski kralj Filip Drugi. Jedne noći napisao je on veoma važno pismo za sv. Oca Papu. To pismo predade svom tajniku da ga sklopi i zapečati. Međutim, kako je već bilo kasno u noći, ovaj je bio sanen, pak u zabuni mjesto da uzme praška, kojim će posušiti pismo, on uzme tintarnicu i svu je izlije po pismu. Opazivši zabunu tajnik problijedi od straha i stade drhtati čitavim tijelom. Pobojao se srdžbe kraljeve i otpusta iz službe. Ali dobri kralj, kad je to opazio, nimalo se ne rasrdi, nego blago reče tajniku: „Nije zlo tako veliko da mu nema pomoći. Ima još papira." I ponovno sjede za sto i napiše drugo pismo.

Eto svijetli primjer blagog postupka sa svojim podložnicima i slugama. Primjer nasljedovanja vrijedan.

III.

Podložnike treba da veže sa poglavarima međusobna ljubav.

Podložnici treba da nastoje kako će što vjernije ispuniti naloge svojih poglavara; poglavari treba da nastoje što pravednije i što blaže postupati sa sebi potčinjenima. A jedne i druge neka veže međusobna ljubav, koja je sveza savršenstva, kako govori sv. Pavao. Ljubeći pravo i srdačno jedni druge, međusobno će se i poštovati, smatraće se kao braća u Kristu, kao što uistinu i jesu, akoprem nijesu u jednakom položaju. No zato pred Bogom su svi jednaki i sluge i gospodari, i radnici i poslodavci, i podanici i vladari. Kristova zapovijed: „Ljubite se među sobom", ne pozna ograda, ne pozna razlike staleža ni položaja: ona obvezuje sve i svakoga.

Na 21. lipnja 1904. umrla je u dvorcu Dinklage, u Oldenburgu u Westfalskoj, u starosti od 86 godina, stara služavka Franciska Ferseman. 42 godine provela je ona u službi grofovske obitelji von Galen, te je s upravo dirljivom nježnošću i predanošću odgajala, čuvala i njegovala brojnu djecu šefa kuće grofa Ferdinanda. Sve do pred samu smrt radila je ona, brinula se, trudila i molila samo za djecu svojih gospodara, koju je toliko ljubila. I kad su već bili odavna odrasli, ostali su za nju mladi grofovi i grofice „njezina djeca", za koju se je ona uvijek živo zanimala. Zadnje su joj riječi bile: „Ja ću se za vas sve moliti". A onda im je govorila o viđenju na drugom svijetu i dodala: „Pa i onako će to proći kao dan dva!"

Kad se je posljednji put s velikom čežnjom, pričestila, nije više htjela govoriti, ali je ipak još jednom jednoj od mladih grofica stisla ruku i veselo je pogledala. A onda je mirno predala dušu svom Bogu i Gospodinu, dok je uz nju dvorski svećenik molio mrtvačke molitve.

Tolika vjernost danas je već rijetka. Ali je zato vrlo pobudan i način, kako su dobroj služavki njezini gospodari uzvratili njezinu vjernost. Zvali su je „das alte Freteken" i postupali s njom, kao da je član obitelji. Nikad ne bi došao u dvor list od djece, pa i kad su već bila odrasla, a da se ne bi u njemu pitalo, kako je vjernoj starici, i da joj se ne bi poslao pozdrav. A kad joj se je približila smrt, dao je grof Talen, poznat u čitavoj Njemačkoj kao dugogodišnji član parlamenta i promicatelj svake dobre i crkvene akcije, pozvati u dvor svu svoju djecu, osim one, koja nijesu mogla doći kao redovnici ili redovnice. I svi su došli, pa klekli oko smrtne postelje stare, vjerne služkinje. A kad je umrla, jedna je grofova kći zamolila, da može pomoći časnim sestrama oko oblačenja lješine, a jedan od grofovih sinova, svećenik, celebrirao je svečane zadušnice s asistencijom. No najljepše je bilo, kad je stari grof sa svojim sinovima na vlastitim rukama unio lijes u obiteljsku grobnicu i postavio ga uz grobove svoje umrle djece, a njezinih bivših gojenaca. Čovjek ne zna, čemu da se više divi: vjernosti služavke ili zahvalnosti, koja je prešla preko svih staleških razlika. Ako igdje, ovdje vrijedi ona: „Idi, pa i ti čini tako!"

V Zapovijed Božja: Ne ubij.

Nedjelja 21 po Duhovima

O tjelesnom ubistvu.

„I uhvativši stade ga daviti". Mt. 18 28

Koliko ovakih, i još gorih, nečovječnih prizora susrećemo i u naše dane. Dosta je uzeti u ruke dnevne novine, pak da se čovjek zgrozi. U svakom broju, svakog dana, gotovo na svakom stupcu vijesti iz raznih krajeva o nasilnim, krvavim obračunavanjima, o teškim ozledama pa i ubistvima među jednokrvnom braćom, među susjedima, među mješćanima, među ljudima poznatim i nepoznatim. A više puta to se događa iz sitna uzroka: za manje od sto dinara, za kakovu možebitnu i ne tešku uvredu, za malko oštriju riječ, ili opet zbog žene, ili zbog prekomjernog pića, ili iz političkih razloga, ili iz pohlepe za tuđim novcem i tuđim imanjem. Tako se malo cijeni ljudski život!

O i ter kako je potrebno baš današnjem tobože rafiniranom, civiliziranom, čovjekoljubivom (filantropičnom) naraštaju staviti pred oči veliku zapovijed Božju, proglašenu sa gore Sinajske uz blijesak munje i grmljavinu gromova i potres zemlje: **„Ne ubij."** To je peta po redu od deset zapovijedi Božjih, tih temeljnih zasada svega retka i poretka na zemlji, a koje, čini se, da je moderno društvo sasvim zaboravilo.

Ova peta zapovijed Božja: „Ne ubij" temeljni je uslov napretka ljudskog društva, jer uzimlje u zaštitu ono što prvo čini ljudsko društvo: ž i v o t č o v j e č j i. Ova velika zapovijed, ili točnije govoreći zabrana, daje božansku zaštitu našem životu, životu svakog pojedinog čovjeka, i onog maljušnog djetešca, koje još nije došlo na svijet, nego je još u utrobi materinoj, kao i onog starca, koji je već jednom nogom u grobu; zaštićuje život jakoga kao i slaboga, život bogataša kao i siromaha, život zdravog kao i bolesnog čovjeka. Nikoga se ne smije ubiti.

A ne samo tjelesni život, nego ova peta zapovijed Božja zaštićuje i život duše, koji je puno veće vrijednosti od tjelesnog života, a koji se lakše i ubija nego tjelesni život.

Promotrimo danas:

1 Kako je velika vrijednost ljudskog života;

2 kako je strašan grijeh uništiti taj život;

3 kako se sve griješi proti petoj zapovijedi.

I.

Ljudski je život neprocijenjive vrijednosti.

Od kolike je vrijednosti ljudski život, najbolje ćemo uvidjeti, ako promislimo na njegovo stvaranje.

a) Kad je višnji Gospod stvarao druga svoja stvorenja On je naprosto rekao jednu riječ, i ova su postala. Ali kad je htio stvoriti čovjeka, tada su se sve tri presvete božanske osobe kao dogovarale među sobom, kakova da ga načine, i zaključile su, da ga načine na sliku i priliku svoju. „Načinimo čovjeka na sliku i priliku svoju, da bude gospodar nad ribama morskim, i pticama nebeskim, i zvjerima i nad svom zemljom, i nad svim što gmiže, što se miče po zemlji. I s t v o r i B o g č o v j e k a n a s l i k u i p r i l i k u s v o j u: n a s l i k u B o ž j u s t v o r i g a." (Gen. 1 26). Prema tome cijena je ljudskog života nad cijenom svakog drugog bića na zemlji.

b) To se razabire i odatle, što je višnji Tvorac sve što je na zemlji stvorio baš zato da služi čovjeku, na uzdržavanje i produženje ljudskoga života. „I blagoslovi ih (prve ljude) Bog i reče: Rastite i množite se, i budite gospodari nad ribama morskim i nad pticama nebeskim i nad svim životinjama što se miču po zemlji. I reče Bog: Evo vam dadoh sve bilje što nosi sjeme na zemlji i sva stabla, koja imadu u sebi sjeme po vrsti svojoj, da budu za hranu vama." (Gen. 1).

c) Nadasve cijena ljudskog života otskače odatle, što je taj život određen za v j e č n o s t. Taj je život kao jedna b o ž a n s k a i s k r a, koja treba da se bez kraja i konca krijesi pred žarom božanstva. Nijedno drugo stvoreno biće, osim anđela i ljudi, ne nosi u sebi klicu besmrtnosti; nijedno drugo nema prava na vječni život. Kolike je, dakle, vrijednosti vječnost, tolike je vrijednosti i ljudski život.

II.

Kako je strašan grijeh uništiti taj život.

Eto, zato niko nema prava da tu božansku iskru ugasi. Niko, osim onih kojima to sam gospodar života i smrti, višnji Tvorac dopušta (a to su zakonite vlasti, koje smiju zločince kazniti smrću), niko drugi nema prava da dira u taj život čovječji, ni u svoj ni u svog bližnjega. „Ne ubij!" Ko to čini on si svetogrdno prisvaja Božju vlast, „jer je samo svemogući Bog stvoritelj života i On sam može nam ga uzeti" (V Mojs. 32 39). Ko ubije ili ozledi svoga bližnjega on ubija ili ozleđuje sliku i priliku Božju, on nasilno prekida život za vječnost određen.

Vi i svi, predragi, shvaćate da je to strašni grijeh. Shvaćaju to svi ljudi, pa i oni najdivljih plemena, gdje se također hotimično i zlobno ubojstvo teškom kaznom, većinom smrtnom, kazni.

Da još većma uvidite strahotu ovoga grijeha, ubijstva, sjetite se samo strašnih posljedica, koje je na se navukao tim zlodjelom prvi ubica na svijetu, nesretni K a i n.

Imao je on rođenog brata Abela. Obojica su bili jedini od sinova prvih ljudi na zemlji, Adama i Eve. Abel je bio pastir ovaca, a Kain ratar (poljodjelac). A poslije mnogo dana Kain

prinese Gospodu prinos od roda zemaljskoga, ali ne ono što je bilo najbolje, nego što je bilo slabije. A i Abel prinese Gospodu žrtvu od svoje stoke i to što je najbolje imao, od prvina stada svojega i od pretiline njihove. I Gospod pogleda na Abela i prinos njegov a na Kainov prinos ne pogleda. Zato se Kain razgnjevi veoma i lice mu spade.

Jednog dana Kain reče Abelu, bratu svojemu: „Hajdemo na polje." A kad bijahu u polju, skoči Kain na brata svojega Abela i ubi ga. Od tada Kain nije više imao mira. Žig krvi i proklestva utisnut je na njegovo čelo. Gospod mu reče: „Što si učinio? Glas krvi brata tvojega viče sa zemlje k meni. I sada da si proklet na zemlji, koja je otvorila usta svoja da primi krv brata tvojega iz ruke tvoje. Kad je uzradiš, neće ti davati plodova svojih; potukač i bjegunac bićeš na zemlji." (Gen. 4).

To strašno proklestvo, koje je pratilo nesretnog Kaina svega života njegova, prati uzastopce svakoga nasljednika Kainova, svakoga onoga koji se usudi proliti krv brata svojega, bližnjega svojega, bilo kojega čovjeka. Ta prolivena krv viče sa zemlje k Bogu, zazivlje Njegovu osvetu, Njegovu pravednu oštru kaznu nad ubojicom. I ta će ga kazna neminovno stići na ovom ili na drugom svijetu, ako se nije skrušeno pokajao, pokoru činio, štetu nadoknadio, u koliko ju je moguće nadoknaditi.

I u Starom Zavjetu, i u zakonima sviju naroda koli starih toli novijih, predviđene su najoštrije kazne za ubojice; redovno smrtne kazne. Tolika je svijest kod sviju naroda o veličini ovog zločina.

III.

Kako se sve griješi proti petoj zapovijedi.

Nego, predragi, ja vam dulje neću govoriti o tom strahovitom zločinu, o ubistvu. Znam da svi uviđate njegovu težinu; znam da, Bogu hvala, u našem mjestu, ili bar među onima, koji me slušaju, nema ubica.

Nema ubica?

Kamo sreće da ih ne bi bilo! Kamo sreće da nebi bilo ni jednoga, ni jedne.

Ali, nažalost, moram vam spomenuti, da ih ima. Ima ih, i to ne mali broj, i u našem društvu, koji se teško ogrešuju o petu zapovijed Božju, a koji sebe i ne smatraju ubicama. A pred Bogom su pravi ubice.

Govorim o ženidbenim drugovima, koji u zametku ugušuju klicu ljudskog života.

Govorim o majkama, koje ili hotimice ili s nedovoljnog opreza uništavaju pod srcem svojim plod svoje dozvoljene ili nedozvoljene ljubavi.

Govorim o okrutnim muževima, koji muče svoje žene i život im prikraćuju.

Govorim o nezahvalnim sinovima i kćerama, čijom krivnjom njihovi roditelji prije vremena u grob padaju.

Govorim o nemilosrdnim škrcima, koji puštaju da jadni siromasi od gladi umiru.

Govorim o onim zlobnicima koji ili riječju ili djelom škode nevinima i život im podgrizaju.

Govorim o zlobnim jezicima koji, ocrnjujući dobri glas svoga bližnjega, usmrćuju lakše nego dvosjekli mač.

Govorim o onima koji goje mržnju u srcu svojem na brata svoga i kuju osvete. Sv. Ivan Apostol kaže: „Svaki koji mrzi brata svojega ubica je." (I Iv. 3 15).

Govorim o onima, koji se srde na brata svojega i govore mu oštre, uvredljive riječi. Božanski Spasitelj kaže: „Čuli ste, kako je rečeno starima: Ne ubij; a ko ubije krivac će biti sudu. A ja govorim vama: svaki koji se srdi na brata svojega krivac će biti sudu. A koji reče bratu svojemu, luđače: krivac će biti skupštini. A koji reče nitkove: krivac će biti ognju paklenomu." (Mat. 5 21).

Eto, vidite li predragi, na koliko se sve načina, može ogriješiti o petu zapovijed Božju: „Ne ubij"! Eto, vidite li, kako se lako može postati ubojicom!

Jedan misionar tumačio je u misijama deset zapovijedi Božjih. Dok je govorio o prvoj zapovijedi Božjoj, jedan crnac, koji ga je slušao, govorio je u sebi: „Grešan sam." Isto tako kad je misionar tumačio drugu zapovijed Božju, crnac reče u sebi: „Grešan sam." Također i pri tumačenju treće i četvrte zapovijedi Božje, crnac je upoznao, da je grešan. Kad je misionar stao tumačiti petu zapovijed Božju, crnac sav veseo, reče u sebi: „Bogu hvala, nisam grešan! Nikada još nikoga nisam ubio, i sačuvao me Bog od tako strašnog grijeha!"

Ali je misionar nastavio s tumačenjem ove pete zapovijedi: „Nijeste li možda gojili u srcu svojem srdžbu i mržnju na koga od svoje braće, od svojih bližnjih? I to je grijeh proti petoj zapovijedi Božjoj. — Nijeste li možda zaželjeli, da onaj čovjek ili ona žena umre? I ta želja grijeh je proti petoj zapovijedi Božjoj."

Siromašni crnac duboko uzdahnu. Njegovo srce poče jače kucati. Poslije propovijedi pristupi skrušeno pred misionara i kaza mu: „Masa, (učitelju), jutros sam već bar deset osoba na taj način ubio. Nisam nikada mislio, da i to može biti teški grijeh, povreda pete zapovijedi Božje."

Predragi!

Kad ste čuli na početku ove propovijedi, da sam počeo govoriti o petoj zapovijedi Božjoj: „Ne ubij!" sigurno ste svi s nekim veseljem rekli u sebi: Bar me se ova propovijed ne tiče. Bo-

gu hvala, nisam si svjestan nikakvog ubistva.

Ali, zadite sada malko u dno svoje duše, ispitajte svoju savjest u svijetlu onoga što sam vam kazao o raznim načinima ubistva: možda, možda moraćete se i vi, kao i onaj crnac, zastideti i sa žalošću priznati, da ste se, ne jedamput, nego puno i puno puta ogrešili o petu zapovijed Božju.

Nedjelja 22 po Duhovima

Slijedi V z. B.: O duševnom ubistvu.

„Čija je ovo slika i natpis?" Mt. 22 20

Naša duša predragi, nosi na sebi sliku Božju. Na njoj je urezan neizbrisivim slovima natpis da je ona Božja: od Boga potekla i za Boga određena. Baš zato naša je duša neprocijenjive vrijednosti. Puno veće nego naše tijelo. Vrijednost jedne same duše veća je nego vrijednost svega vidljivoga svijeta. To sam božanski Spasitelj tvrdi, kad kaže: „Što koristi čovjeku ako sav svijet dobije, a dušu svoju izgubi? Ili kakvu će zamjenu dati čovjek za dušu svoju?" (Mt. 16 25).

Toga radi potrebno je da pazimo na dušu svoju, da je čuvamo, puno više nego što pazimo i čuvamo tijelo svoje.

Potrebno je to naglasiti napose u naše doba, kad se duši našoj postavljaju mnoge zasjede, kad ih mnogo ima, koji ubijaju duše svoje i drugih. I zato govoreći o petoj zapovijedi Božjoj: „Ne ubij", nakon što sam vam prošle nedjelje govorio o tjelesnom ubistvu, danas ću vam govoriti o još strašnijem grijehu, o duševnom ubistvu. I to:

1 Ko i kada počinja duševno ubistvo;

2 kako je to strašan zločin;

3 kako ga treba izbjegavati i popraviti.

I.

Ko i kada počinja duševno ubistvo?

Veliki crkveni Naučitelj sv. Augustin odgovara: Svaki onaj, koji daje sablazan drugima, počinja duševno ubistvo. On svojim sablažnjivim riječima ili djelima, kojima je uzrok da i drugi smrtno sagriješe, ubija duše tih svojih bližnjih.

O koliko, nažalost, u naše doba ima tih opakih dušoubica! Ima ih svugdje, na svakom mjestu, gotovo na svakom koraku, i hoće se velike opreznosti, da ti dušu ne pogube.

a) Eto, počnimo od obitelji! Tu je otac obitelji. On riga nemile psovke pred svojim malim djetetom i to dijete postaje također grdni psovač. Taj nesretni otac ubio je dušu svog djeteta.

b) Ili tu je majka. Svojim neurednim, raskalašenim, razbludnim životom utječe na svoju mladu kćer, koja se ugleda u svoju majku, slijedi njezinu neurednost, raskalašenost, bludnost Ta nesretna majka ubica je duše svoje kćeri.

c) Zadimo na ulicu. Tu je nekoliko pokvarenih mladića ili djevojaka. Među njima je koja nevina duša. I ti pokvarenjaci govore nepristojne riječi, vode besramne razgovore, čine bestidne kretnje i doticaje. Ti pokvarenjaci ubijaju one nevine duše, koje ih slušaju i gledaju.

d) Gledam na izloge dućana. Vidim tu, među drugim stvarima, izložene i svakojake besramne slike; vidim oglašene sumnjive nedopuštene artikle: Ti izlozi, dotično vlasnici tih izloga, jesu ubice tolikih i tolikih duša.

e) Idem dalje ulicama gradskim. Tu velike sjajne reklame za ovu ili onu bioskopsku predstavu, na kojoj se predstavlja sve i svašta što samo podžiže strasti i navodi na grijeh. Vlasnici tih bioskopa jesu dušoubice tolikih gledalaca.

f) Gledam mladića ili djevojku sa knjigom u ruci. Knjiga je od glatkog papira, fino ukoričena, sjajno ilustrovana. Ali unutra se govori protiv vjere, protiv Crkve, protiv Krista, protiv Boga; ili se u bljutavim romanima i novelama iznose na površinu najniže i najgadnije strane života pokvarenih ljudi i žena. Pisci tih knjiga i prodavaoci tih knjiga jesu pravi dušoubice svojih čitalaca.

g) Čujem već rano gdje raznosači novina viču u sve glase po ulicama gradskim i izvikuju jutarnje novine. I svijet se diže i kupuje i čita. A u tim novinama mnogo i mnogo šta ne valja, ima mnogo i mnogo šta proti vjeri i ćudoredu. Izdavači tih novina jesu dušoubice tolikih svojih čitatelja.

h) Zalazim u društvo. Tu ženskinje napola gole, u prozirnim toaletama kao da nude svoje meso na prodaju. Te besramno odjevene ženske jesu dušoubice tolikih svojih pratilaca.

I tako bih vam mogao dalje iznositi do u nedogled tolike i tolike moderne dušoubice. Uopće svaki onaj, koji je uzrokom grijeha drugome, bilo svojom grešnom riječju, bilo svojim rđavim primjerom, bilo propuštanjem vršenja svoje dužnosti, jest dušoubica.

II.

Kako je dušoubistvo strašan zločin.

Koliki je grijeh to dušoubistvo, ta sablazan, najbolje se razabire iz strašne osude, koju je nad sablazni i nad onima koji

sablažnjuju izrekao božanski Spasitelj. On veli: „Jao svijetu od sablazni... Jao čovjeku onome, po komu dođe sablazan... Ko sablazni jednoga od ovih mojih malih, bolje bi mu bilo da mu se objesi o vrat mlinski kamen i da se utopi u dubinu morsku." (Mt. 18).

Jeste li čuli, predragi, strašnu riječ iz ustiju božanskog Učitelja? „Jao čovjeku onome, po komu dođe sablazan!" Možete pomisliti koliki to mora biti grijeh, koliki zločin, kad ga istina neprevarljiva tako žigoše.

Sv. Toma Vilanovski na to primjećuje: „Najstrašnije umorstvo, jest umorstvo duše. O kako bi ti strašno bilo, kad bi kogod zbog tebe gorio u paklu. Volio bih da sam sto ljudi tjelesno ubio, nego da sam samo jednoj duši bio uzrokom vječne propasti!"

a) Sv. Ambroz, biskup milanski, bio je sav prožet revnošću za slavu Božju i za spas duša povjerenoga mu stada. Zato je on nastojao da istrijebi iz svoje biskupije sve sablazni, znajući, da se time mnoge duše ubijaju, otkupljene dragocjenom Krvlju Isusovom. Jednoga blagdana opazi sveti biskup jednu mladu ženu gdje ide u crkvu odveć upadno obučenu. Zaustavi ju pred vratima i upita: „Kamo ćeš?" — „Idem u crkvu", odgovori žena. — „Reklo bi se, da ideš na ples ili u kazalište", prihvati strogim glasom biskup, „a ne u sveto mjesto. Natrag, grešna ženo. Tim tvojim odijelom sramotiš Boga i sablažnjuješ duše, potičući ih na grijeh." I žena se, postidena, morala vratiti natrag. Možda, možda, ne bi s gorega bilo, kad bi se pred vratima i naših crkava pojavljivao ovaj sv. biskup i pazio kako odjevene idu savremene žene i djevojke u hram Božji...

III.

Treba izbjegavati i popravljati tako strašno zlo.

1 Sablazan je veliko zlo koje treba izbjegavati.

Sv. Izidor Seviljski, crkveni Naučitelj, veli: „Čuvaj se da ne izgubiš svoje duše i da ne upropastiš duše svoje braće, za koje je Krist Gospod umro. Promisli, koliki je to zločin, kad usmrćuješ duše, koje je Sin Božji otkupio ne srebrom ni zlatom nego svojom predragocijenom Krvlju."

a) Znao je to dobro plemeniti starac Eleazar, pak je zato volio smrt podnijeti nego li dati mladima rdav primjer i time im biti na sablazan. On je živio u 3 vijeku prije Isusa u gradu Antiohiji, glavnom gradu Sirije. A tada je vladao Sirijom i Palestinom kralj Antioh, čovjek okrutan i neznabožac, pa stade odvraćati milom i silom pobožne židove od prave vjere. Uhvatiše i starca Eleazara, te ga stadoše nagovarati da jede od zabranjenoga jela. Časni starac ni da bi čuo o tom. Silili ga, otvarajući mu usta, ali se on mladenačkom jakosti protivio. Prijatelji ga nagovarali da se pričini kao da jede od zabranjenog jela, da tako prevari kralja i sebe oslobodi od smrti. Ali časni starac promisli

„na uzvišeno dostojanstvo starosti svoje i na sjedine prirođene plemenitosti", pa odlučnim glasom progovori udivljenja vrijedne riječi: „Ne pristoji se našoj dobi pretvarati se, da ne bi koji mladić pomislio da je Eleazar, starac od 90 godina, prevrnuo vjerom, te se mladi zbog mojega pretvaranja sablazne i ja si time navučem ljagu i proklestvo na svoje sjedine". — I poginu časni starac od krvničkog mača radije nego počiniti sablazan. U Svetom Pismu o njemu čitamo: „On umrije doduše ovom svijetu, ali ostavi dičnu uspomenu smrti svoje i sjajni primjer kreposti i hrabrosti ne samo mladićima, nego i svemu narodu." (II Mak. 6).

Eto divni primjer i svima nama, da se čuvamo sablazni.

2 Ako li se pak po nesreći dogodi da smo kogagod sablaznili bilo riječju bilo djelom bilo propuštanjem vršenja svoje dužnosti, dužni smo to pred istima popraviti: da oni kojima smo bili uzrok grijehu, videći naš popravak, slijede nas u dobru.

a) Tako je učinila Marija Magdalena. Ona je bila mnogima uzrok grijeha svojim razbludnim životom, pak je pred tima istima jednom zgodom suzama prala noge Isusove i svojom ih bujnom kosom otirala oplakujući svoje zablude.

b) Tako je činio carinik Zakej. On je, čini se, nepravedno stekao svoje imanje, na sablazan mnogih; ali je zato javno pred Isusom to ispravio, govoreći: „Evo pola imanja svojega, Gospode, davam siromasima; i ako sam koga u čemu prevario, vraćam četverostruko."

c) Glasoviti La Fontaine, pisac tolikih nemoralnih (nećudorednih) priča, budući teško bolestan obavio je opću ispovijed. Poslije ispovijedi, prije nego će primiti sv. Popudbinu pozove svoje kolege članove francuske Akademije i pred njima javno požali što je onako nećudoredno pisao i bio time mnogima na sablazan. I nadoda: „Ako me Bog ozdravi nastojaću bolje upotrebiti svoje talente." On je uistinu ozdravio, i odmah je počeo prevoditi crkvene pjesme, živeći uz to veoma pobožno.

Draga moja braćo!

Ako ste i vi kakogod sablaznili hoteć ili nehoteć, riječju ili djelom; vi napose roditelji, ako ste bili na sablazan svojoj djeci, popravite to zlo dobrim, čestitim kršćanskim životom, prednjačući u dobru unima, kojima ste možda bili uzrok grijeha, da videći oni sada vaša dobra djela, poprave se, i slave Oca vašega koji je na nebesima.

Nedjelja 23 po Duhovima

Slijedi V z. B.: Tri ljute zmije koje truju savremeno društvo

„Gospode, kći je moja sad umrla, nego dođi, stavi na nju ruku svoju i oživjeće."
Mt. 9 19

Gost jednog hotela u Nizzi slavio je prošle godine rođendan, pa je u svom stanu priredio zabavu, na koju je bilo pozvano više njegovih prijatelja i prijateljica. Društvo se vrlo ugodno zabavljalo za velikim stolom, koji je bio krcat raznim jelima i pićima te cvijećem. Najednom je jedan od prisutnih kriknuo od straha. Svi su se pogledali, ne znajući o čemu se radi, ali im je odmah postalo jasno što je na stvari. Iz jedne vaze izmiljila je zmija. Glavu je podigla visoko i siktala. Kao na zapovijed svi su gosti otskočili od stola neznajući u prvi mah što da rade, dok nisu neki odvažniji pograbili razne predmete i dotukli zmiju. Društvo je nakon toga nastavilo sa zabavom. Naravno da se mnogo pričalo o ovom neugodnom incidentu, ali je alkohol doskora potisnuo predodžbu o zmiji. Međutim nekoliko sati kasnije odjekne u susjednoj sobi strašan krik. Iako već u pripitom stanju društvo se trglo i poletjelo u sobu, odakle je došao krik. U sobi su spazili jednu dvorkinju, kako sva ukočena od jeze stoji nedaleko velike zmije. Muškarci su dotukli i ovu zmiju, a da bi se osigurali od daljnih iznenađenja prijavili su cijelu stvar vlasniku hotela, pa je odmah povedena istraga. Nastalo je pitanje odakle su došle te zmije. Za kratko vrijeme ustanovilo se da zmije pripadaju jednoj indijskoj vrsti zmija, a kako se u hotelu nalazio neki putnik, koji je došao iz Indije, to se posumnjalo da ih je on sobom donio. I doista, on je priznao da je vlasnik zmija, ali se čudio, kako su one mogle izaći iz njegove košare.

Draga moja braćo!

Iz podzemnih boravišta tajnih, mračnih sila, vidim ja tri ljute zmije, gdje izmiljuju, podižu glavu, ljuto sikću, zalaze u savremeno društvo, i mnoge smrtonosno truju. A društvo se ne plaši, ne bježi, ono pače goji u svojim njedrima te ljutice.

Poglavica, o kojem je govor u današnjem sv. Evanđelju, kad mu je kćer umrla, pobrzao je k Isusu da Ga zamoli da stavi ruku svoju na mrtvu djevojku, tvrdo vjerujući da će oživjeti. Danas mnogi roditelji i poglavice naroda vide gdje njihova djeca, njihovi podanici umiru od ujeda tih ljutih zmija, a ni briga ih. Ni ne pada im na um da pozovu Isusa u pomoć, nego puštaju da te otrovnice svojim smrtonosnim ujedom truju i dalje i ubijaju duše njihove djece, njihovih podanika.

Te tri ljute zmije, koje truju savremeno društvo, ubijajući duše a i tjelesa mnogih jesu:

1 zla štampa;
2 pokvareni filmovi;
3 nesretna moda.

I.

Zla štampa.

Prva ljuta zmija koja truje i ubija duše savremenoga društva jest zla štampa.

1. Jest, zla štampa, rđava knjiga truje dušu. Ampère (1777—1836) čitao je francusku Enciklopediju, i tako je dugo stajao daleko od Crkve. Ferdinand Brunetière (1849—1906) čitao je jednu knjigu o budizmu, i njegov se je povratak Crkvi otegnuo za punih petnaest godina. Lammenais (1782—1854) još kao dječak postao je bezvjerac i nije se ispovijedao punih deset godina, jer je čitao djela Rousseau-ova.

2. U jednoj velegradskoj ulici skupio se mnogi svijet. Znatiželjnost ih skupila, a blijedi užas bio je na njihovim licima. Među njima je sva u krvi jedna lešina. Jedinac sin bacio se sa prozora iz četvrtoga kata. A bio je on već u posljednjoj godini na sveučilištu. Siroti majci pomrčalo je tako sunce za čitav joj život. U sobi toga nesretnog sveučilištarca našli su još otvorenu knjigu od Fridrika Nietzsche-a: „Jenseits von Gut und Böse" (S onu stranu dobra i zla). Tu se lijepim stilom riše praznoća i nesmisao ovoga života. Taj Nietzsche tolike je već duše otrovao svojim slatkim otrovom. Njegova je knjiga ubila i dušu tome nesretnom sveučilištarcu.

3 Pod dojmom šundromana „Crna braća", koji se prodaje po pazarima za 1 dinar po svesci osnovali su u Našicama četiri zanesenjaka mladića tajnu lupešku družinu „Crna braća" i počeli provaljivati u trgovine. Ubrzo su bili pohvatani i sad im je sud u Osijeku presudio kaznu po nekoliko mjeseci. Eto što znači utjecaj loše štampe i loših romana!

4. Dogodilo se to u Parizu pred tri godine. Vratarica u kući broj 38, u ulici Bak, čula je zapomaganje sa prvog kata. Neki ženski glas zapomagao je „U pomoć! — — Ubi me!" Vratarica, prestrašena, brzo je ustrčala uz stepenice i uletjela u apartman markize od Neda. Na njeno veliko zaprepaštenje ona je na podu opazila markizu u krvi, sa groznim ranama na glavi.

Ubrzo zatim došla su ambulantna kola i stara markiza, koja je prevalila 82 godine, bila je prenesena u bolnicu.

Kad su liječnici previli staru markizu i dali joj jednu kanfornu injekciju, ranjena je starica izjavila:

— Žak, moj mali sestrić je taj, koji je pokušao da me ubije. Došao je kao obično što je dolazio da me posjeti poslije podne. Ja ga nisam opazila. Čula sam samo korake u susjednoj sobi. Pošla sam u trpezariju, ali kako tamo nikoga nisam spazila, mislila sam da sam samo prečula. Vratila sam se i sjela u fotelj. Malo zatim osjetila sam snažan udar po glavi. Pala sam odmah na

zemlju i tada sam vidjela Žaka. Pritrčao je, stegao me za grlo i nastavljao da me udara po glavi. Bila sam izgubila svijest, a zatim kad sam se povratila k svijesti, pozvala sam u pomoć.

Kad su došli novinari sa fotografskim aparatima da snime malog ubicu, Žak je odjednom počeo da plače i otvoreno priznao:

— Jest, ja sam pokušao tetku da ubijem.

— Jesi li to učinio zbog novaca? — upitali su ga.

— Ne, odgovorio je Žak. Čitao sam „Fantomu", pa sam htio da vidim kako to izgleda na djelu. Eto strašnih posljedica zle štampe.

A koliko ima danas tih rđavih knjiga, koje lijepim riječima otkidaju dušu od njezina životnog vrela od Krista, od Boga! A duša bez Boga jest biljka na suhoj, neplodnoj ledini. Uginut će brzo ta jadna biljka. I knjiga, koja uznosi ružne i neobuzdane strasti, truje i ubija dušu i tijelo. A danas takova knjiga zalazi u svijet i sa 200.000 svojih primjeraka. I nakladnik takove knjige dobiva na milijune. Tolikim, eto, novcem nagraduje se sotona, da truje i ubija čovječju dušu. Treba se osvijestiti. I apostolski treba potpomagati samo poštenu štampu i knjigu. Treba u boj poć: proti opakoj bezvjerskoj i nećudorednoj štampi, koja je sigurno uzrok svemu današnjem zlu u svijetu.

II.

Loši filmovi.

Druga ljuta zmija koja truje i ubija duše mnogih u našem društvu jesu loši filmovi.

I u manjim našim mjestima počeli su se pojavljivati bioskopi. Nema skoro mjesta bez kojeg bioskopa. U gradovima ima ih po nekoliko. U Beogradu, na primjer, dnevno ih je otvoreno dvanaest.

Po sebi nema niko ništa protiv bioskopa, jer je potrebno da se čovjek malo i razonodi. A mogu filmovi i puno dobra učiniti, kad su to dobri filmovi. Mogli bi puno koristiti narodnoj prosvjeti, kad bi prikazivali povijest ili prirodu.

Ali, ali, nažalost današnji filmovi većim dijelom samo truju duše gledalaca, napose neiskusne mladeži. I razorno utječu na djecu a i na odrasle.

God. 1932, u drugoj polovini decembra održan je u Nymwegenu holandijski katolički filmski kongres. Na kongresu je utvrđena žalosna činjenica, da su filmovi posljednjih godina u moralnom pogledu postali još gori nego prije i naglašena je potreba jedinstvenijeg nastupa svih katoličkih skupina u filmskom pitanju i apelovano na katoličke novine, da više pažnje posvećuje pitanju kina.

Karakteristično je za moralni nivo današnjih filmova, da irska državna cenzura zabranjuje do 80 posto filmova, jer se u njima ili prikazuju zločini ili iznose seksualne prljavštine. — Sličnu strogost pokazuje i filmska cenzura u Austriji. Ne bi bilo

zgoreg, da se i drugdje usvoji makar nešto od ovih zaštitnih mjera za javno čudorede, koje filmska spekulacija s instinktima sustavno podrivava i upropašćuje.

Sadržaj je modernog filma redovno strast, intimnost, uživanje u tijelu i erotici.

A u koliko nije film pikantan, servira on publici, opet po njezinu ukusu, samo avanture, senzacije, kriminal, šport i — toilette. A rezultat je — posve neodgojan i nesocijalan. Ljudi se odvikavaju od životnih dužnosti i od svih ozbiljnih problema, a navikavaju samo na uživanje, zabavu i luksus.

Napose ubitačno djeluje film na neiskusnu mladež mušku i žensku. Strahovite su posljedice kod nekojih od gledanja filmova. Samo dva primjera iz naše neposredne blizine:

Prvi primjer:

Beogradska policija uspjela je mjeseca februara god. 1932 da otkrije jednu bandu kradljivaca-dječaka, čiji vod ima svega jedanaest godina a učenik je prvog razreda gimnazije. Ova banda pomoću najmodernijih sredstava za obijanje upala je u nekoliko stanova i opljačkala ih. Naročito su se specijalizovali u krađi nakita i — tegli sa slatkim i pekmezom.

Na čelu te čete malih organiziranih lopova, bila su dva rođena brata. Oni su pred policijom priznali da u bandi ima sedam dječaka. Duško im je bio vođa, dok je Dragoljub tražio pogodne stanove u kojima bi se mogle izvršiti krađe. Obično je prvo išla izvidnica, koja je razgledala kako je najlakše ući u stan i kada su ukućani u varoši. Zatim su išli u stan i pomoću kalauza otvarali i odnosili nakit i pekmez jer je to bio princip njihove bande.

Na daljne upite policije što je te nesretne dječake navelo da se bave tim nečasnim poslom, mali Duško, vođa te lopovske male družine, kazao je:

— Gospodine pisare, gledao sam film o Al Kaponu, kralju gangstera, pa sam i ja htio da budem slavan.

Drugi primjer:

U Bukureštu je šesnaestog jula ove godine 1934. završeno senzacionalno suđenje ubicama rumunjskog narodnog poslanika dr. Euzebija Popovicia. Ovo ubistvo izazvalo je prije nekoliko mjeseci najveću senzaciju, a policija je već u početku istrage naišla na teškoće.

Jedne noći, krajem aprila ove godine, dr. Popovicia, jednog od najboljih rumunjskih advokata, napali su u vili maskirani razbojnici i ubili ga revolverskim metcima u prisustvu supruge. U početku je ovo ubistvo bilo veoma misteriozno i nije se znalo da li je po srijedi politička osveta ili ubistvo iz koristoljublja. Policija je svoju ustragu uputila u više pravaca, ali, i pored najgrozničavijeg traganja, nije mogla da pronađe ubice.

Tek poslije tri nedjelje ovo strahovito ubistvo objašnjeno je na jedan nevjerovatan način. Doznalo se da je jedan od ubica narodnog poslanika i advokata dr. Popovicia niko drugi, već sin savjetnika kasacionog suca, 17-godišnji gimnazijalac Petar Dinesku. Ostali učesnici u ovom groznom ubistvu bili su drugovi njegovi, gimnazijalci Jon Raskanu, sin profesora matematike, i Petar Grigoriu, sin jednog penzionisanog kapetana.

Njihovo hapšenje izazvalo je u Bukureštu i cjeloj Rumuniji pravo zaprepašćenje i niko nije u početku mogao vjerovati da su sinovi ovako uglednih ličnosti mogli da učine djelo dostojno najvećih i najokorjelijih bandita. Osim toga, ovaj događaj najbolje je ukazao na strahovite opasnosti kojima je izložena današnja omladina koja, čitajući problematičnu „literaturu" i gledajući „kriminalne" filmove, i sama dolazi u iskušenja da vrši zločine.

Prilikom pretresa, koji su izvršeni u roditeljskim stanovima ovih nesretnika, policija je našla velik broj detektivskih romana u kojima su ovi mladići crvenom olovkom podvukli sva ona mjesta koja govore o krađama, razbojništvima i ubistvima. Na saslušanju kod policije oni su priznali da su na ideju da izvrše jedan tako težak zločin došli baš poslije čitanja kriminalnih romana i gledanja avanturističkih, kriminalnih filmova.

Eto, vidite, kako su strašne posljedice gledanja loših filmova!

III.

Nečedna moda.

Treća ljuta zmija, koja truje i ubija duše modernoga društva jest nečedna moda. Pretjerana, nečedna moda, koja ide za tim da laska ženskoj taštini i da zavodi muškarca, pak truje duše jednih i drugih.

Sva je zemlja puna njezina zla i otrova, koji nam je uštrcala u žile.

Otela nam je zadovoljstvo i u duše milijuna ubacila vječni glad i žedu za taštom ohološću života.

Navela je bezbroj naših žena i djevojaka na put opačine i nemorala.

Stotine i tisuće žrtava optužiće nju, za svoju propast na dan suda. Prva svilena bluza, prva koketna haljina bila je svršetak nevinosti i početak dugačke i uvijek vratolomnije povijesti grijeha.

Savremeni francuski pisac Piérre l'Eremite pripovijeda:

To je bila krasna djevojka. Bilo joj je tek 17 godina, svježa i zdrava, potomak čitave jedne generacije valjanih ljudi. Njezin otac bio je poslovoda neke tvornice. Zauzetan, savjestan bez ikakve nepovoljne primjedbe u svojim dokumentima.

Ljubljen od svojih mušterija on je sakupljao iz dana u dan franak po franak i brojeći ih navečer govorio bi: „Ovo je sve za miraz moje male Josipe".

Jer je ljubio svoju kćerku, svježu i zdravu, potomče čitave jedne generacije valjanih ljudi.

Njezina je majka također ljubila svoju Josipu ali na drugi način. Ona joj je spravljala dobru tečnu hranu.

Između toliko drugih djevojčica, blijedih i suhih, napudranih i podšišanih, ona je davala utisak procvjetale breskve, tako je zdrava i svježa, nasljedivši sve dobre odlike valjanih predа.

A zatim, jednog dana, kao ljuta zmija, koja zagrize lijepi plod, koji zrije na suncu, nenavist je ugrizla Josipu svojim željeznim zubom.

Namještenicama, koje su radile skupa s njom, smetao je taj lijepi ljudski cvijet, koji nije bio nalik njima, počele su se podrugivati:

...Ona nije bila suvremena... po modi. A koji je to zločin u modnom salonu! Moda zahtijeva novi moderni šešir na podšišanoj glavi... i vitku liniju.

Ona je zastarjela! Tako su joj prezirno govorile našminkane drugarice. Josipa zbog toga više nije mogla ni da mirno spava. Listala je modne listove. I uistinu sve su dame bile drukčije nego ona.

Trebalo je da se i ona pomladi. Da se prilagodi duhu vremena. Da se oblači i da živi po modi. Da stekne vitku liniju.

I počne s novotarijama. Naravno rumenilo zamijeni pomada i šminka. Ostriže svoje bujne plave kose ala kubikopf. Da stekne vitku liniju nije htjela jesti, nego samo malo, malo, toliko najpotrebitije. Nosila tanke prozirne haljine i kad je bilo najhladnije.

Prošlo je nekoliko mjeseci.

I dogodilo se ono, što se moralo dogoditi... priroda krši sve one, koji idu protiv njenih zakona.

Jednoga je jutra mala Josipa morala ostati u krevetu. Liječnik je dotrčao i pošao je klimajuć glavom.

— Šta joj je...? upita znatiželjna vratarica.

— Tuberkuloza u crijevima. A i njezina pluća ne vrijede više mnogo.

— Pa?...

— Ah!... ona je izgubljena.

Kad je vratarica začuđeno zalomila rukama liječnik joj reče:

— Izgubljena kao mnoge druge! Tifoidna groznica je podgriza. Tko bi nabrojio puste žrtve s visokim petama, odjevene u tankoj svili sred ciče zime... slabim odijelima, u kojima čekaju tramvaje na vlažnim ulicama, izvrgnute svim strujama zraka.

Ah!... moda!... Kako je teška i krvava odgovornost onih, koji je šire u pučkim slojevima!...

I doktor pođe zakopčavajući brižno svoju bundu prije nego izađe na ulicu.

Pokopali su je sutradan, malu Josipu.

Otac i majka su je doskora slijedili, utučeni.

Tri bujna života jedan za drugim legli su u grob. Ko ih je uništio Nesretna moda.

Na blagdan Krista Kralja

„Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji." (Mat. 28 18).

U nizu svečanih blagdana, naše sv. katoličke Crkve od neko doba uveden je novi blagdan Krista Kralja. Ovu je svetkovinu proglasio Sv. Otac Papa Pio XI. okružnicom (enciklikom) od 11. prosinca 1925. i naredio da se ima svečano slaviti po cijelom svijetu u posljednju nedjelju mjeseca listopada koja naime najbliže prethodi blagdanu Svih Svetih.

Sv. Otac Papa uvodeć ovu svetkovinu veli: „Stoga ćemo, zapovjedivši, da savkoliki katolički svijet štuje Krista Kralja, doskočiti potrebama našeg vremena i izliječiti pošast, od koje je zaraženo. Pod zarazom razumijevamo tako zvani laicizam — posvetovnjenje — koji se u naše doba razmahao i njegove zablude i bezbožne podvige. Za ovaj zločin znate da nije u jedan dan dozrio, nego da već odavna klija u krilu država. On se sastoji u tomu, što ljudi stadoše nijekati vlast Kristovu nad svim narodima. Stadoše nijekati i ono, što iz Kristova prava izvire: pravo naime Crkve, da naučava rod ljudski da daje zakone, da upravlja narodima vodeći ih u vječno blaženstvo. Tada se malo po malo stalo izjednačivati vjera Kristova sa lažnim naukama i stavljati nedolično u isti red s njima; zatim je bila Crkva podvrgnuta gradanskoj vlasti i prepuštena na milost i nemilost vladarima i vlastodršcima. Još dalje su pošli oni, koji mišljahu, da se na mjesto božanske vjere mora služiti neka naravna religija — vjera — i neko naravno osjećanje srca. — Bilo je i takvih država, koje mišljahu da mogu biti bez Boga i da je njihova sva vjera u bezbožnosti i nemaru za Boga". Nadalje navodi Sv. Otac gorke plodove toga, a ti su: posvuda je posijano sjeme nesloge, medusobne zavisti i trvenja, razmahala se neumjerena pohlepa, iz ove razdor medu gradanima i slijepo i razuzdano sebeljublje, koje nemari nizašto, osim za svoju udobnost i korist, porušen domaći mir, uzdrmana stalna zajednica obitelji i tako rasklimano i na propast dovedeno ljudsko društvo. Sv. Otac nada se uvedenjem svečanosti Krista Kralja da će se ljudsko društvo k preljubeznom Spasitelju u dobar čas povratiti. Eto to je dalo povoda uvođenju nove svetkovine Krista Kralja. A sad kanim da vam bogoljubni razložim:

1 Kako je Isus Krist uistinu Kralj;

2 kako On na ovom svijetu kraljuje.

I.

Isus Krist je uistinu Kralj.

Već odavna je običaj, da se Krista naziva u prenesenom smislu kraljem poradi najvišeg stepena uzvišenosti, kojom se

On odlikuje medu svim stvorovima. On kraljuje u dušama, jer je On Istina i treba da od Njega smrtnici primaju i crpe istinu. On kraljuje u voljama ljudi, jer On slobodnoj našoj volji nadodaje takove nutarnje pobude i poticaje po kojima se ona može rasplamtiti za sve što je plemenito. Konačno priznajemo Krista kraljem srdaca poradi Njegove ljubavi, koja nadilazi svako spoznanje (Ef. 3 19) te zbog one blagosti i dobrostivosti koja priteže srca k sebi. Nikoga naime nije savkoliki rod ljudski toliko ljubio, niti će ikoga u buduće toliko ljubiti kao Isusa Krista. Nu nema nikoga koji ne bi priznao, da Kristu kao čovjeku treba i u pravom smislu riječi pripisati kraljevsku čast i vlast, jer se jedino u koliko je čovjek za Nj može reći da je od Oca primio moć i čast i kraljestvo (Dan. 7 14). Riječ naime Božja, koja s Ocem ima istu bit, ne može neimati sve zajedničko s Ocem, pa dosljedno prema tome i najveću i najpotpuniju vlast nad svim stvorenim stvarima.

Ne čitamo li u Sv. Pismu posvuda da je Krist Kralj? Tako se kaže u knjizi Brojeva (24 19) da će se On od Jakova roditi kao vlastodržac, kojega je Otac postavio kraljem nad Sionom svetim brdom Njegovim, i da će primiti narode u svoju baštinu i u posjed svoj međe zemlje (Ps. 2). Izaija prorok slika Krista kao kneza, vladara, koji će na prijestolju Davidovu sjediti, da ga učvrsti do vijeka (Iz. 9). U istom duhu kao Izaija proriču i ostali proroci. Tako Jeremija (23), govori, da će biti sin — po koljenu — Davidov i vladati kao kralj. Tako Daniel (Dan. 2), veli, da će Bog nebeski osnovati kraljestvo, koje se neće raspršiti zauvijek. I tako na mnogim drugim mjestima Sv. Pisma Starog Zavjeta govori se o Kristu — Mesiji — da će biti Kralj.

A i sveti pisci evanđelja uvidjeli su i potvrdili, da se je to ispunilo t. j. da je Isus Krist smatran kao Kralj. U navještenju anđelovu Djevici Mariji navješta nebeski taj vijesnik: da će roditi Sina, kojemu će Gospod Bog dati prijestolje Davida oca njegova, i koji će vladati u kući Jakovljevoj dovijeka, i kraljestvu Njegovom neće biti kraja (Luk. 1). Sam Isukrst o svojoj kraljevskoj vlasti govori u govoru pred narodom, u kojem tumači nagrade i kazne, koje u vječnosti čekaju pravednike i grešnike; kad Ga pita rimski poglavar Pilat i kad je poslije uskrsnuća apostolima povjerio službu da naučaju i krste sve narode i konačno izjavljuje da mu je dana sva vlast na nebu i na zemlji (Mat. 28 18), a Ivan ga naziva knezom svih kraljeva zemaljskih, Kraljem nad kraljevima i vladarom nad vladarima (Apos. 19 16). A sv. Pavao (I. Kor. 15 25) veli da treba Krist da vlada dotle, dok na koncu svijeta stavi pod noge sve neprijatelje Božje.

Iz ovoga suglasnoga naučanja svetih knjiga, slijedi nuždan zaključak, da katolička Crkva Početnika svoga i Osnivača u svojoj liturgiji u mnogosatnom klanjanju pozdravlja kao Kralja i Gospodara i Kralja nad svim kraljevima. Ona je naime —

Crkva — kraljestvo Kristovo na zemlji, koje treba da se medu sve ljude i po svim zemljama rasprostrani.

Ovo dostojanstvo Kristovo kao Kralja-Čovjeka osniva se na onom divnom ujedinjenju čovječje Njegove naravi u jednoj božanskoj osobi, ili kako ga zovemo jednom riječju hipostatskom, te zgodno veli Ćiril Aleksandrijski: On imade gospodovanje nad svim stvorovima, kojeg nije silom oteo niti od drugoga pribavio, nego ga ima po biti i naravi. Odatle slijedi, da se Kristu ne samo kao Bogu moraju klanjati andeli i ljudi, nego da se i u koliko je čovjek andeli i ljudi moraju Njegovoj vlasti pokoravati i podlagati ili drugim riječima: Krist imade na temelju samog hipostatskog ujedinjenja vlast nad svim stvorovima. Krist nam zapovijeda ne samo po prirodenom nego i po stečenom pravu kao naš Otkupitelj jer nas je kako veli sv. Petar (I. Petr. 1 18) otkupio ne pokvarljivim zlatom i srebrom, nego dragocjenom krvlju svojom. Dakle više nijesmo svoji, dok nas je otkupio za veliku cijenu kako govori sv. Pavao. Sama naša tjelesa su udovi Kristovi kako veli sv. Pavao. Svoju kraljevsku vlast Krist je i vršio kao zakonoša; kao sudac onom zgodom kad ga Židovi okrivljuju, da je prekršio subotu tim što je čudesno ozdravio bolesnog čovjeka. Tada reče: da niti Otac sudi ikoga, nego sav sud dade Sinu (Iv. 5 22). On je vršio i izvršnu (egzekutornu) vlast, jer se Njegovoj vlasti moraju svi pokoravati, nepopravljivim se prijeti dosudenjem takvih kazni, kojima nitko ne može pobjeći. Nu ovakovo kraljestvo Isukrstovo u prvom redu je duhovno.

II.

Kako Krist na ovom svijetu kraljuje.

Isus Krist premda Kralj u pravom značaju riječi nije ipak htjeo da vrši svoju vlast poput kralja zemaljskih zemaljskim vladanjem, nego duhovnim. To nam dokazuju sva mjesta Sv. Pisma, koja smo u prvom dijelu govora naveli, a i sam Krist svojim cijelim djelovanjem. On je u mnogim zgodama pobijao i poučavao Židove a i same Apostole, koji su pogrešno mislili, da će Mesija osloboditi narod i nanovo uspostaviti zemaljsko kraljestvo Izraelovo, pokazujuć kako je ludo njihovo mišljenje, kako su isprazne njihove nade. Kad ga je mnoštvo htjelo proglasiti kraljem, otišao je u skrovito mjesto i izmakao kraljevskoj časti i naslovu. Rimskom upravitelju Pilatu odgovorio je, da Njegovo kraljestvo nije od ovoga svijeta.

Njegovo kraljestvo opisuju evandelja kao kraljestvo, u koje ljudi mogu unići, ako se na to priprave vršenjem pokore, uz pokoru potrebita im je još vjera i krštenje, koje i ako je vanjski obred ipak znači i proizvodi nutarnje preporodenje. Njegovo je kraljestvo u protimbi sa kraljestvom sotoninim i sa vlašću tmine. Ono od svojih pristalica traži, da ne samo odvrate

duh od bogatstva i zemaljskih stvari, da budu blaga srca, da žedaju i gladuju za pravdom, nego da se sami sebe odreknu i da nose križ svoj. Ako pak pomislimo, da je Krist Crkvu kao Otkupitelj stekao svojom krvlju i da je kao Svećenik za grijehe sebe prikazao kao žrtvu i da se neprestano kao žrtva prikazuje, ima li koga, koji nebi vidio, da su i ove obje službe uključene u Njegovoj kraljevskoj službi.

Ali grdno bi se opet varao tko bi Kristu čovjeku odricao vlast nad svjetovnom vlasti. On je od Oca dobio najpotpunije pravo na sve stvorene stvari tako, da je sve podloženo Njegovoj volji, premda se je za svoga života na zemlji brižno klonio od vršenja ovake vlasti, i kao što je posjedovanje i upravljanje ljudskih stvari negda prezreo tako ih je i onda prepuštao njihovim posjednicima a i danas ih prepušta: Ne otima prolaznih kraljestva onaj, koji daje nebeska. Kraljevsko dostojanstvo našeg Otkupitelja obuhvaća sve ljude sve narode i kako veli Papa Leon XIII.

„Njegova vlast nije samo nad narodima katoličkog imena, niti samo nad onima, koji okupani svetim Krstom pripadaju po pravu u Crkvu, ali su poslije zastranili u zablude ili, neslogom odstupiše od ljubavi: ona obuhvaća i sve one, koji su izvan kršćanske vjere, tako te bez ikakve sumnje nalazi se u vlasti Isusa Krista sveukupni rod ljudski." I nema u toj stvari nikakve razlike izmedu pojedinaca, obiteljskih zajednica, i političkog društva, jer su jednako pod vlašću Kristovom bilo pojedinci, bilo oni, koji su se u društva ujedinili. On je naime vrelo privatnog i zadružnog spasenja. I nije nikom drugom dano spasenje, niti je drugo ime pod nebom dano ljudima u kojem bi trebalo da se spasimo (Dj. Ap. 4 12).

Krist je i pojedinim građanima i državama početnik blagostanja i pravog blaženstva. Nije naime — kako veli sv. Augustin — od druge država a od druge čovjek; jer država nije ništa drugo nego složno mnoštvo ljudi. Prema tomu dužni su oni, koji upravljaju sudbinom naroda i sa strane svoje i sa strane svoga naroda iskazivati javnu počast i posluh vlasti Kristovoj. Tako će naime i sačuvati svoj ugled (auktoritet) i time povećati i promaknuti sreću svoje domovine.

Jer zašto je ugled prava i poštivanje vlasti veoma umanjen? Ljudi su — tako veli sv. Otac — iz zakona i države uklonili Boga i Isusa Krista. Izvor ugleda stali su tražiti ne u Bogu nego u ljudima i tako se dogodilo, da su i sami temelji ugleda iščupani, jer je uklonjen glavni uzrok, radi koga jedni imadu pravo zapovijedati, a drugi dužnost pokoravati se. Naravski, da se onda moralo uzdrmati čitavo ljudsko društvo, kad nije bilo uprto o nikakav čvrsti stup ili podporu. Ako dakle ljudi javno i privatno budu priznali kraljevsku vlast Kristovu, sigurno je da će ljudsko društvo osjetiti nevjerovatna dobročinstva kao pravu slobodu, stegu i poredak. Sloga i mir je kraljevsko dostojanstvo Gospo-

dina našega koje jednako prožima ljudski ugled vladara i narodnih upravljača nekom natprirodnom svetošću, kao što oplemenjuje kod građana dužnost pokornosti. Ako vladari i zakonito izabrani poglavari budu uvjereni, da se njihova vlast osniva na poslanju, koje su dobili od Krista više nego na njihovom vlastitom pravu jasno je onda, kako će se oni sveto i mudro služiti svojom vlašću, i da će se kod donašanja zakona i kazna za kršitelje u prvom redu obazirati na opće dobro i na ljudsko dostojanstvo podložnika. Tada će istom mir i poredak procvasti i ustrajati, jer tada će biti uklonjen svaki razlog bune. Ako naime građanin i vidi, da su vladar i ostali vlastodršci u državi ljudi njemu jednaki, ili da su s kojeg razloga nedostojni i pokudni, ipak neće otale izvoditi, da se netreba pokoravati njihovoj zapovijedi, nego će u njima gledati predloženu sebi sliku i ugled Krista Boga i Čovjeka. Isus Krist dakle i ako nije htjeo poput zemaljskih kraljeva upravljati narodima vlašću svjetovnom, on ipak ima da kraljuje duhovno u svim ljudima i narodima, te svi ljudi kako pojedinci tako u skupinama, obitelji, društvu i državama potpadaju pod duhovno Njegovo kraljestvo kao Otkupitelja svega roda ljudskog te On ima pravo, da zavlada u srcima našim, u obiteljima našim, u našem privatnom i javnom životu.

Na to nas eto ima svakogodišnje slavljenje blagdana Krista-Kralja sjećati a države opominjati, da dužnost Kristu se javno klanjati i Njemu se pokoravati, veže jednako kao privatnike tako poglavare i vlastodršce, jer im je vlast data u ime Njegovo kao Kralja nad svim stvorenim. Sjeti će ih na zadnji sud, na kojem će Krist najoštrije kazniti one tolike nepravde koje su nanesene ne samo onda, kad je iz države izbačen bio, nego i onda, kad je bio prezren, zanemaren i omalovažavan. Njegovo naime kraljevsko dostojanstvo zahtjeva, da se čitava država prema Božjim zapovjedima i kršćanskim načelima udesi i u donešenju zakona i u krojenju pravde i u oplemenjivanju mladih duša zdravom naukom i poštenim značajem.

Neka nas dakle ovaj blagdan u čast Isusa Krista Kralja, sjeća, da Mu se u svemu našem djelovanju pokoravamo i Njegovu volju vršimo, koju nam to mati Crkva svojim upravljanjem u kraljestvu Njegovom duhovnom tumači, a onda ćemo zavrijediti, da i u kraljestvu Njegovu u nebu s Njim na vijeke kraljujemo. Amen.

O. Danijel dr. Ban
franjevački eksprovincijal u Bosni.

NA DANE SVETACA

8 septembra

Na Malu Gospu

„Rođenje tvoje, Bogorodice Djevo, navjestilo je radost svemu svijetu."
(Iz današnjeg crkv. bogoslužja).

U nizu svetkovina Bl. Dj. Marije preko godine Crkva slavi danas i blagdan njezina rođenja, te je to prva svetkovina u broju događaja njezine pojave u svijetu. Običaj je sveopći, da se dan rođenja znamenitih i slavnih ličnosti smrtnika slavi spomenom i veselim slavljem, zato i sv. mati Crkva naša ne može, da ne slavi veselo i radosno rođendan blažene Gospe, jer je Njezino rođenje uistinu navijestilo radost svemu svijetu. Kod ostalih smrtnika ne biva to. Među ljudima njihov rođendan, dolazak na ovaj svijet, ne donosi radosti, nego žalosti, jer se rađaju, da u ovom prolaznom umrlom životu više izvrženi budu patnjama i nevoljama, negoli radosti i mirnom uživanju. Svagdašnje nas iskustvo o tom poučava, te se stoga pravom i naziva dolinom suza naša zemlja.

Zato se u Sv. Pismu veli: „Bolji je dan smrti negoli rođenja" (Ecclesiast. 7 2) a sv. Augustin tvrdi, da je početak života čovječjeg početak boli, truda, a smrću istom počima počinak, te i isti mudraci i (filozofi) žalostili su se nad porodom djece, a veselili nad smrću. (Libr. de vis. infir.). Nu kod poroda Marijina nije tako bilo, jer se je ona rodila, pače i začela bez ikakva grijeha, koji je i uzrok svih bijeda i nevolja ljudskog života, a plodom utrobe svoje donijela oslobođenje svima potomcima Adamovim od grijeha. Ona je jedina svojim rođenjem donijela radost svojim roditeljima onima u limbi, anđelima u nebu, istom Bogu, svemu svijetu. S pravom dakle Crkva danas kliče: Rođenje tvoje Bogorodice djevo navijestilo je veselje svemu svijetu.

Svojim rođenjem donijela je radost.

1. Svojim roditeljima Joahimu i Ani, jer su je, budući već vremešni, postom i molitvom ustrajnom isprosili i tako skinuli sa svoga roda prigovor sramote radi neplodnosti, što se je u Starom Zavjetu kod židova držalo jer su znali, da će se od njihova plemena roditi Spasitelj svijeta — Mesija — a po anđelu su podučeni bili, da će baš njihovo čedo biti majkom njegovom, otale njihova velika radost. Jer, ako se je veselio Abraham rode-

njem sina Izaka, Ana Samuelovim, Zaharija Ivanovim, što su znali da će biti veliki pred Gospodinom, kud i kamo bila je neizrecivа radost njihova nad porodom toli slavne im kćeri? Kada bi koja majka znala da će joj rođeno čedo postati kakvim velikanom, uzmimo Papom ili kraljem, kraljicom, zar ne da bi se neizrecivo radovala? A šta su sve te veličine prema dostojanstvu Bogorodice za koju je čedo njihovo određeno?

2. Marija je svojim rođenjem obveselila o c e u l i m b u, jer su znali, da im se približaje vrijeme oslobođenja iz toli duge noći njihova boravka u tamnom onom mjestu. Kad im je bilo naviješteno rođenje majke Spasitelja — Mesije — to je bila za njih zora, koja je navijestila dan njihovog oslobođenja iz dugotrajne tamnice. Pomislimo kolika bi radost bila svakom od nas, kad bi iza duge noći — recimo 30. godišnje, — iza oslijepljenja dugog ugledali svijetlo dana, kako bi se neizrecivo obradovali! Ocima u limbu imalo je to biti još veće veselje, jer su kroz vjekove u tami čamili.

3. Rođenje Bogorodice povećalo je v e s e l j e i s t i h a n đ e l a, jer su dobili majku Gospodara svoga, što im je povećalo darove i blaženstvo i imalo naknaditi gubitak broja izgubljen propašću iznevjerenih im drugova. Uzradovao se je Ivan u utrobi majke Elizabete na prisutnost noseće Marije, kud i kamo su se uzradovali anđeli na vijest o porodu buduće kraljice svoje. Egipćani se vesele, kad ugledaju nabujali Nil, jer tim predviđaju plodovitost svojih polja i obilnu žetvu, a i anđeli su predviđeli porodom Bogorodice i veću slavu svoju u popunjenju redova svojih i nebesnika, kad se imalo nebo napuniti brojem svetaca. Sam je Gospodin rekao: „R a d o s t j e a n đ e l i m a B o ž j i m n a d j e d n i m g r e š n i k o m k a d s e p o k o r o m o b r a t i", (Luk. 15 7) kudikamo imalo je biti veselje im nad obraćenjem svih grešnika, koji će pokoru činiti.

4. S a m o m B o g u, koji je inače po svojoj biti najsavršeniji u svemu, dala se je ljudski govoreć prilika radosti, kad je pripravio stan najsavršeniji u utrobi djevičinoj vječnom Sinu svomu poslav ga na svijet, da kao Bog-Čovjek otkupi i spasi svijet. Svaki se umjetnik raduje, kad ugleda dovršeno djelo svoje, komu se svak divi. I Bog je stvoritelj svijeta, vidio da je sve stvoreno vrlo dobro, otpočinuo, kako veli Pismo, i posvetio taj dan, dakle na neki način uzradovao se svomu djelu, a tim stvorenjem pripravio je stanovanje samo stvoru svomu Adamu u ovom zemaljskom svijetu, a onda imao je veselje, kad je pripravio stan živi Sinu svomu naime Djevicu majku. Kao što je Isukrst svojom naravi i milostima neprispodobivo nad Adamom uzvišeniji, tako je i Marija uzvišenija nad svijetom. Radost je i Sinu i Duhu Svetom, Sinu jer je dobio majku sebi u svemu povoljnu i sudionicu u otkupljenju i spasenju svijeta, a Duh Sveti vječni hram u komu će nepomućeno prebivati.

5. Napokon da završim, kako sam počeo govoriti, ukratko opetujem riječima Crkve da je rođenje današnje Marijino navijestilo radost c i j e l o m s v i j e t u, j e r j e i z n j e g r a n u l o s u n c e p r a v d e I s u k r s t B o g n a š, koji je razbio tmine nepoznavanja Boga u poganstvu i izveo zaslijepljeno i u svakovrsnim opačinama ljudstvo ogrezlo, na stazu kreposti, iz neminovne vječne propasti na put spasenja i određenog mu blaženstva bila zora, zvijezda predhodnica svemu tomu.

Pa kad to znamo, bogoljubni slušaoci, pravom se možemo na ovaj dan u slavu Marijinu radovati, ali prigrlimo u plodove ove radosti. Ako nam je rođenjem Marijinim zasvijetlila zora spasa, gledajmo ga i polučiti kreposnim djelovanjem u životu jer to je pogodba stavljena od Spasitelja, da vršimo volju ne svoju nego Oca Njegova, koji je na nebesima i kako nas opominje veliki Njegov apostol sv. Pavao govoreći: „O d b a c i m o d a k l e d j e l a t m i n a, i o b u c i m o s e u o r u ž j e s v i j e t l a, k a o p o d a n u p o š t e n o h o d i m o, n e u g o z b a m a i p i j a n č e v a n j u, n e u s v a đ i i n a t j e c a n j u, n e g o o b u c i m o s e u G o s p o d a K r i s t a" (Rom. 13 13). Djela tminu, su grijesi koji se većinom u skrovitosti čine, kao krađe, blud, kuga; klonimo se svega čega bi se stidjeli pred poštenim ljudima činiti.

I tako provodeći kreposni život, imaćemo pravo duhovno veselje i zavrijediti da budemo dionici onog veselja, koje je svojim rođenjem donijela Bl. Dj. Marija svijetu i navijeke se s Njom veseliti u slavi nebeskoj. Amen.

O. Daniel Ban.

---

15 oktobra

Sv. Terezija Avilska

„Nije valjan onaj, koji se sâm hvali, nego kojega Gospod hvali".
(II Kor. 10 17).

1. Obično se pjesnici nabacuju sjajnim, blistavim zvijezdama; titravo svjetlo njihovo poređuju bjeskanju bisera i dragulja; nazivaju ih stadom mjesečevim itd. — Ali, pr. bć!, i katoličkom propovjedniku slobodno je podignuti oči k tom divnom uresu noćnoga neba — i zvijezdicama poreditи velike, izabrane duše, kraljestva Božjega, — naime svece i svetice Božje, — i sjaju zvjezdanom njihove kreposti; — i to s tim većma, što i samo Sv. Pismo kazuje, kako čitamo u knjizi proroka Daniela (12 3): „Pravednici će sjati kao zvijezde „nebeske"; ili u knjizi Mudrosti: (7 2): „Zasjati će pravednici". — Dà, sveci su zvijezde, na

kršćanskom nebu! — Za svojega zemaljskoga života svijetlili su svojom vjerom, svojim ostalim krepostima, — a u vječnosti sjaju slavom, koju im je Gospod Bog kao nagradu i pohvalu podijelio.

Sv. Crkva katolička pokazuje nam svaki dan kroz godinu ovu onu zvijezdu, t. j. spominje se ovoga onoga sveca Božjega; njezina je želja i odredba, da svaka crkva, dotično župa, imade među svecima zaštitnika i uzor svoj — i kao da nam dovikuje „Promatraj, divi se tim zvijezdama — svecima Božjim! Ali ne samo to, nego daj, da te vodi sjaj tih zvijezda! Nasljeduj svece Božje!"

Jedna od tih divnih zvijezda jest i zaštitnica ove župe, velika svetica, sv. Terezija. — Ako se za svece Božje uopće može lijepo reći, da je život njihov živo evanđelje, onda to vrijedi i za sv. Tereziju. Život njezin velika je knjiga, puna pouke, i mi bismo morali mnogo vremena imati, — a ne samo par časaka, — da barem glavno iz te knjige pročitamo. — Napomenuti ću samo dvije stvari iz njezina svetoga života. — Bilo to njoj u pohvalu, a vama na duhovnu korist — po zagovoru njenom! —

2. Prva, najveća zapovijed — po riječima Bož. Spasitelja jest: ljubiti Boga i bližnjega. — Biti će po tom najveća i najodličnija krepost — ljubiti Boga i bližnjega. Zato tu krepost kršćanski učitelji zovu kraljicom kreposti.

A kako je sv. Terezija ljubila Boga? — Doista svim srcem svojim, svom misli i snagom svojom. — Kršćanski je kipari i slikari često prikazuju sa strelicom u srcu — za znak žarke njezine ljubavi k Bogu.

Tko Boga ljubi, taj često i misli na Boga; rado o Bogu govori ili sluša. Bož. Spasitelj kaže: „Gdje je blago tvoje, ondje je i srce"; (Mat. 6 21) i opet: „Od punine srca govore usta (Mat. 12 34), pa: „Tko je od Boga, riječi Božje sluša" (Iv. 8 47). — A čujte, što sv. Terezija piše sama o sebi — još kao malom djetetu: „Brat", — a bio je dobom skoro jednak njoj — i ja čitasmo uvijek zajedno živote svetih. Kad sam razmišljala o smrti mučenika, koju su podnijeli iz ljubavi k Bogu, činilo mi se da su jeftino kupili vječno posjedovanje Boga, i obuze me čvrsta želja, da umrem jednako kao i oni; ja nijesam tada ništa drugo željela, nego da što prije postignem neizrecivo blaženstvo nebesko, o kom sam čitala tako divne stvari." — I zatim pripovijeda, kako se s bratom dogovorila, da preobučeni kao prosjaci podu k Maurima, koji su bili Muhamedanci, i da po njihovim rukama umru za Spasitelja. To su i učinili; ali ih na sreću sretne ujak i povrati majci.

Tko Boga ljubi, taj radi za čast i slavu Božju. — Lijepo veli sv. Augustin: Revnost je plod ljubavi; tko ne revnuje, taj ne ljubi! Tko Boga ljubi, žalosti se, kad vidi, da Ga tko vrijeđa; nastojati će grešnika vratiti na pravi put. — A sv. Terezija je izjavila, da bi rado i do sudnjega dana trpjela muke čistilišta, kad bi s tim mogla jednoga jedinoga svoje tijelo i prinosilo Bogu mnoge boli svoje — kao zadovoljštinu za grijehe ljudi. A pomislite, koliku je revnost za čast Božju posvjedočila s tim, što je — ipak slaba ženska, svojim radom, nastojanjem, postigla, — a usprkos silnih zapreka, — da je do 32 samostana ženskih — dapače 2 muška samostana, — držalo strogo pravilo redovničko.

Tko Boga ljubi, tomu nije do dobara i radosti zemaljskih. — Čovjek, kojemu je vruće, skida sa sebe odijelo; tako i čovjek, koji gori od ljubavi Božje, reći bi baca sa sebe želje za zemaljskim dobrima i užicima. „Kaošto smrt rastavlja dušu od tijela, tako i ljubav k Bogu rastavlja srce naše od zemaljskih stvari" — veli sv. Gregorije, papa. — A gle sv. Terezije: u samostanima Karmelićanki imalo je po pravilima vladati najveće siromaštvo, — i još bi ona sebi, kadgod bi mogla, odabrala najgore jelo, najgore odijelo, najgoru postelju, — ako i jest pri svem pazila na red i čistoću: „Pravo siromaštvo, koje se podnosi radi samoga Boga donosi veliku čast; siromah ne treba ničesa do Boga" — njezine su riječi.

Tko Boga ljubi, — ljubi i bližnjega svoga. — Malo prije sam spomenuo, što je govorila i činila sv. Terezija za obraćenje grešnika. Osim toga: odlučila je, da ne će nijednoga dana propustiti, a da komu ne učini kakovu ljubav. Osobito je revno nastojala oko bolesnika; ne samo, da im je nudala, što je imala najbolje, nego bi često pustila druge poslove, — samo da može biti kod bolesnih i tješiti ih. — Prema neprijateljima je bila tako ljubezna, da je avilski biskup rekao: Tko želi, da ga Terezija ljubi, neka joj samo štogod na žao učini!

Pr. br! Sv. Terezija svijetli nam dakle primjerom ljubavi k Bogu i bližnjemu! — Pitajmo sad samo malo sebe, — a slobodno se ogledajmo i oko sebe, — da vidimo, kako je s tom važnom krepošću u nas! — Ljubimo li i mi Boga? — Odgovor na to daju nam misli, želje naše, razgovori naši! — Je li Bog predmetom tih misli, želja, tih razgovora — ili su možda to stvari, radi kojih bi se morali crvenjeti od stida? — Kakovim smo do sada djelima zasvjedočili ljubav k Bogu? — Zar molitvom, koju tako nemarno obavljamo? — Zar kletvama i psovkama, kojih je na žalost pune kuće, puna sela, puna polja naša?! — Zar smo ljubav k Bogu posvjedočili nemarnim polaskom službe Božje, radom u nedjelje i svetkovine, — praznim crkvama?! — Zar smo ljubav k Bogu pokazali tim, što smo posve hladni spram svoje svete vjere; što dapače proti vjeri, proti Crkvi govorimo — i to još gore, nego i inovjerci?! — Čula se, — nedavno je bilo, — riječ: Zašto mi Hrvati ne bismo imali svoga papu? Što će nama papa u Rimu? — Kad ne bi tu bilo paklene namjere i zlobe onih, koji su tu misao bacili u naš narod, onda bi čovjek morao samo žaliti ljude, koji su na to došli — i koji to slijepo primaju! — Ta zar i Crkva Isusova, Crkva katolička — kao Božanska uredba — da se mijenja i ravna po volji kojekakovih ljudi — mutikaša? — Zar ostavljati Rimsko-katoličku Crkvu

znači već biti katolik?! — Zar je Gospodin Isus svim apostolima, dotično: svim biskupima rekao kao Petru: „Pasi ovce moje, pasi janjce moje?" — Zar će toliko papa biti, koliko biskupa, koliko naroda?! — Stalno je i posve jasno, da ljudi, koji govore o nekakovom hrvatskom papi, ne znadu, što je Crkva katolička, Crkva Isusova, — ako iz njih ne govori, — kako već spomenuh, — zloba i nevjera! — Ako ne vjeruju, da je Crkva katolička Bogom ustanovljena, — ako dakle ne vjeruju, da je Isus — Bog, čemu onda uopće govoriti o kakovom papi, čemu onda Crkva? — Bolje razoriti naše crkve ili ih pretvoriti u tvornice, a nas popove povješati ili prutom protjerati — kao u boljševičkoj Rusiji! — A ako u tim ljudima ima još nešto vjere, čemu su toliko zlobni baš Rimsko-katoličkoj crkvi? Zar je ona najgora između svih kršćanskih crkvi? — I zar nije čudno, da su toliki svijetli i veliki umovi kroz stoljeća vjerom prianjali baš uz Crkvu rimokatoličku — i da još danas mnogi i mnogi, koji traže istinu i mir duši, — iz drugih crkvi dolaze i smiruju se u toj Crkvi? — No, pustimo to; spomenimo se riječi sv. pisma: „Reče luda u srcu svojem: Nema Boga!" — kao i riječi Isusovih, da Crkve njegove ni vrata paklena ne će nadvladati! — Pitajmo se dalje, k a k o v a j e l j u b a v n a š a k b l i ž n j e m u? — Ako opada ljubav k Bogu nužno opada i ljubav k bližnjemu, jer samo Bog je izvor prave ljubavi k bližnjemu. — Svijet danas mnogo govori o humanitetu, čovječnosti, ali svaki se od nas već mogao uvjeriti, da su to samo riječi i ništa više; — jer djela ne vidimo: dobrih djela — naime djela milosrđa. Mjesto djela ljubavi i milosrđa vidimo zlobu, zavist, mržnju, neprijateljstvo, osvetu, — da ne spominjem običnih ogovaranja, podvala i kleveta! Koliko laži, koliko prevara, krađa i sličnih stvari biva dan na dan? — Gledajte obitelji naše! Nema tu prave ljubavi među braćom; nema je ni među roditeljima i djecom, ni među mužem i ženom. U gdjekojoj kući gore je, nego u kućama pogana siromašnih crnaca, koji za križ i nauku Isusovu nijesu ni čuli! — Toga prije desetak godina nije bilo, — veli mnogi starac, starica. — Dà, nije bilo toga, — ali se je prije više Bogu molilo, revno u crkvu polazilo, više ispovijedalo i u kratko: kršćanski živjelo!

Pr. br! Zla, opačine, grešnih ljudi na svijetu je oduvijek bilo. I u vrijeme sv. Terezije ih je bilo, kako je to lako razabrati iz njezinih vlastitih riječi, ali danas je toga još i više — i u nas i u našem narodu previše! I moralo bi se u nas naći mnogo svetih duša. mnogo svetih Terezija, koje bi svojom ljubavlju, svojom pokorom Boga mirile i milosrđe isprašale! — Previše je zla u nas; no, zato se ne smijemo ni čuditi, što nema mira, nema sreće, nema pravoga zadovoljstva — ni u srcu pojedinca, ni u domovima i obiteljima našim; niti u javnom našem narodnom životu! — „Non est pax impiis" — opaki nema mira — veli sv. pismo! — Istom onda biti će bolje, kad se od srca vratimo Bogu; kad pojedinca, obitelji naše i cijeli javni život prožme prava ljubav k

Bogu i bližnjemu. Onda, kad se kao pravi kršćani katolici budemo ugledali u svijetle primjere svetaca Božjih, a ne povodili se za lažnim, ispraznim naukama prevrtljivih ljudi!

3. Još jedno hoću da spomenem iz života sv. Terezije; a to je l j u b a v n j e z i n a k t r p l j e n j u. —

Riječ sv. Terezije bijaše: „aut pati aut mori" — ili trpjeti ili umrijeti. — Već kao dijete željela je podnijeti mučeničku smrt za sv. vjeru Isusovu, kako smo prije spomenuli. — Kad je položila redovničke zavjete, snađe je teška bolest: kroz tri godine kao da je bila uzeta na svim udovima; pod konac te bolesti jedva se nekako mogla vući s mjesta na mjesto. — Ljubav njezinu k siromaštvu također sam spomenuo. — Kad je sv. Terezija, svakako Duhom Božjim potaknuta, po samostanima karmelitskim uvodila stara, stroža pravila, stali su je mnogi napadati; razglašivali je neposlušnom, tvrdoglavom, nemirnim duhom. Kad je na nalog svoga ispovjednika napisala vrhunaravna prikazanja, kojima je Bog počastio, stadoše je nazivati ludom, bjesomučnom — davao da je opsjeo! — Osim toga trpjela je, kako sama piše, u duši tako, te joj je više godina i sama molitva bila teška i dosadna. „Često bih se bila" — veli za sebe — „radije podvrgla ma kako teškoj pokori, nego molitvi kroz jedan sat. Žalost, što sam je ćutjela polazeći na molitvu, bila je tolika i tako teška, da sam trebala mnogo odvažnosti." —

A sve te boli podnosila je mirno za ljubav Bogu, za ljubav Isusu, koji je rekao: „Tko hoće za menom da dođe, neka uzme križ svoj svaki dan i neka me slijedi!" — Bila je uvjerena, da je trpljenje mnogo vrijedno, — i da bez trpljenja život na zemlji s veće strane promašuje svoj cilj. — Napisala je, da joj je Bož. Spasitelj kazao: „Misliš li, da se zasluga sastoji u uživanju? — Ne, ona se sastoji u poslu, stradanju i ljubavi. Onoga ljubi Otac moj najviše, koga pohađa s najtežim nevoljama; samo ih mora s ljubavlju primiti i nositi. — Kako ću bolje pokazati, da te ljubim, nego ako ti ono dadem, što sam sebi izabrao?" — t. j. križ, trpljenje.

Pr. br! Sv. je Terezija ljubila trpljenje, križ, — a mi? Život je njezin bio gotovo neprestana bol, — i kad je prestala trpjeti, prestala je živjeti. — Kako smo daleko mi od takova junaštva! Mi mislimo i govorimo posve drugačije, nego li ona što je govorila! Mi velimo: „ne trpjeti, ne umrijeti" — ili možda: „ili umrijeti ili ne trpjeti"! — A ipak nam ne pomaže ništa: moramo trpjeti i moramo umrijeti, — htjeli mi ili ne htjeli. — Toga ne treba dokazivati, zar ne? Ako dakle moramo trpjeti, onda barem iz toga „moraš" načinimo krepost, iz trpljenja i smrti načinimo si zaslugu! Ta kršćani smo, učenici raspetoga Isusa! „Srce, koje Isusa ljubi, ljubi i križ" — veli sv. Franjo Saleški. — U ova žalosna vremena trpjeti nam je svima; ali nemojmo stoga klonuti, očajati! „Onima koji Boga ljube, sve ide na dobro", uči nas sv. Pavao, apostol. — Recimo si sa sv. Terezijom: „Neka se

dogodi, što mu drago; zagrlimo križ — to je jedino blaženstvo! Božanski Spasitelj visio je sam na njem bez utjehe; visio je sâm u svojim bolima; daleko bilo to od nas, da Ga i mi ostavimo, kaošto Ga mnogi ostaviše." —

4. Da završim, pr. br! — Malo prije nego se rodila sv. Terezija, otkrita je Amerika, — bogata zlatom. Evropljani su vidjeli, da ondešnji stanovnici, siromašni Indijanci, ne znadu cijeniti te kovine, — pa su za kojekakove sitnice, — zrcalca, dječje igračke, — dobivali u zamjenu zlato. Napokon su stali na silu otimati i zlato i zemlju siromašnim ljudima. Kad čovjek o tom čita, mora sažaljevati te narode, koji su bili vrlo daroviti i za ono doba dosta kulturni.

I mi imamo, pr. br! bogatu zemlju, punu zlatnog zrnja: to je sv. vjera naša; to se kreposti, kojima sv. vjera rodi. Hoćemo li i mi to svoje blago prepustiti neprijateljima svoje duše, svoga spasenja — za dječje igračke t. j. za prolazna dobra zemaljska?! — S pravom bi nas žalili građani nebeski; s pravom bi nas jednom na sudu Božjem osudivali pogani, koji ne poznaše sv. vjere Isusove i divnih plodova njezinih: kreposti, svetosti pravih nasljedovatelja Isusovih — svetaca i svetica Božjih! — To nemojmo dopustiti i zato molimo danas sv. Tereziju, da nam od predobrog Boga, Gospoda Isusa, kojega je toliko ljubila, isprosi milost, da ostanemo i mi sami i cijeli naš narod hrvatski, dobrim kršćanima; da sve više napredujemo u ljubavi k Bogu, k bližnjemu; da križeve svoje nosimo poput nje iz ljubavi k raspetom Isusu mirno, bez mrmljanja — te jednoč zaslužimo, da i nas Gospod pohvali u vječnosti. Amen. —

Stjepan Kolander
župnik u Kapeli kod Bjelovara.

PRIGODNI GOVORI

EUHARISTIJSKI GOVORI

za dane klečanja, za I. petak u mjesecu itd.

Po francuskom fra Karlo Nola

22. govor: Promišljaj, koga na pričešćenju primaš

Draga braćo!

Prema riječima samoga Spasitelja Isusa i nauci svete Njegove Crkve Bog nam je dao samoga Sebe u Euharistiji da nam bude duševnom hranom, koja će sačuvati i umnožiti u nama život milosti, koja će nas čistiti od svakidanjih naših pogrješaka, koja će nas čuvati od smrtnih grijeha i koja će da nas dovede do savršenoga ujedinjenja s Isusom. Euharistija nam je nadalje dana, da nam bude jamstvo i klica naše buduće vjekovječne sreće.

Vi ne sumnjate ni najmanje u divne plodove, kojima će Euharistija roditi u vašoj duši. Ne sumnjate, jer vas o tome uvjerava ne samo sigurno obećanje Kristovo i neprevarljivo naučavanje Crkve, nego za to imate i nepobitni dokaz kroz dvadeset vjekova u herojičkoj svetosti kršćana usred uzburkanoga mora ljudskih strasti.

Nebrojena vojska Svetaca svake dobi i svakoga staleža, koji su se porodili i živjeli u teškim i pogibeljnim vremenima i okolnostima, to je sve vojska i nebrojeno mnoštvo euharistijskih pobjeda nad zlom, to su sve neisporediva zaposjednuća najviših vrhunaca kršćanske svetosti i savršenosti.

Sa svim tim ima opet veliki broj duša, koji se često hrane „Anđeoskim Kruhom", a ipak njihova duša ne rodi nikakvim ili dosta slabim plodovima.

Zašto i kako to?

A zar Euharistijski Kruh nije svugdje isti?

A zar svi ne blaguju isto Isusovo tijelo?

Bez sumnje je tako, dragi kršćani. Ali da božanska hrana donese plodove, koje ima donijeti, treba je blagovati sa potrebitom pripravom.

Katekizam nas uči, da su tri stvari potrebite da se dobro pričestimo. Potrebito je: a) biti u milosti Božjoj, b) promišljati koga se na pričešćenju prima i c) biti na tašte od ponoći.

Ima i ter kako smisla, dragi kršćani, jer oni, koji se pričešćuju, doduše znadu to posve dobro, ali je zlo u tome, što o tome malo ili nimalo promišljaju.

Treba biti u milosti Božjoj. To je tako jasno i očevidno, da nije potreba ni najmanje dokazivati, kako je zlo i svetogrdno primiti Isusa u svoje prsi sa smrtnim grijehom na duši. To bi mogao da učini samo jedan izdajnik Juda, jedan ludak a nipošto dobar kršćanin! A zar može da Bog stoji zajedno sa sotonom, dobro sa zlim, svjetlost sa tminama, raj sa paklom?

Mora se priznati da se rijetko nalazi takovih grešnika, koji sa potpunom sviješću smrtnoga grijeha na duši blaguju Božjega Jaganjca, ali zato posve često ljudi zaboravljaju na drugi uvjet dobre pričesti i ne razmišljaju, ili posve malo, koga uistinu po sv. Pričesti primaju u svoju dušu. I eto tu je otajni razlog, zašto su naše pričesti bez ploda.

Neki katolički mladić — (Mario Chiri) — jedan od vođa katoličke omladine u Italiji, piše nekom prigodom svojoj zaručnici: „Moja predraga. Jutros mi pade na um jedna jaka i snažna misao: i moja Lina mora da se pričešćuje svaki dan. Osjetio sam potrebu da ti odmah pišem, pače sam osjećao i grižnju savjesti, što ti to i prije nisam spomenuo. Svaki dan, koji mi prođe bez pričesti, za me je vrijeme izgubljeno, jer sam toga dana imao manje utjehe i manje snage na putu savršenstva... Promišljaj Lina, kada primamo posvećenu Hostiju, mi smo sigurni da primamo Krista u potpunoj realnosti: kada blagujemo svetu Hostiju, mi se stvarno i istinito dodirujemo samoga Božanstva."

Ovaj je zaista promišljao (a to preporuča i svojoj zaručnici — Oh — kada bismo takovih mladića imali malo više!), koga u sv. Pričesti prima, pa je on i osjećao u svojoj duši miris i plodove Euharistije.

U Euharistiji je stvarno i istinito prisutan Isus sa svojim božanstvom i čovječanstvom, sa svojim tijelom i dušom.

I mi to dobro znamo i vjerujemo, ali na to malo ili nimalo mislimo.

Kako je zgodna, dragi kršćani, ona opomena, koju čitamo u knjizi Mudrosti, a koju sv. Augustin aplicira na svetu Pričest: „Kad si sjeo za stol kojega Kneza — ili bilo kojega moćnika — pazi i motri dobro, što je postavljeno preda te." (Prov. 23 1).

Jedan sveti Naučitelj to tumači ovako: „Koji je to stol moćnika ako ne onaj, gdje se blaguje Tijelo i Krv Onoga, koji je dao svoj život za nas? A što će reći: sjesti za stol nego u poniznosti pristupiti na tu gozbu? A što znači: paziti i motriti, što je stavljeno preda te, nego razmišljati o veličini te milosti?"

Oh, dragi kršćani, kada bi naša vjera bila življa! Koja sreća da bi u času kada pristupamo k oltaru — stolu nebeskoga Kralja — naša pamet bila više zabavljena svetim mislima, a naše srce prožeto božanskom ljubavlju!

U knjizi „Izugbljeno Zvanje" od Vigletti-Braničkovića pripovijeda se o junaku toga romana, kako je bio jako pobožan prema Euharistiji. Vazda je mislio na Isusa u Svetohraništu. Kad bi uhvatio čas slobodna vremena, odmah je hodio u crkvu da se Isusu pokloni i pozdravi ga. Prva misao, kad bi se ujutro probudio, letila mu je kao pozdrav prema Euharistiji. Po dugo vremena obnoć on je u postelji razmišljao o Euharistiji, te je puno žalio — ako bi dugo spavao, te kroz to vrijeme nije mogao misliti na Utamničenika Božanske Ljubavi. Cijeli njegov život bio je priprava i zahvala za svetu Pričest, koju je, naravno, svaki dan primao. Taj mladić potpuno je shvatio i u djelo provodio: Promišljaj, koga na pričesti primaš, pa se nije čuditi, da je njegova duša neprestano gorjela vatrom euharistijske ljubavi.

Mnoge svete i pobožne duše očima vjere prodirali su kroz euharistijski zastor kruha i vina, i gledali su Božje veličanstvo. Činilo im se, — kao da se licem u lice s Njim razgovaraju, pa stoga nije ni čudo, da ih je Euharistija kao magnet k sebi vukla, a oni osjećali muku i bol — kada su bili lišeni ili blagovanja ili pohoda sv. Euharistiji.

Kada bi i u našoj duši nešto slična bilo — kada bi i naša misao vazda letila na Euharistiju, onda bi i sveta Pričest rodila u nama obilnijim plodovima!

Fridrik II. njemački car, vozio se je u kočiji iz Šlezije u Berlin, i zaustavi se kočija u jednome gradu. Toga časa pristupi do vrata kočije jedna stara žena, i zapita je car, što želi. Ona odgovori: „Ništa. Željela sam samo da vidim lice svoga cara; i ništa drugo."

Oh, kada bismo mi želju te starice aplicirali na Euharistiju te ne željeli ništa drugo nego da gledamo božansko lice Euharistijskog Isusa!

Stoga, nastojmo braćo, da u dubokom razmišljanju o realnoj Isusovoj prisutnosti u Euharistiji saberemo svoje misli, te u iskrenoj poniznosti, priprostoj vjeri i djetinjem pouzdanju približimo se k Njemu, da Ga primimo u svoje srce.

I da pokažemo Bogu svoj poklon, svoju zahvalu i svoju ljubav u vrućoj pobožnosti, prostrti ovdje pred Njegovim nogama zavapimo Mu iz dna duše: „Vjerujemo, o Isuse, da si istinito i stvarno prisutan pod euharistijskom koprenom; Mi Te priznajemo i klanjamo Ti se kao svome Gospodaru i svome Bogu. Daj da Ti se budemo klanjali i na nebu u vijeke vjekova." Amen.

25 govor: «Tako nas Ti pohodi, kako Te štujemo!»

U djelu našegha posvećenja Bog neće da se s nama služi kao s mrtvim instrumentima. On nas je obdario slobodnim mišljenjem i slobodnom voljom pa traži od nas da aktivno sudje-

kjemo sa Njegovom posvećujućom milošću. To nam je i isti čas i sredstvo da zaslužimo nebesku nagradu, tu „krunu pravde" kako je nazivlje apostol sv. Pavao (II. Tim. 4 8).

Kako li je divna mudrost Božja!

Bog je svim zvijezdama na nebu označio, kako i kamo imaju ići kroz neizmjernost svemira, i od nazad bezbroj vjekova zvijezde putuju tim putem, a da nisu nikada ni za korak zalutale. One eto na taj način — a da i ne znaju, slušaju Boga i daju Mu slavu. „Caeli enarrant gloriam Dei!" (Ps. 19 1).

Bog je označio i zemlji, kuda će se micati i kretati; godišnjim dobama, kada će se povratiti; moru je zasjekao granice, a u narav bilinskih i živinskih bića usadio je nepromjenljive zakone, po kojima će se rađati, množiti i živjeti. I tako cijela priroda, vas svemir i besvjesno pjeva čudovišta svemoguće Božje stvaralačke moći i Njegove neizmjerne mudrosti, koja sve raspoređuje i svima upravlja!

Toga Bog nije učinio s čovjekom! Čovjek je kralj prirode, izabrano Božje stvorenje, remek-djelo Njegovih ruku, sinteza svih stvorenja, i kao takav u njegovu je dostojanstvu, da svjesno i slobodno pjeva najodličniju melodiju u glazbi svemira. Poklon, koji Bog traži od čovjeka, u skladu je sa naravi, koju je Bog čovjeku dao: to je poklon razumni i svjesni.

Tako Bog čini sa čovjekom ne samo u naravnome nego i u svrhunaravnome redu.

Bog je uzdigao naš slabi razum do Svoje naravi, saopćio mu tajne Svoje mudrosti, htio je da ga učini svjesnim pomagačem u slavi Božjoj i spasavanju ljudskih duša.

Lijepo li i zgodno izriče sv. Augustin ovu istinu. On kaže: Koji te je stvorio bez tebe, ne će te spasiti bez tebe. Stvorio te je, a da nisi znao, a spasit će te samo ako hoćeš."

S toga razloga Bog traži od svih onih, koji su došli na dobu razuma lično sudjelovanje u otajstvenom poslu posvećenja i kod primanja svetih sakramenata, tih kanala Božje milosti. Posve onda, naravno, da Bog traži s naše strane velikodušnu pripomoć i u preuzvišenom Sakramentu oltara, tom najvećemu i najdragocjenijemu daru Svoje ljubavi. Hoće to zato da se tako spasonosna Božja milost obilno razlije našim dušama.

Kako se treba žrtvovati i sudjelovati s Božjom milošću, pokazao je jedan mladi časnik — u posljednjem evropejskome ratu. Piše on jednoga četvrtka kapelanu: „Noćas čuvam kod šančeva stražu i sutra u tri sata popodne doći ću k Vama da se pričestim." I čekao ga je kapelan. Cijelu slijedeću noć časnik je bio na straži i sutra sve vrijeme kopao šančeve uprav na granici. Malo prije tri sata ide kapelanu, ispovjedi se i traži sv. Pričest. Kapelan se čudi i pita ga: „A zar ste još natašte?" — Jesam — odgovori časnik — ali će sveta Pričest utažiti moju glad." Kod takove priprave i žrtve Euharistija je sigurno rodila svojim plodom, i taj mladi časnik — koji je poginuo na bojnom polju za

domovinu — nosi i danas dični naslov: „sveti časnik" (Gvido Negri, † 1916).

Ovo naše sudjelovanje s Božjom milošću uzdiže nas do same Božje naravi i daje nam pravo da se „zovemo i jesmo sinovi Božji."

Zar učeniku nije velika čast, ako ga pozove profesor da mu pomaže pri pisanju jedne znanstvene knjige? Ne osjeća li veliko zadovoljstvo naučnik kada za kojim glasovitim umjetnikom izrađuje kakovo odlično majstorsko djelo?

Kako li se ministri osjećaju počašćeni — kada ih kralj imenuje svojim pomagačima u upravljanju državnih poslova?

Perzijskome kralju Artakserksu došao jednom u pohode glasoviti atenski vojskovođa Temistokle. Artakserkse se je smatrao silno počašćenim i bio je kao izvan sebe od radosti. To veselje toliko ga je zaokupilo, da bi iza sna od radosti vapio: „Kod mene je Temistokle, kod mene je Temistokle!"

A ipak — draga braćo, što su te naslade, časti i počasti, kada se isporede sa radošću, koju mora osjećati duša kada se pričesti, sa čašću što smo „djeca Božja"; sa počašću, što sudjelujemo s Bogom u poslu posvećenja naše duše, u remek-djelu naše duhovne izgradnje, u sticanju kršćanskih kreposti? Ima li uže saradnje, bližega ujedinjenja nego između nas i Boga u času svete Pričesti? Oh! draga i premila braćo, koli moramo da budemo zahvalni Bogu, što nas je toliko uzvisio i oplemenio! Koliko Mu moramo da budemo zahvalni, što je i to naše sujelovanje učinio laganim i slatkim: On od nas traži samo našu poniznu saradnju, našu živu vjeru i velikodušnu ljubav, da Ga primimo sa što većom duhovnom koristi za našu dušu.

Isus, draga braćo, tako je dobar, da i vrijednost svoga božanskoga rada upisuje u našu korist — te mi tada imamo zaslugu, kao da je cijelo djelo posvećenja samo naše djelo, jer Božja i naša zasluga ide sve za naše spasenje!

Oh, kada bismo mi više mislili na ovu milost i ljubav Božju, više bismo je sigurno i cijenili, i više duhovne blagodati crpili iz ovog preuzvišenoga Sakramenta.

Primjer jake vjere i žrtve za Euharistiju daje nam jedna majka iz našeg vremena, iz zadnjega evropejskoga rata. Ta je majka iz Kanade u Americi i poslala je svoga sina u Francusku da brani svoju domovinu. I sin joj je u ratu poginuo. Teško ranjen, prije smrti, tražio je sin svećenika da se ispovjedi i pričesti. Čuo je to jedan svećenik, koji je upravo tada bio na fronti i nosio sv. Sakramenat da do potrebe okrijepi Neumrlim Kruhom svoje vojnike. Ali za nesreću šrapnela je svećeniku upravo malo prije otkinula obe ruke — i on je u velikim bolima čekao čas smrti na bojnom polju. Kad je čuo da netko traži svećenika — skupio je sve sile i pošao do ranjenoga vojnika ispovjedio ga i odriješio. Onda mu kaže: „Evo u zlatnoj kutiji na mojim prsima, nosim presv. Euharistiju, otvori, uzmi sam — kad su ti još či-

tave ruke i pričesti se." Vojnik drhtavom rukom prihvati sv. Hostiju i pričesti se, i do malo je umro. Sve su to ujedno sa smrću javili njegovoj tužnoj majci. Tužna majka jednom prigodom izvješćuje u pismu o tome msgr. Landrenza — biskupa biskupije, gdje joj je sin poginuo i oblivši pismo suzama završava ga: „Monsinjore! Mi smo, majke iz Kanade, žrtvovale za Francusku svoje sinove — i više ih ne ćemo vidjeti... nego molim Vas. ispunite jednu želju tužnoj majci, koja će u tome naći utjehe. Molim Vas — pošaljite nam nekoliko klasova pšenice, što je sazrela na grobovima naše djece. Mi ćemo ih čuvati kao svetu uspomenu, posijati ih po poljima Kanade te iz te pšenice praviti Hostije i dijeliti ih po Kanadskim crkvama, kao trajni spomen našega duhovnoga ujedinjenja sa našom djecom i Euharistijom!"

Ovdje ne znamo, tko nas više dira: ili ranjeni sin — koji traži svećenika; ili svećenik bez ruku, koji nosi sv. Pričest; ili tužna majka, koja u Euharistiji nalazi snagu i utjehu u tuzi za izgubljenim poginulim sinom. Sve su to neka čuda Božje milosti, koja Euharistiju tvori u srcima ljudi, koji su „dobre volje", iza koje je Euharistija vrelo snage i života vječnoga.

Zahvalimo, dragi kršćani, Isusu na Njegovu prevelikom euharistijskome daru; zahvalimo Isusu — gospodaru naših duša i srdaca, što nas je obdario svojom božanskom euharistijskom milošću i nebeskim darovima i što se je udostojao da nas učini svojim pomagačima i saradnicima u pobjedi milosti, u posvećenju naše duše i u širenju Njegova kraljevstva i Njegove božanske ljubavi!

Na zahvalnu nedjelju

„Što ću vratiti Gospodu za sve, što mi je udijelio?" (Ps. 115 3).

Svakom svojem dobročinitelju dugujemo zahvalnost. — To je istina tako jasna, tako razumljiva, da je ne treba nikomu, koji je došao k razumu, dokazivati; baš kaošto nikomu razumnomu ne treba dokazivati, da su jedan više jedan — dva! — A i ne treba dokazivati, da smo dobročinitelju dužni zahvalnost, jer je svakomu od nas sâm Stvoritelj u srce stavio taj zakon; svaki od nas taj zakon u sebi osjeća; taj zakon pripada našoj razumnoj naravi — tako, te se svim pravom može reći, da je gori od nijeme, nerazumne životinje onaj, koji je nezahvalan dobročincu.

To je jedna istina; a druga je, — gotovo jednako jasna, razumljiva — svakomu, koji vjeruje, da ima Bog, koji nas je stvorio, od kojega nam je sve, što jesmo i imamo, — naime: Bog

nam je najveći dobročinitelj! — Zato veli sv. apostol Jakov: „Svaki savršeni dar odozgora je, dolazeći od Oca svjetlosti."

Iz ove jedne i druge istine slijedi treća: Bogu svojem najvećem dobročinitelju, dugujemo zahvalnost, najveću zahvalnost. — Kao što su jasne one dvije prve istine, tako je jasna i ova treća.

Samo o načinu, kako ćemo Bogu pokazati svoju zahvalnost, moramo više raspravljati; i mi moramo s prorokom, kraljem Davidom, pitati: „Što ću vratiti Gospodu za sve, što mi je udijelio?' — Sv. Toma Akv. raspravljajući o zahvalnosti kaže, da se na tri načina može iskazati zahvalnost. Prvo: srcem; drugo: hvaleći riječima; treće: uzvraćajući djelima — prema svojim silama — primljeno dobročinstvo.

Pr. br! Sabrali ste se danas, na zahvalnu nedjelju, u ovom Božjem hramu s čuvstvima srdačne zahvalnosti svojem dobrom Ocu nebeskom, — i zato ćete me rado i strpljivo par časaka slušati, dok vam pokažem, kako ćete svoju zahvalnost Bogu očuvati, zasvjedočiti!

1. Svoju zahvalnost dobročinitelju valja da iskazujemo s r c e m. — To biva, kad priznajemo i cijenimo veličinu dobročinstva i smatramo se velikim dužnikom svoga dobročinitelja.

Ono, što vlastitim očima vidimo, što rukama pipamo, kao i ono, što naš razum kao jasnu istinu spoznaje, to priznajemo i moramo priznati, jer inače bi se moglo sumnjati o našoj razumnosti. — A ako nekoja stvar služi našem dobru ili nam je s bilo koje strane ugodna, onda je cijenimo; i to je više cijenimo, što nam je korisnija ili ugodnija.

Pitam ja sada, pr. br!, — gdje je koji razuman čovjek kršćanin, da ne vidi, ako ima zdrave oči; da ne zahvaća rukama; da umom ne uvida, ne spoznaje dobara, — silnih, nebrojenih dobara, što ih Bog svojim stvorovima, a posebice nama ljudima, dijeli — i neprestance dijeli?!

Gledaj samo malo oko sebe! — Sjeti se rujne zore; sjeti se tolikih lijepih, toplih dana; sjeti se blagog povjetarca, koji te ugodno rashlađuje; sjeti se blage kiše, koja osvježuje svu prirodu i oplođuje zemlju; pomisli na bujna polja, na toliki lijepi prirod; — a tko bi sve to lijepo i dobro izbrojio, što vidamo oko sebe! Gledaj po sebi, po svom zdravom i lijepom tijelu; promotri svoje nutarnje, duševne moći: razum, pamet; — i zar nećeš priznati sa sv. Pavlom: „Što imaš, a da nijesi primio?"

A od kolike su nam koristi ta velika dobra, što nam ih Bog daje? — Pomisli samo, koliko ti vrijedi život, koliko zdravlje, što ti vrijedi pamet? — itd. — A sv. vjera s tolikim lijepim istinama i naukama, koje si slušao ili slušaš od dobre majčice kod kuće, od katehete u školi, od svojih duhovnih pastira, kad ti govore s ovog svetog mjesta?

Koliko nam veselja, ugodnosti pripravljaju dobra, koja nam Bog daje? — Zar to mi ljudi, — kolikogod nam veselja, ugodnosti nikad nije dosta, — možemo izbrojiti? —

Pa da ne cijenimo tih dobara?! — O, dà, pr. br! priznajemo i cijenimo ta dobra i lako uvidamo, da smo mnogo, premnogo dužni svom nebeskom dobročinitelju. Dà, kad se samo malo zamislimo i promotrimo dobra, što ih primismo i još primamo, onda potpuno razumijemo onu priču Isusovu o kralju, koji se stao proračunavati sa svojim slugama, pa mu dovedoše jednoga dužnika od 10.000 talenata (Mat. 18). — Svaki je od nas takav dužnik i nijedan od nas nema, čim da plati toliki dug! Svaki od nas mora vapiti s kraljem Davidom: „Što ću vratiti Gospodu za sve, što mi je udijelio?"

Ali gle! — pr. br! — dobrote Božje! — Kakogod nam dobri Bog daje mnogo, neizmjerno mnogo, — ipak za sve to od nas vrlo malo traži! „Sinko, kćeri, daj mi srce svoje!" — govori Gospod na usta prorokova. Samo malo srce tvoje hoću; samo zahvalnost, priznanje, ljubav tog malog tvog srca očekujem!

A zar nećemo svojem nebeskom dobročinitelju, svojem Bogu, — kojemu toliko dugujemo, — pokloniti to srce? — Zar nećemo srcem priznavati, cijeniti velika dobročinstva Božja? — Zar ćemo dopustiti, da se i nad nama tuži, kako se tužio nad nezahvalnim narodom Izraelskim (Izaija 1 2): „Čujte nebesa i ti zemljo! Djecu sam uzgojio, i na noge podigao, a ona me prezreše!"? — Ne, pr. br!, mi nećemo biti poput onih, — a ima na žalost mnogo takovih! — koji primaju obilje dobara: zdravi su uvijek, sve im lijepo polazi za rukom, svega imaju na pretek, — a nikad se ne spomenu Onoga, čiju dobrotu svakdan uživaju! Ustaju u jutro, liježu u večer, dolaze k stolu, odlaze od stola, a ni ne pomisle na Boga! — Ne, pr. br!, mi nećemo biti poput onih, koji se nikad ne zahvaljuju Gospodu za sv. katoličku vjeru, u kojoj smo odhranjeni, za sv. sakramente i druge milosti, koje primamo u sv. Crkvi Isusovoj! — A daleko, daleko bilo od nas, da pristajemo uz one, koji preziru sv. vjeru, Crkvu, riječ Božju, sv. sakramente! — Ne, pr. br! mi nećemo biti takovi, nego ćemo uvijek — i onda, kad su nam ruke zabavljene poslom, — dizati svoje srce k Bogu, svojem dobročinitelju i priznavati njegova dobročinstva! —

2. Ali dobročinitelju svojemu, dakle i Bogu, valja da zahvaljujemo i riječima.

„Od punine srca govore usta." Ako je naše srce puno zahvalnosti, onda će i usta naša o tom zboriti. — Kaošto bi pretvaranje bilo, kad bismo dobročinitelju svojem samo riječima hvalili, a srce nam pri tom ne bi ništa ćutjelo; — jednako i zahvalnost naša ne bi bila nekud potpuna, kad bismo je samo u srcu čuvali, a ne bismo je ustima, jezikom zasvjedočili. — Lijepo veli sv. Augustin: „Što možemo bolje pomisliti u srcu, izgovoriti ustima, napisati perom, nego li: Hvala Bogu!? — Od ovoga nema ništa, što bi se moglo kraće izreći, radosnije čuti, uzvišenije pojmiti i plodonosnije činiti."

Nije nam Gospod Bog badava dao jezik i dar govora! Hoće, da ga i jezikom hvalimo i zahvaljujemo mu se. — Bog toliko cijeni zahvalnost i zahvaljivanje, da je odmah, čim bi iskazao svome puku, Izraelu, kakovo osobito dobročinstvo, htio, da mu pjevaju pjesmu zahvalnicu. Sveto je Pismo puno pjesama, koje su pjevali sveci i sinovi Izraelovi u zahvalu za dobročinstva, što su ih primili iz ruke Gospodnje. — Sv. Jeronim kaže, da je bila predaja kod Židova, da je kralj Ezekija zato na smrt obolio, što poslije one toli sjajne i čudesne pobjede, koju mu Bog bijaše podijelio proti Asircima, kad ih anđeo Gospodnji poubija jedne noći stoosamdeset i pet tisuća, — ne bijaše pjevao Bogu pjesme zahvalnice, kako su običavali činiti drugi, kad su primili slična dobročinstva. Ne možemo misliti, da inače dobri Ezekija nije bio u srcu zahvalan Bogu, da nije srcem priznavao i cijenio dobročinstvo Božje; a ipak ga je Bog pohodio bolešću, jer zahvalnosti svoje nije posvjedočio, iskazao riječima, pjesmom!

I oni gubavci, koje je Bož. Spasitelj očistio, kako nam pripovijeda sv. evanđelje, bili su ipak — možemo si misliti, — zahvalni srcem Gospodu; ali, jer nijesu došli, da se izričito zahvale za ozdravljenje, nego samo jedan, i to Samaritanac. Gospod ih Isus prekori govoreći: „Ne očistiše li se desetorica? a devetorica gdje su? Ne nađe se, koji bi se vratio i dao Bogu hvalu, nego ovaj tuđinac!" (Luka 17).

Božanski je Spasitelj sâm ne samo srcem, već jasno i glasno, kako nam svjedoče sv. evanđelja, zahvaljivao Ocu nebeskom; tako n. pr. kod uskrisenja Lazarova, — na zadnjoj večeri. — Po Njegovom su primjeru to činili i apostoli, koji na mnogo mjesta u svojim poslanicama opominju kršćane, da zahvaljuju Bogu Ocu po Isusu Kristu. — I kršćani, dobri kršćani slijedili su primjer Spasiteljev, slušali opomene apostolske, pa i živom riječju, pjesmama hvalili Bogu za primljena dobročinstva. Činili su to i čine dobri kršćani i onda, kad ih zlo stizava; vape sa strpljivim Jobom: „Ako smo dobro primali iz ruke Božje, a zla zar da ne primamo? — Bog dao dobro, Bog ga uzeo, pa poslao zlo; ime Božje nek je blagosloveno! — I životinja, koju hraniš, zahvalna ti je; i mnogiput nijemo živinče tako milo pogledava onu ruku, koja ga hrani, da bi sigurno reklo — hvala! — kad bi imalo dar govora. —

Nećemo li dakle, pr. br! često i glasno reći, uzdahnuti one običajne riječi: Hvala Bogu! — Slava Ocu i Sinu i Duhu Sv!? — Nećemo li rado na glas sa svim ukućanima svojim, poimence s djecom, obavljati molitve prije i poslije jela, po mogućnosti u jutru — ili barem u večer? — Ali dà! Gdje su ti stari, lijepi kršćanski običaji? — Čini se, da se mnogi kršćani i u crkvama svojim srame zajednički na glas moliti i hvaliti Bogu! Kad je kleti, psovati, proklinjati, preko gore se čuje mnogoga, — a na molitvi od njega ni glasa! — Kad se tužiti na zlo, na nesreću, kad je prigovarati volji Božjoj, onda je mrmljanja i previše i ni-

kad mu kraja; a kad je hvaliti Bogu, slaviti ga, onda gotovo ni riječce čuti nije! — Kad je pjesme, onda ćeš čuti možda i kojekakve sramote, pa i od kršćanskih žena i djevojaka, — a hvale, pjesme Bogu, ne znadu pjevati!

Bilo je jednoga proljeća, — a za vrijeme rata. Prolazile kraj župske crkve djevojke i žene s posla. Pjevale. Baš one uz crkvu, kad zazvoni na pozdrav Gospi. — Vi biste mislili, umuknule su, pa će moliti, — ili će zapjevati kakovu pjesmu u čast Majci Božjoj. A dà! — Nastavile su pjesmu o dragomu i dragoj, dok nijesu začule ljutiti glas domaćega „gospodina".

Pr. br! Ako si u tom moramo što prigovoriti, popravimo se za buduće. — Neka usta naša budu uvijek spremna na hvalu Bogu; neka domovi naši, neka crkve naše, neka polja naša i gore ore slavom, pjesmom, molitvom nebeskom dobročincu!

3. Napokon zahvalnost svoju Bogu valja da zasvjedočimo i djelima. — Djelima iskazujemo dobročinitelju svoju zahvalnost, veli sv. Toma Akv., ako mu prema mogućnosti i prema svojim silama uzvraćamo primljeno dobročinstvo. —

Bogu Gospodu samom na ovaj način ne možemo zahvaljivati, niti On treba našega dobročinstva. Ali ipak Gospod želi, da mu i na ovaj način prema svojim silama zahvaljujemo. — Znadete li, što je kazao Bož. Spasitelj? „Štogod učiniste jednomu od moje najmanje braće, meni učiniste!" (Mat. 25 40). — Govori On sâm; a na usta svoga apsotola (Iv. 3 18) opominje nas: „Dječice moja! ne ljubimo se riječima i jezikom, nego djelom i u istinu!"

Čini dakle dobro bližnjemu — i time si činom, djelom, zasvjedočio zahvalnost Bogu! — A prilike je tomu dosta; i ako je uvijek bilo, u ova vremena ima je i više! Sirotinja plače, uzdiše, vapi za pomoć — na sve strane. Pomozi, tješi, kako znaš i možeš, — i eto si se djelom pokazao zahvalnim Bogu! — Ako si sâm sirotinja, budi strpljiv — i nemoj zavidjeti bližnjemu, koji ima nešto imanja — i nemoj, da mu potajice to diraš, da kradeš i otimaš, — kako se na žalost počelo događati u ovom kraju. —

Na dalje: dobro upotrebljavaj darove Božje! — Bila bi velika zloća, baš velika sramota, kad bi novcem, što ti ga tvoj gospodar, kralj, poklonio, radio protiv njega; s tim novcem podupirao neprijatelje gospodareve, kraljeve. — Jednaku sramotu čini kršćanin, ako darove Božje zlorabi na svoju štetu ili na štetu ili na zli primjer bližnjemu — ili možda s tim darovima i upravice vrijeđa Boga! Neću nikome predbacivati pijanstva — hvala Bogu, pijanstva je manje; ali ipak ima koječega, što bi se ovom onom moglo prigovoriti! — Koliko ih ima, koji si kao kršćani katolici ne razbijaju baš puno glave, je l' im u petak, — ako nije isti dan zapovijedani svetak, — slobodno jesti mesa ili nije, — i zapovijed crkvenu na laku ruku prestupaju. — Ima i takovih, koji su bližnjemu dužni štogod, jer su od njega uzajmili — ili mu možda potajnu štetu učinili; znadu, da se zajam mora povratiti ili učinjena šteta mora nadoknaditi, ali računaju na uredbu o dugovima i dužnicima — ili još i na to, da će se prilike promijeniti, — pa dugove svoje ne vraćaju i ne kane vratiti! — Ima ih i takovih, — a čini se i dosta, — koji misle, ako je lako doći do novaca, jer se ručni, težački posao dobro plaća, — da mogu novac jednako lako rasipati kupujući i nepotrebne stvari! — Ima ih mnogo, koji moraju teškim radom i na tuđem poslu sticati, što im je potrebno za svakdanji život, — ali im nije sveta riječ Gospodinova: „Šest dana radi, a sedmi ćeš meni posvetiti: to ti neka bude na počinak!" — Rade bez potrebe i u nedjelju i u svetac; a ako baš ne rade, ono ne mare za pohod crkve i sv. misu. — Za Boga i dušu teško im je u nedjelju preko brda u crkvu, — predaleko im je, — previše su izmučeni radom kroz tjedan! — Pr. br! Ovakove i još druge slične stvari, — zar to znači zahvalnost svoju pokazivati Bogu djelom? —

Pr. br! Evo sam vam u kratko spomenuo, kako da iskazujemo svom nebeskom dobročinitelju zahvalnost. — Spomenuo sam vam i neke pogreške, koje činimo proti dužnoj zahvalnosti Bogu. — Ako malo progledamo misli i čuvstva svojega srca; ako se malo opomenemo riječi svojih i djela, onda će se rijetko koji među nama naći, koji bi mogao reći: Uvijek sam bio zahvalan Bogu, svom najvećem dobročinitelju! Najveća većina morati će se duboko posramiti; jer po staroj riječi: „Ingratum dixisti, omnia dixisti" — t. j. rekneš li mi za koga, da je nezahvalan, sve si zlo o njem rekao, — nezahvalnost je jedna od najvećih opačina. —

Ali Bog je toli blag i dobar. Njegovo je milosrđe neizmjerno, pa će nam oprostiti kako sve tako i nezahvalnost našu, — ako svoju dosadašnju zloću požalimo i odlučimo popraviti se! —

Zahvalimo dakle danas, pr. br!, svim srcem svojim, žarkom molitvom, oduševljenom pjesmom Bogu Gospodu za sva do sada primljena dobročinstva, — poimence i za ono, što ljetos primismo, zahvaljujmo i u buduće srcem, riječima i djelima, — čineći dobra djela bližnjemu i dobro upotrebljavajući darove Božje! — Nek svaki od nas bude poput cvijeta, mirisave ruže, koja to više mirisa prema suncu šalje, što je sunce većma grije: sunce naše, Bog je, naš dobročinitelj; neka se dakle miris zahvalnosti diže iz duše naše k Njemu to većma, što bolje spoznajemo, da od Njega sve imamo. —

A budemo li Bogu zahvalni srcem, riječima i djelom, možemo računati i na nova dobročinstva! Zahvalnost naša sklonuti će nebeskoga Oca, da nas riješi i ovih teških vremena; da nam dade jakih milosti za kreposni kršćanski život, — da nam dade i krunu vječnoga života, — u kojemu ćemo moći da Mu u vijeke zahvaljujemo za sva primljena dobročinstva! Amen.

Stjepan Kolander, župnik.

O. Mauricij Gugić:

Trećoredske Konferencije

VI konf.: O mjesečnoj sv. Pričesti

U vezi sa 5 točkom Pravila

(Nastavak, v. sv. V. str. 331. i. d.)

Draga braćo i sestre!

Peta točka trećoredskih pravila glasi: „Neka se svakog mjeseca valjano ispovijedaju i pričešćuju."

U vezi sa tom točkom Pravila govorio sam prošlog puta o Ispovijedi, što je ona i kakova mora da bude. Danas, da vas potaknem ne samo na mjesečnu, nego i na češću sv. Pričest, govoriću vam o uzvišenosti presv. Oltarskog Sakramenta.

1 Presv. Olt. Sakramenat najuzvišeniji je od svih ostalih Sakramenata, jer kako sam vam zadnjeg puta kazao, u ostalim sakramentima Isus nam dijeli svoje neizmjerne zasluge, zasluge svoje muke i smrti, dijeli nam svoju mlost ili nam je povećava, milost to neprocjenjivo i najveće dobro, ali u ovom božanstvenom Sakramentu, koji je sunce, život i središte naše svete vjere, koje je otajstvo nad svim ostalim otajstvima, poklanja nam sebe istoga, tijelo i krv svoju, svoju dušu, čovječanstvo i božanstvo skupa, poklanja nam sebe istoga, koji je začetnik i izvor svake milosti. Netom se izusti ime: Presv. Olt. Sakramenat, ili se kaže: Isus u Presv. Olt. Sakr. svako, kršćansko, svako plemenito srce svako srce, koje ćuti, koje osjeća i koje je vjerom proniknuto kuša neku nebesku slast, ljubav se u njemu pobuđuje i uspiruje. Nije moguće na ovaj Presv. Sakr. pomisliti a da se ne pomisli odmah i na ljubav, kao što nije moguće pomisliti na sunce a da se skupa ne pomisli na toplinu i svjetlost njegovu. U jednu riječ. svojstvo, koje se očituje u ovom Sakramentu na osobiti način jest ljubav: ljubav Isusova prema nama s jedne a s druge strane i dužnost naša da Isusu tu ljubav uzvratimo, o čemu sam vam danas ukratko odlučio govoriti.

2 Bog nas je od iskona ljubio, iz ljubavi i dobrohotnosti prama nama stvorio je savkoliki svijet, toli ogromne veličine, sa bezbrojnim stvorovima i tolikovrsnim; nas je iz ništa izvadio stvorio nam tijelo, udijelio neumrlu dušu samo da budemo mogli biti dionici slave Njegove, da budemo mogli blaženstvo Njegovo uživati premda je i bez nas svejedno blažen i sretan mogao biti, premda Mu niti najmanje potrebni nijesmo bili. No čovjek taj stvor na osobiti način od Stvoritelja svoga ljubljen i postavljen kao kraljem svim ostalim stvorovima, naskoro se Bogu svomu iznevjeri, poslušnost mu svoju zaniječe i svoju pokornost, zabaci Njegovo prijateljstvo ne htjede ljubavi Njegove, tako da ga Bog pripusti slobodnoj volji njegovoj pošto mu je slobodnu volju bio udijelio, prepusti ga velim slobodnoj volji ali volji

iskvarenoj, posvema sklonoj na grijeh, dok ga ova strmoglavice ne dovede do ponora propasti te zaboravi posvema na Boga Stvoritelja svoga i mjesto da se Njemu jedinomu klanja, stane se klanjati suncu, mjesecu i ostalim kukavnim stvorovima, gnjusnim životinjama, djelima ruku svojih, pače istim grijesima i strastima svojim. Bog je tako rod ljudski bio zapustio, jer Njegove slobodne volje nije htio povrijediti i jer je hotio da čovjek sam uvidi kamo dospiva kad se od Boga svoga odalečuje. Bog je u dobroti svojoj ipak i tada čovjeka ljubio, stoga kad se providnosti Njegovoj svidi, u punini odredenog vremena druga osoba presv. Trojstva iz ljubavi prama nama ljudima side s nebesa sa božanske svoje slave i blaženstva, u ovu suznu dolinu, poprimi našu narav, te stane svijetlom božanskog nauka svoga raspršavati guste tmine grijeha, stane čovjeka odvraćati od ponora, u koji je srćao, stane ga od grijeha odvraćati, početak mu njegov i svrhu njegovu pred oči stavljati i poticati ga na vršenje zapovijedi Boga svoga, koje bijaše zapustio, na vršenje raznih kreposti. Isus ta druga osoba Presv. Trojstva isti Bog, Ocu i Duhu Svetomu u božanstvu posvema jednak iza kako rod ljudski sa svojim evandeoskim naukom obrati na dobro uputi i prosvjetli hotio nas je potpuno izmiriti s Bogom našim, od koga smo se bili odmetnuli po istočnom grijehu a i po svojim vlastitim grijesima, hotio je za ništa drugo nego iz goruće svoje ljubavi prama nama pravdi Božjej mjesto nas zadovoljiti i dug naš isplatiti, hotio nam je priskrbiti opet onu milost i svetost u kojoj smo bili u početku stvoreni i koju smo u prvom čovjeku Adamu a i u vlastitim grijesima svojevoljno bili izgubili i zabacili, hotio nam je priskrbiti opet prijateljstvo Božje, da opet postanemo djeca Božja i baštinici nebeskog kraljestva, koje nam On baš i otvori; hotio nam je priskrbiti i sva sredstva, sve pomoći, kako bi smo dobro mogli započeti u dobru ustrajati do konca i svrhu svoju postignuti, sretno prispivši u vječni život.

3 To nam je On kao Svemogući Bog mogao učiniti sve i jednom samom riječju i samim jednim kretanjem volje svoje. Jedna jedina kap božanske krvi Njegove bila bi dostatnom da spasi ne jedan dali bezbrojne svjetove. Ali goruća i božanska Isusova ljubav nije time bila zadovoljna. On je hotio u tom poslu pokazati, kako Mu za se nije stalo, kako žrtvuje svoje blaženstvo, svoju čast i slavu, svoj život, krv svoju, tijelo i dušu sve, sve samo da nas spasi i pri tom da nam ljubav svoju očituje. Iza kako je toliko za nas učinio kao što nam je poznato, tolike milosti nam pribavio, toliko za nas trpio te iza kako je ustanovio crkvu, dovršio djelo našega otkupljenja, budući nadošlo vrijeme da se u nebo vrati te da zasjede ob desnu Nebeskog Oca i ovu zemlju da ostavi, nije Mu se dalo od nas se dijeliti, a naslada je Njegova, Njegovo uživanje bilo boraviti s nama; ljubav Njegova nije mu dopuštala da nas ostavi. Želio nas je u sebe pretvoriti u srce svoje metnuti, hotio je da postanemo jedna te ista

stvar sa Njim istim. Što će On učiniti da toj ljubavi svojoj udovolji, da zasiti želju s nama ostati? On poduzimlje sredstva što Mu ih svemogućstvo Njegovo pruža, susteže obične zakone naravi promjenjuje bivstvo kruha i vina u bivstvo tijela i krvi svoje; čini bezbrojna čudesa, čudesa najveća, da ustanovi ovaj božanstveni Sakramenat i da u njemu među nama ostane; da tako bude mogao ne samo boraviti u našem društvu, biti našom utjehom, našim savjetnikom, našim pomoćnikom, zaručnikom duše naše, našim prijateljem, već da bude mogao još tjesniji biti s nama združen hotio je postati našom hranom e da se tako tijelo Njegovo s našim u jednu stvar pretvori kao što se pretvori naravna hrana u bivstvo onoga, koji se njom hrani. Nije li ovo skrajnost kojoj se Isus za ljubav našu pripušta? Bili se dalo i pomisliti da Njegova ljubav može dotle doprijeti? Evo Isus, Gospodar vrhovni svih stvari, po kome svaka bi učinjena, Isus vječna svjetlost Božja Bog istiniti od Boga istinitoga, Isus vječna istina, ostaje među nama, u ovom božanskom Sakramentu, nudi nam se za hranu za okrepljenje, za lijek duši našoj. Evo sakriva sjaj neizmjernih savršenstva svojih, sjaj svoje slave pod malenim prilikama kruha i vina, e da većim pouzdanjem, bez straha, koji bi mogao isticati iz veličanstva Božjega budemo mogli k Njemu pristupiti i u prsa ga svoja primiti, u srce svoje.

4 No možda je Isusa potaklo da ostane među nama, naša želja da to učini, naše kreposti, naša svetost ili koja druga prednost koju je u nama opažao; možda smo velim mi bili to zaslužili, možda smo bili zaslužili da nas toliko ljubi. Ne ljubljena braćo ne! sve obratno. One večeri kad je ljubeznivi naš Spasitelj Isus toliko i toli velika čudesa činio da za našu ljubav među nama ostane, iza kako je naukom svojim zaslijepljeni svijet prosvijetlio te toliko mrtvih uskrisio, gladnih nasitio slijepim vid, gluhim sluh, nijemim riječ povratio i mnogobrojna dobročinstva učinio. Iza svega toga velim, one iste večeri kad je ovaj presv. Sakramenat ustanovljivao, ljudi, oni isti kojima je dobro činio, ljudi istoga naroda među kojim je živio na zemlji, pa i isti jedan Njegov učenik radiše kako će Ga izdati, kako će Ga uloviti i vezati, kako će Ga potvoriti, krivo osuditi, mučiti i umoriti. To je eto On očekivao od ljudi, koje je ljubio i to je dobro predvidao da će Mu učiniti. Ništa dakle ništa nije dobra u čovjeku, što je moglo Isusa sklonuti da ostane s nama, da se s nama sjedini.

5 Ali možda je Isus na taj način koje savršenstvo imao primiti? No On je punina svakog dobra te Mu se ništa nadodati ne može. A je li On možda ovaj presv. Sakr. ustanovio samo za neke pobožne duše, koje bi živile u Njemu i za Njega jedino? Ne, On je u ovom oltaru ostao za svakoga; i za nas iste, ljubljena braćo, i za nas iste, za koje je predvidao da ćemo biti neharni napram tolikoj ljubavi Njegovoj, i da ćemo onoj trpezi Njegovoj višeput pristupiti, hladni i kao na silu. On je hotio da ovaj presv.

Sakr. bude za svakoga, hotio se je nalaziti u svakoj crkvi, sa svim da je znao da će u mnogim crkvama biti zapušten, nečašćen, psovan pače i svetogrdno vrijedan. Sva ta neharnost ljudska, sva ta nemarnost, sve te uvrede nijesu mogle zapriječiti ljubav goruće Srca Njegova i sklonuti ga, da barem ne ostaje za sveder među nama već samo za neko vrijeme. Ne On će ostati među sinovima ljudskim, kao što je On sam rekao do konca svijeta, do onog vremena kad mu narodi budu okrenuli leđa i metnuli se pod zastavu antikristovu. Oh, ljubljena braćo! punim dakle pravom presv. Olt. S. biva nazvan Sakramenat ljubavi, ljubavi toli goruće, da je nikakova protivna sila, nikakav grijeh umanjiti a još manje ugasiti može. Ovo je iskaz najsavršeniji ljubavi neizmjerne što nam Isus nosi. Pa pitam ja hoćemo li mi sinovi Serafina ljubavi, sinovi Franje Asiškoga nezahvalni i nehajni ostati napram tolike ljubavi? Ljubav iziskuje ljubav. Isus ljubi nas za to je eto na ovom oltaru, za to je u ovom svetom hramu sred našega mjesta sred naših kuća, pa valja da mu se ljubavlju i vrati. Ako su Ga zaslijepljeni kojima je toliko dobra činio, Židovi izdali, izružili, izbili divljački i propeli između dva razbojnika gledajmo mi da takovi ne budemo. Ako ga Židovi nijesu htjeli priznati za Sina Božjega usprkos Njegovoj božanskoj svetosti, nebeskom njegovom naukom i njegovim čudesima što su u Njega opažali, mi ga barem častimo i klanjajmo Mu se u duhu prave poniznosti u svetoj Hostiji, akoprem se tu sakriva ne samo božanstvo kao na križu, već i isto čovječanstvo Njegovo vjerujući živoj i istinitoj riječi Njegovoj. Ako se Židovi smiju Isusu kao luđaku i psuju božansku osobu Njegovu, mi štujmo u božanskom Sakramentu, upućenu Mudrost Boga ljubavi, najvećeg svog prijatelja izvor svakog dobra i svakog savršenstva. Natječući se sa Serafinima i sa blaženima u raju padnimo ničice pred Sakr. ljubavi, i raspaljeni plamtećom ljubavlju prinesimo mu što dostojnije poklonstvo, posvetimo se Njegovom štovanju i povedimo se za Njegovim izgledima samozataje, svetosti i savršenstva. Na taj način ćemo Isusa ljubiti i Isusu ljubav za ljubav uzvraćati. Ovdje, ljubljena braćo, u ovom svetom hramu, na ovim skalinama, pred ovim oltarom srce će naše ljubav uspaliti pa kad duša naša bude ljubavlju gorila, vaša će duša biti jaka proti svim napastima, proti svim neprijateljima spasenja našega, jaka proti svim zlim sklonostima, proti svim opakim navikama, proti starim grijesima. Volja vaša biti će čvrsta i stalna, ne će, dok u srcu bude ljubav gorila, pristajati sada na dobro, sada opet na zlo; ne će, kao što se običaje kazati, danas nažeć jednu svijeću Bogu a večeras drugu vragu već će se postajano do konca zapovjedi Božjih držati. Srce vaše dok bude Isusa ljubilo težiti će s dana na dan da budete svetiji i savršeniji i kreposniji i ljubav će sve mane vaše ili izbjeći i od njih vas očuvati ili netom u njih padnete biti će očišćene iskrenim kajanjem, što baš iz ljubavi izvire,

biće izgorene, kao što slama gori netom u goruću peć dospije te je nestaje.

Ljubeći Isusa, za ljubav što nam je u presv. Olt. Sakramentu iskazuje, ne samo da će duša naša biti učvršćena u dobru i ojačana protiva zlu već, u tom istom, u ljubavi velim i štovanju Isusa u svetoj Hostiji nahodit ćete utjehu u suzi koja vas zatječe, mir duši vašoj, ustrpljenje u raznim nevoljama, nesrećama i poteškoćama ovog života. Često dakle Isusa u ovom svetohraništu pohodite, često na Njega mislite, srce mu svoje posvećujte i na ljubavi mu njegovoj harni budite i Isus, koji od svega toga potrebe nema, sve će na vašu vremenitu i vječnu korist obratiti. Amen.

VII konf.: O miru i slozi

U vezi sa 9 točkom Pravila

Prorok David zanešen od ushićenja i od Duha Svetoga nadahnut kliče i pjeva: Oh koli je lijepo, koli divno, uzvišeno i ugodno vidjeti braću u slozi i ljubavi. Ah sigurno mir, sloga i ljubav stvar je uzvišena, neprocjenjiva. Isus je Vječna istina preporuča i toliko puta zapovijeda. Gledajte Isusa Spasitelja u najsvečanijem času svoga života, u času pred smrt njegovu, u času kad je zadnji put sa učenicima svojim blagovao, kad se je od njih opraštao, kad je ustanovljivao Sakramenat najuzvišeniji, Sakramenat Tijela i Krvi svoje taj zalog mira i ljubavi. U tom uzvišenom času podiže On oči svoje k nebu, k Ocu svome i moli: „O Oče, molim ne samo za ove, Apostole, već i za sve one, koji će po njihovom propovijedanju u mene vjerovati, i molim te da budu kao jedna te ista stvar složni, kao što sam ja s Tobom, o Oče, e da tako svijet bude vjerovao da si me Ti poslao." I zbilja ljubav, mir i sloga jesu znakovi kršćanstva. Stoga Pavao Apostol, preporučuje Korinćanima: „Zaklinjem vas, o braćo, imenom Gospodina našega Isusa Krista da budete složni i da medu vama ne bude nesloge i prepiranja." Tim istim riječima tog velikog Apostola obraćam se i ja danas k vama, ljubljena braćo, i ja vas zaklinjem u smislu 9. točke vaših pravila, da medu vama ne bude nesloge, već ljubav i mir, a da se na to budete što bolje odlučili, predočiti ću vam običnom kratkoćom kako je korisna i ugodna sloga i mir a kako je užasna i škodna nesloga i nemir.

1 **Mir i sloga to je stvar božanstvena.** Ta Bog se nazivlje Bog mira ili kralj mira. Pri porodenju Isusovu u tom najveselijem dogodaju na svijetu eto: Andeli Božji pjevaju: Slava Bogu na visini a na zemlji mir ljudima dobrog voljenja. Mirom naše su duševne moći podvrgnute razumu a sve skupa Bogu. Mir i sloga s braćom postajemo jedna te ista stvar sa Isusom, koji je naša glava a mi smo svi udovi Njegovi. On je sam rekao: „Ja sam loza a vi ste prutovi." Sigurno dok smo u slozi spojeni

smo sa panjem loze, zeleni smo, živi i zdravi, donosimo plodove vječnog života, ali ako smo u nemiru i neslozi mi smo od panja odrezani, ne ostaje nam drugo nego da se osušimo i da suhi budemo bačeni u oganj.

2 Tko bi pako mogao nabrojiti **koristi što ih mir i sloga donosi?** Koristi tijelu, koristi duši, koristi za ovaj život, koristi za vječnost; koristi neizrecivo pojedincima, koristi obitelji, koristi društvu. Dajte mi čovjeka u potpunom miru, pa zar ne će on biti i sretan kolikogod se sretnim može biti u ovoj suznoj dolini? Ne će sigurno u srcu njegovome biti gorčine što nemir prouzrokuje, ne će biti nenavidnosti, koja čovjeka, izjeda, ne će biti u njegovom srcu onoga uzrujanja i onih bezbrojnih i beskorisnih skrbi, koje proističu iz ljubomornosti ili samoljublja. Dajte mi obitelj, u kojoj vlada mir u kojoj se svi članovi u svemu slažu i ljube. To je prava slika raja na zemlji, tu je jedno srce, jedna duša, jedna volja, tu je među njima andeo mira. Tu obilato rosi milost i blagoslov Božji. Koje blaženstvo ne bi bilo u društvu kad bi mir i sloga vladali? Vidite, isti stari pogani tako su mir i slogu cijenili da su to držali kao kakovo božanstvo, te su miru podizali hramove i kipove i tomu se klanjali. Ali to je tek sjena mira pred mirom kršćanske duše, kršćanske obitelji, kršćanskog društva.

Kad bi mir na zemlji vladao, to bi bilo društvo ljudsko prava slika i prilika kraljestva Božjega na nebu. Isus Spasitelj naš u svome govoru na gori rekao je „Blaženi miroljubivi jer će biti nazvani djeca Božja, a kao djeca biti i baštinici kraljestva Božjega." Takovi su već za raj odlučeni. Mir koji je u njihovoj duši, mir koga gaje sa iskrnjim svojim, to je zalog vječnog mira i uživanja u raju.

3 **Nemir ili nesloga izvor je mnogih zala.** Stari narodi običavali su je slikati i prikazivati u prilici pomamne žene odjevene raskomadanim odijelom, sa zmijama mjesto vlasi na glavi, gdje izbuljenim očima, škripajući zubima izbacuje iz razvaljenih ustiju smrdljivi i odurni duh a u ruci nosi luč koji crnim dimom izgara. Slika pravoga biča, nositeljica svakoga zla i nevolje. Gledajte krasan proljetni dan, nema vjetra, sunce grije, narav oživljuje, i eto mi kažemo: koji mir, koja ljepota od dana, to je mir. Gledajte koji burni dan nebo kao od olova, vihor raznosi rastrgane oblake, tmina okolicu obuhvaća, obara se oluja, bura, grad, kiša, svaka nevolja, to je prilika nemira, nesloge. Gdje je nemir tu je svako zlo i nered, posve protivno nego što Bog hoće. Bog hoće da mi ujedinjeni u društvu živemo, a nesloga i nemir nas rastavlja. Bog je u naravi našoj usadio zakon bratimstva i medusobne ljubavi, a nesloga kao pomamna hudoba riva se medu braću da sije razdor, mržnju, razdijeljenje. Nemir i nesloga uništuje na zemlji djelo Isusovo. On je kazao da je došao da donese s neba ljubav i da ne želi drugo nego da se

ta ljubav raspiri i raširi. To djelo Isusovo, to djelo Božje, nemir i nesloga uništuje te poradi pohlepnosti, oholosti, svojeglavosti etc. braća se ne mogu mirnim okom gledati, grde se do prigode i psuju, rastaju se i ne opće ako ne da se posvade iznova poput osudenika u paklu. Ako je toli crna nesloga i nemir, pomislite koli su crne i odurne one duše koje siju među iskrnjim nemir i neslogu, koji su tomu krivi?

Đavao pakleni sigurno poglavica je otac i kralj svih onih koji nastoje uništiti djelo Isusovo na zemlji dakle je đavao otac i poglavica navlastito onih nemirnih stvorova, koji ili sami s drugima ne će da žive u miru ili još također ne će da dadu drugima u miru živjeti. Ali takovi neka misle da će ih na koncu konca đavao kao svoje i odnijeti ravno, ravno u pakao.

4 Braćo moja, kršćani smo, dakle sljedbenici Isusovi a ne nasljednici sotonski. Ljubav i sloga što nam Isus zapovijeda, to je ujedinjenje srdaca, koje nemir razdvaja. Ljubav je dobro hoćenje iskrnjega, dočim nemir, nesloga to je samo odurnost i protivnost; ljubav ima riječi samo slatke i dobrohotne dočim nemir rabi samo riječi uvredljive, oštre i porugljive; Ljubav potiče na miroljubivost, na ustrpljivost dočim nesloga na mržnju, na uzrujanje. Ljubav traži svaku prigodu da iskrnjemu koristi, da mu pomogne a nesloga, nemir ne ide za drugim nego za tim da mu naškodi. Ljubav je svjetllost, nesloga tmine; ljubav je znak po kome se razlikuju sinovi Božji, a nemir i nesloga je obilježje sinova vražjih. Ljubav, mir sloga donosi raj na ovaj svijet, a nemir nesloga donosi pakao ta tu i vi sami kažete da u onoj kući gdje je nemir da je tu pravi pakao.

A i oni isti koji se često svađaju, koji žive u nemiru i neslozi ni sami nikakvog dobra ne uživaju, i sami, Bože moj, koliko moraju trpjeti, koliko ih u svojoj nemirnoj duši u svome uzburkanom srcu moraju gorkih progutati. Tolike ljute misli osvete, uvrede, nenavidnosti, sumnjičavosti i t. d. Škodi obiteljima u koje se je uvukla, te zaprečuje razvitak dobrostanja kad su zaraćeni i u nemiru članovi, koji je sastavljaju. Škodi po tome i cijelom društvu, tà jasna je poslovica: „Slogom rastu male stvari a nesloga sve pokvari." Ali to su samo vremenita zla što nemir i nesloga prouzrokuje, to su njezini prolazni zli plodovi, ali duhovni su još mnogovrsniji, zamašniji i grozniji. A tko bi to sve i nabrojio? Ona odbija milosti, koje bi Bog udijelio, Bog takove duše zapušta, pripušta ih duhovnoj zaslijepljenosti, tvrdokornosti i nepomirljivoj mržnji. A u tomu stanju nisu kadre takove duše nego da si za ovaj i za drugi život gomilaju nad glavom težinu srdžbe i proklestva Božjega. Ta, ako Bog djela kršćanske ljubavi nagraduje nedostižnom slavom nedostižnim mukama nagraduje djela nemira mržnje i nesloge. Anđeli čekaju duše, koje su u ljubavi i miru u ovoj suznoj dolini živile da ih povedu nakon ovog izagnanja u vječni rajski mir. A vragovi čekaju, duše nemirne i nesložne da ih rinu odmah nakon smrti u

pakao taj stan nemira, nereda i mržnje, da svoju mržnju nastave i usavrše. Stoga davao, koji toliko želi našu propast duševnu i vječno nastoji toliko da sije nemir i neslogu jer znade da mu je to najbolja mreža.

5 Braćo i sestre, ispitajte sada stanje svoje duše: je li vaša duša, vaše srce posvema mirno i spokojno, ima li u duši vašoj protivnosti ogorčenosti? Vladali s vama duh nesloge? Ispitajte se jeste li u svom životu kadgod bili oružje đavla paklenoga sijući svojim vladanjem, svojim riječima, svojim mrmošanjem nemir i neslogu među braćom i sestrama, među iskrnjim svojim? Pomislite, ako je to tako pomislite na temelju ovo malo riječi, što sam kazao, pomislite, velim, koliko je to zlo, kako se od toga morate čuvati, kako unapred morate popraviti i nadoknaditi, nastojeći sveder u miru u slozi sa svakim, pa i sa onima, koji vam nijesu prijazni i mili živjeti, nastojeći pače da i među drugima bude vladao mir i sloga uspostavljajući je, gdje je po đavolskom napastovanju porušena.

U jednu riječ, braćo moja i sestre, zaklinjem vas riječima svetog Pavla, zaklinjem vas Imenom Isusa Krista Gospodina našega da budete ujedinjeni i složni, i mir Gopodnji da bude među vama vladao, među vama Trećoredcima najprije, onda u vašim obiteljima, te među vama i svim ostalim. I onda ćete se moći uzdati da ćete nakon ovog života u ljubavi i slozi provedenoga doći u raj, mjesto ljubavi savršene i vječnog mira. Amen.

Podmirili „Riječ Božju"

za g. 1931

Vrisnik: Žup. Ured.

za g. 1932

Ćilipi: Žup. Ured. — *Kistanje:* Manastir Krka. — *Split:* Devčić Don Žarko. — *Trsteno:* Lepeš Don Danko. — *Ugljan:* Filipi Don Amos. — *Vrisnik:* Žup. Ured.

za g. 1933

Beograd: Dr. Zubac o. Dane. — *Brbinj:* Matacin Don Ante. — *Jalžabet:* Bubanić Miroslav. — *Kistanje:* Manastir Krka. — *Koprivnica:* Radaković Stjepan. — *Križevci:* Horvat Josip. — *Nova Bukovica:* Ciprijanović Andrija. — *Split:* Devčić Don Žarko. — *Trsteno:* Lepeš Don Danko. — *Ugljan:* Filipi Don Amos. — *Vrisnik:* Žup. Ured.

za g. 1934

Banja Luka: Mgr. Milorad Antun. — *Bosiljevo:* Dušić Adolf. — *Brezovica:* Žup. Ured. — *Ćilipi:* Žup. Ured.

Diklo: Smirčić Don Mitar. — *Drenje:* Kolarević Marko.

Gorjani: Žup. Ured. — *Gor. Mihaljevec:* Tkalec Franjo.

Jalžabet: Bubanić Miroslav. — *Klakar:* Ujčić Ivan. — *Koprivnica:* Radaković Stjepan. — *Križevci:* Horvat Josip.

Lazarevo: Hauschka Đorđe.

Makarska: Zbor Milovan. — *Marjanci:* Žup. Ured. — *Metković:* O. Klarić, dekan. — *Miholjac:* Kordaš Drag.

Oriovac: Benković Martin. — *Osijek:* Stulhofer Ljudevit.

Polje: Mravić Aleksandar. — *Preko:* Antončić o. Metod.

Sanski Most: Šeremet Fra Anto. — *Stara Baška:* Polonijo Josip. — *Stari Vrbas:* Bindas Đuro. — *Staro Čiče:* Šoštarčić Stjepan. — *Studenci:* Koren o. Mansuet. — *Subotica:* Fabry Eugen; Veselić Pavao. — *Sv. Matej:* Ban Baltazar. — *Šabac:* Ostojić o. Bono.

Tijesno: Perina Don Toma. — *Trogir:* Marini Don Luka. — *Turanj:* Šoša Don Frane.

Ugljan: Filipi Don Amos. — *Vaganac:* Dapčić Ivan. — *Varaždin:* Tomašić Petar. — *Vis:* Brajević o. Dujam.

Zagorje: Horvat Matija. — *Zagreb:* Ormuž Josip. — *Zemun:* Opravić Stjepan.

za I polug. 1934

Bogdanovci: Rmkt. Kapelanija. — *Čakovec:* Šalić o. Vilko. — *Čeminac:* Kozmar Leopold. — *Fužine:* Kašak H. — *Makarska:* kan. Hržić. — *Stankovci:* Žup. Ured. — *Tribunj:* Vlahov Don Petar. — *Stratinska:* Žup. Ured.

Upozoravaju se Vlč. gg. pretplatnici, da je uprava „Riječi Božje" još od g 1932 u Zagrebu (Vrbaničeva ul. 13), kamo se šalju pretplate i reklamacije.

Kod Nakladne knjižare „JADRAN" u Dubrovniku, može se još nabaviti slijedeća djela VLAŠIĆA O. PETRA

1. EVANĐELISTAR t. j. Epistole i Evanđelja preko sve godine. Dubrovnik 1921.
   Uvezan u poluplatno, u polukožu, i cijelu kožu
   Ovaj Evanđelistar odobren je od svih naših biskupa za službu Božju.

2. PSALMI DAVIDOVI prevedeni i protumačeni na temelju hebrejskog teksta osobitim obzirom na Aleks. i Vulg. prijevod 4. sveska. Dubrovnik 1924 i 1925
   Ovo djelo gotovo svi naši biskupi toplo su preporučili vlč. svećenstvu i dopustili, da se za župske urede nabavi iz crkvene blagajne.

3. OBREDI VELIKE SEDMICE, Dubrovnik 1921. Tvrdo broširano i uvezano, — Jutrenji i večernji obredi.

4. HRVATSKI BOGOSLUŽBENIK, Dubrovnik 1923—Večernje, Jutarnje preko godine u nedjelje i blagdane, Popodnevne pobožnosti,
   Vezan u poluplatno i u polukožu.

5. BOŽIĆNI OFICIJ s DEVETNICOM, Dubrovnik 1921

6. OFICIJ ZA MRTVE S OBREDOM SPROVODA, Dubrovnik 1921.

7. MALI OFICIJ BL. DJ. M. lat. i hrvatski Dubrovnik 1924. — II. izd. g. 1929.

Kod našeg Uredništva mogu se dobiti tri dosada izašla ciklusa

„PROPOVIJEDI PO SV. PISMU“

VLAŠĆA O. PETRA.

I. ciklus: ŽIVOT LJUDSKI, II. izdanje. Ovdje su obrađene dužnosti svake dobi ljudskoga života, rasvijetljene mnogim primjerima iz Sv. Pisma.

II. ciklus: U ZEMLJI OTAJSTVA. Dvadeset i pet govora za sve blagdane Gospodnje preko godine.

III. ciklus: ČUDESA ISUSOVA U PROŠLOSTI I SADAŠNJOSTI. U ovom ciklusu obrađena su sva čudesa, koja se čitaju u nedjeljnim Evanđeljima preko cijele godine, na broju 16. Pored jedne potpuno obrađene propovijedi o svakom čudu dodata su i po dva nacrta za propovijedi.

Svaki ciklus stoji broširan Din. 20. uvezan Din. 35.

Isto tako može se dobiti: HRVATI U RUMUNJSKOJ, povjesno-putopisne crtice. Napisao O. Vlašić. Sa slikama. Cijena 10 Din.

Isto tako može se kod našeg Uredništva u Beogradu dobiti novo djelo (petnaesto) O. P. Vlašića:

VJERUJEM

Katehetsko-apologetske propovijedi za sve nedjelje i blagdane u godini. — Sa mnogim primjerima iz Svetog Pisma, iz života Svetaca, iz crkvene i svjetske povjesti i iz savremenog života. Sva kritika katolička i pravoslavna veoma se pohvalno izrazila ob ovom djelu, koje ima 283 str. ovećeg formata, a stoji samo 25 din. broš., ili 40 din. uvez.

Odgovorni Urednik i predstavnik izdavača: *O. A. Marušić* — Šibenik — Fr. A. Kačića 97 Tiskara *„Kačić“* Šibenik *(O. B. Buljević).*